PIV 1399.

Biblioteca Bucureștilor

2
Februarie
2009

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREŞTI • ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR ŞI DOCUMENTARIŞTILOR DIN ROMÂNIA • DIRECTOR: FLORIN ROTARU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

CONSTANT TONEGARU

1919-1952

90 de ani de la naştere

„… Pînă în ultima clipă n-a avut niciodată o odaie a lui, o masă de lucru, vreun obiect personal, afară de un uriaş creion galben, de reclamă, al cărui vîrf bont şi elefantin lăsa pe hîrtie dîre neaşteptat de subțiri. Acest creion, care s-a păstrat, merită să odihnească în vitrina unui muzeu literar: a fost spada credincioasă a unui cavaler al poeziei. Constant Tonegaru a fost înmormîntat cu singurul costum, păstrat cu îngrijire, cu singura pereche de pantofi, tălpuită pentru mai multe ierni; în dimineața morții i s-a trecut pe deget verigheta comandată mai de mult, dar care nu mai era aşteptată, deoarece logodna se desfăcuse…“

Barbu Cioculescu

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sumar

Răsfoiri
B. FUNDOIANU – Dreptul de a citi 2

Centenar Eugen Ionescu
Autorul şi problemele sale (II) 3
Gelu IONESCU – Portret „din fărîme" (I) 5

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ
Consiliul Comunei Bucuresci – Şedinţa extra-ordinară de la 23 Iunie 1897 seara (I) 8
Alexandru V. DIŢĂ – Nicolae Iorga: Fragmentarium epistolar 11

Patrimoniu 13

ISTORIA CĂRŢII
FRIEDRICH GUNDOLF – *GOETHE* 14

AUTOGRAFE CONTEMPORANE
Dumitru BĂLĂEŢ – Şi Dumnezeu a coborât în icoane! 16

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC
EBLIDA – „O politică de bibliotecă pentru Europa" 18
Laurence TARIN – Evoluţia profesiei de bibliotecar (I) 20
Elsevier – Library Connect 24
Irish Library News 25
Ştefania-Roxana PLĂIAŞU – Ergonomia în cadrul structurilor info-documentare universitare 26

Din viaţa filialelor Bibliotecii Metropolitane Bucureşti
130 de ani de relaţii diplomatice româno-ruse 29
O oază de artă 29

Orizonturi
Ion CONSTANTIN – „Europa pentru cetăţeni: Promovarea unei cetăţenii europene active". Cei drepţi şi rezistenţa la totalitarism 30
– Destine paralele: România şi Polonia faţă în faţă cu totalitarismele secolului XX 32

Catalog 36

Repere
Gabriela TOMA – LUCEAFĂRUL DE DIMINEAŢĂ 38

Calendar 39

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREŞTI Inventar nr. 34139

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Răsfoiri

Dreptul de a citi

B. FUNDOIANU

Zilele aceste, rînduind din nou cărțile în rafturi, am găsit cîteva exemplare bătrîne, de a căror utilă semnificație nu se mai ocupă nimeni. Cărțile aveau fila netedă sau poroasă, uscată și măslinie, unele cu scoarța din piele de vițel, altele zăvorîte cu clampe de metal. Vîrsta cărților o puteai citi tot atîta în culoarea și în silueta lor, cît și în data apariției, prizărită, parcă ruşinos, în dosul copertei. Dar pe coperta lor figurează titluri curioase pentru cititorul de azi: *édition interdite pour la France*, sau indicații comerciale: *se vend sous manteau*. Cărți de scriitori, ajunși astăzi în panteonul națiunilor, se tipăresc în Bruxelles în loc să se tipărească la Paris, iar cînd citești pe copertă că s-au tipărit la Londra, un simplu catalog de bibliofil te inițiază că s-au tipărit de fapt la Geneva.

De cîte ori, în fața bibliotecii bunicului, pe care am moștenit-o ca s-o continui, m-am oprit la volumele cu buche de aur pe spinare, rămase tefere în raft, deși ediția lor a fost cîndva afurisită și arsă de sinagogă! Cîtă dragoste trebuie să fi avut pentru artă omul care a cumpărat, din meschina lui avere de zaraf, cartea asta scumpă – ca să-și poată ucide ochii pe dînsa, ca s-o poată așeza în raftul lui, pentru bucuria interioară. Nu l-am cunoscut pe bunic, dar mîna lui m-a dezmierdat din fila atîtor cărți, sufletul lui mi-a surîs din atîtea slove de aur și genunchii lui m-au legănat, de atîtea ori, de sub infoliile vechi, din care-mi culeg, cum își culegea și el, nevoia unei lumi mai frumos trăite și bucuria de-a o găsi așa de lesne.

Mă simt bine între cărțile mele vechi, chiar cînd nu pot nimic agonisi, din scriptura lor, străină mie. Cei care citesc, fără să păstreze cartea, cei care-o împrumută fără să simtă neliniștea și tortura n-au cîștigat, chiar cînd le e mare meritul, nici un sfert din noțiunea de „cultură". Fără îndoială, cartea e un folos, e un bun care nutrește și un ghid. Dar cel care a aruncat cartea, după ce i-a stors, în porii unui burete, conținutul, nu-i știe nici valoarea, nici stimulentul. Îl recunosc: e cetitorul actual, fără tradiție, produsul democrației, și caută prin carte o diplomă, o carieră, sau cota de „cultură generală" necesară, ca să nu pară un inferior în secolul lui Homais. Cetitorul acesta insultă cartea din ignoranță, după ce și-a asimilat anecdota, cum se poate urina la Roma, în Coliseu, după ce l-a văzut. Cartea copiată pios și înflorită cu cerneală, în chilia din evul mediu, a ajuns, printr-un paradox al evoluției, un obiect derizoriu în comerț. Un editor, în timpul Renașterii, era un artist, ca și artistul. Astăzi nici nu știe citi. Cetitorul care nu poate iubi cartea japoneză sau grecească pe care n-o poate citi e încă un ucenic în lectură.

Prieteni, nu mai există inchiziție, nici cenzură, nici șireang și nu se mai cere pe manuscripte augusta aprobare regală. Comisia „Indexului" de la Vatican mai există încă, monument ridicol și neputincios. Avem însă editura și librăria. Arta, dintr-un obiect de lux, a fost declarată de utilitate publică. Neamțul Gutenberg a adus democrația în lumea literelor și a grăbit cu „superstiția tiparului" democrația cealaltă a sufragiului. Nu mai avem cenzură. Cartea poate apare slobod – dar nu mai avem cititori. Unde e călugărul pios, care-și spăla fila cărții de textul evangheliei, ca să poată citi, dedesubtul ei, egloga lui Virgil? Arta strigă în zadar în urechi surde. Avem cărți; avem cumpărători de cărți și avem bucheri de cărți: dar nu mai avem cititori.

Mă gîndesc cu tristețe că avem, în sfîrșit, dreptul de a citi. Cea mai vană dintre trudele omenirii e încă goana după libertate, lupta pentru privilegiu. Nu sînt decît două secole de cînd cărțile se citeau în manuscript și-și făceau intrare în lume, voiajînd din mînă în mînă, în grupul restrîns și în durata restrînsă, între ducele de la Rochefoucauld și d-na de Récamier. Trebuia să-ți fi făcut educația lecturei, ca un manuscript să-ți poată fi încredințat, și „dreptul de a citi", chiar cînd era oropsit de inchiziție, era un privilegiu care făcea din cetitor posesorul de un minut al unei comori sacre. Mă gîndesc cîteodată de ce, chiar cînd au veritabilul geniu, cei noi nu respiră atmosfera cea mai pură a artei? E poate lipsa de stimulent și ignominia pe care ți-o sugerează tiparul ăsta murdar, scos în mii de ediții, e poate ideea de mizerie și de săpun, scos în piață pentru prea mulți.

Și e numai un veac de cînd Goethe, la curtea aristocrată din Weimar, a putut traduce *Le Neveu de Rameau*, după manuscriptul autentic al lui Diderot.

B. Fundoainu, *Imagini și cărți*,
ediție de Vasile Teodorescu, studiu introductiv de
Mircea Martin, traducere de Sorin Mărculescu,
Editura Minerva, București, 1980

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Centenar Eugen Ionescu

Autorul și problemele sale

(II)

Sînt eu, oare, glasul unuia singur? Ceea ce inventez ori ceea ce cred că inventez, ceea ce descriu, ceea ce descopăr sau cred că descopăr este oare arbitrar? Are cineva nevoie de mine? E nevoie de opera asta? Are cineva nevoie de oricare altul? Sînt oare cerut sau mă impun? Și atunci cu ce drept? N-ar fi putut oricine să fie în locul meu? E limpede că cel interpretat este autorul, că e judecat, că e acceptat, că e respins, că e un instrument din concert și că există concertul. Se ține seama de el. Chiar dacă pentru a-l nega. Nu negi ceea ce nu există. Autorul își spune: sînt, așadar, împreună cu ceilalți; dacă sînt împreună cu ceilalți, asta vrea să spună că sînt și ceilalți, că ceilalți vorbesc cu vocea mea, că eu sînt mai mult ceilalți decît eu însumi. Dar ce va să zică a fi tu însuți? Sînt eu oare doar o răscruce, un nod în care forțele diferite se unifică și se înfruntă? Ori sînt o ființă unică și tocmai asta mă face surprinzător și mă face să constat în mod obiectiv că trezesc un anumit interes? Poate și una și alta? Și asta e o problemă diferită. Ce înseamnă să fii tu însuți? Sinele acesta care este, este el absolut, este relativ? Acest „eu" (care gîndește, desigur) eul acesta... nu-l pot defini; această gîndire a mea, e poate o gîndire determinată de alții. Putem fi, oare, fiecare dintre noi, schimbați unul cu altul, ori sîntem de neînlocuit? Într-un caz sau în celălalt, ori în amîndouă, autorul pare îndeajuns de îndreptățit să fie de față și să spună ori să încerce să spună ceva. Gîndul acesta înlătură jena pe care-ar putea-o avea că se află acolo; dacă a scrie, a acționa, este o manifestare a orgoliului, a vrea să scrii, să acționezi, să faci ceva, poate fi tot orgoliu.

Întîi de toate, trebuie să mărturisesc că, în ce mă privește, teologia sau filozofia nu m-au făcut să înțeleg pentru ce exist. Ele nu m-au convins nici că trebuie să fac ceva din această existență și că trebuie ori că i se poate da o semnificație. Nu mă simt ca aparținînd întrutotul lumii. Nu știu cui trebuie să-i aparțină lumea, și cu toate acestea nu m-aș vinde și nici n-aș vinde lumea nimănui. Dacă mă simt totuși oarecum de pe-aici, e doar pentru că, tot existînd, m-am obișnuit și cu asta. Am mai degrabă impresia că sînt din altă parte. Dacă aș ști care e această altă parte, lucrurile ar merge cu mult mai bine. Nu văd cum se poate răspunde la întrebare. Faptul că sînt stăpînit de un dor de neînțeles, ar fi totuși semnul că există un altundeva. Acest altundeva este, poate, dacă pot spune așa, un „aici" pe care nu-l regăsesc; poate că ceea ce caut eu nu-i aici. Unii au răspuns ori au crezut că pot să răspundă și să dea soluția. Sînt fericit pentru ei și îi felicit. Constat deci pur și simplu că sînt aici, acest „eu" greu de definit, și scriu tocmai pentru a exprima, pentru a-mi împărtăși uimirea și nostalgia. Iată ceva precizat. Mă plimb pe străzile Parisului, rătăcesc prin lume, mirarea și dorul meu le plimb. Mi se pare că nu am puncte de reper; uneori, mi se pare că am. Ele îmi par doar puțin statornice, schimbătoare, și-n cele din urmă dispar. Ați băgat de seamă în chipul cel mai vădit că deja mă contrazic. Oare din pricină că n-am știut să pun ordine în această contradicție sau în contradicții? Oare din cauză că trăim pe mai multe planuri de conștiință și ele sînt contradictorii? Iarăși cred că amîndouă lucrurile sînt adevărate. Din cînd în cînd, cred că cred, gîndesc că gîndesc, sînt părtinitor, aleg, combat, iar atunci cînd o fac, o fac cu vehemență și încăpățînare. Însă există întotdeauna în mine un glas care-mi spune că alegerea asta, vehemența asta, afirmația asta nu au un temei sigur, absolut; că ar trebui să renunț la ele. Nu am destulă înțelepciune pentru a-mi lega actele de siguranța mea profundă. De unde vin toate astea? Aceste întrebări și le pune fiecare cînd e singur. În învălmășeala asta, scriitorul scrie. Și iată că s-a precizat un al doilea lucru. S-a înțeles.

Aș vrea să precizez și următorul lucru: nu-mi mărturisesc scepticismul, nici lipsa de scepticism. Nu discut problema necesității și a valorii alegerii. Poate se va spune că această profundă nesiguranță se expune. Istoricește prin faptul că aparțin unei clase sau alteia, că sînt determinat sau nedeterminat de tendințe ori de tradiții diferite, contradictorii, ce nu pot sau pot fi explicate istoricește, dialectic etc. Repet că sînt momentele în care aleg, că iau partea cuiva, dacă nu cumva mi se pare că aleg și că iau partea cuiva. Încerc aici pur și simplu să expun ceea ce se află în străfundurile mele; expun și mă expun. Cedez unor impulsuri sau mai degrabă mă opun impulsurilor altora. Sînt înclinat, ca toată lumea sau ca foarte mulți dintre oameni, să mă opun la ceea ce mi se propune, la ceea ce mi se afirmă. Văd în afirmațiile celorlalți ceea ce e negativ sau fals. Cu ce drept pot să gîndesc că un lucru e fals sau că nu e fals? Aleg, deci, afirm, neg, în ce privește mărunțișurile vieții. Afirm că nu-mi place culoarea neagră și că prefer albastrul. Am putea afla motivele pentru care prefer un lucru altuia. Asta ne-ar da prea mult de lucru. Îi prefer de asemenea pe Balzac lui Eugène Sue, pe Shakespeare lui Feydeau. Am deci niște criterii. Sînt criterii literare. În mare, da, dacă-l prefer pe Shakespeare lui Feydeau, este pentru că mi se pare că universul shakespearean e mai amplu, mai complex, mai universal uman, mai profund, mai adevărat decît cel al lui Feydeau. Dar ce descopăr eu în Shakespeare, care să meargă mai departe

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

decît Feydeau? Tocmai acel zgomot și acea furie, o întrebare mai amplă, pe care n-o găsesc la autorul francez de vodeviluri. În Feydeau nu-mi regăsesc nici haosul, nici neorînduiala. Ceea ce regăsesc în Shakespeare nu sînt niște răspunsuri, sînt întrebări și evenimente, și niște constatări, niște evidențe. Nu vreo soluție definitivă. Astfel, pot să spun că a te întreba fără a răspunde e mai adevărat decît a nu te întreba. Aflu de asemenea din cărțile pe care mi se întîmplă să le citesc că răspunsurile nu satisfac niciodată întrebările, că orice problemă pare a fi rezolvată greșit. Toate dogmatismele sînt provizorii. Nu numai că mi se par provizorii, dar am și impresia că nu sînt decît un sistem de ipoteze, de presupuneri, de feluri de a vedea, de păreri, ce pot fi înlocuite cu alte ideologii sau păreri. Ne explicăm lucrurile cum putem. Ideologiile, cu puțină autosugestie, sînt toate confirmate de fapte, deși ideologiile opuse demonstrează că cele dintîi sînt infirmate de fapte. Fiecare ar trebui să-și alcătuiască micul *Discurs asupra metodei* pe cont propriu. Cît e de obositor! Eu sînt: dar cine e acest „eu"? Greu de știut, am zis. E o convenție. Oricum, mai puțin imprecis decît „noi" și decît impersonalul „se".

Există totuși ceva. Există niște lucruri. Putem folosi lucrurile, putem face un alt lucru cu lucrurile. Putem lucra, putem face, putem scrie. Eu pot să fac, pot să scriu. Se construiesc edificii. Niște mașini ne transportă etc. E tot ce pot ști cît de cît mai precis. Putem calcula. Adică, pentru a simplifica, putem să ne deplasăm, putem rămîne pe loc, putem mînui niște obiecte. Știu de asemenea că tot ce este și tot ce se face, tot ce ni se pare că este și că se face n-a fost dintotdeauna, că ceea ce se face se va desface. Prunul ăsta nu-i un cireș. Și, pe deasupra, cine știe dacă nu va deveni cireș în urma unor altoiri dibace. Și prunul ăsta o să fie cîndva un exprun: nimic; poate că înainte de a fi devenit tot felul de alte lucruri – preschimbările nu pot fi excluse din gîndirea noastră. Iar cînd prunul ăsta nu va mai fi, nimeni nu-mi va putea garanta că a fost. Am pofte, am dorințe, nu cunosc motivele acestor dorințe, acestor pofte: am impresia că, întorcîndu-mă la izvorul lor, reușind să le înțeleg – ceea ce nu-i cu neputință – comportamentul și pricina, dorințele, pornirile, poftele, neliniștile, dragostea, ura ar dispărea. Am impresia că nimic n-are vreun temei și că numai o putere de neînțeles ne îmboldește. Nimic nu are nici un temei. Totul poate fi contestat înlăuntrul tău, ceea ce e exterior (ceea ce se numește „exterior"), fapte, obiecte, este de necontestat. De necontestat și pentru mine, fără rațiune de a fi, de a nu fi.

Explicațiile pe care mi le dau eu însumi despre ceea ce fac mi se par incomplete, sau false, sau fragile. Neștiind așadar care este țelul existenței, nu știu tocmai exact nici de ce scriu. Scriu totuși dintotdeauna așa cum trăiesc dintotdeauna întrebîndu-mă și care este sensul vieții mele. Sînt îmboldit să scriu, adică să mă întreb și să privesc și să spun ce văd. Însă, scriind, faptul de a denunța ceea ce mi se pare că e rău, de a-i critica și parodia pe ceilalți și purtarea lor, de a fi moralist – toate astea mi se pare că nu se înscriu decît într-un cadru foarte limitat. Iar cînd sînt părtinitor, mă întreb întotdeauna de ce sînt așa și-mi spun că n-ar trebui să fiu. Hotărîrile mele, luările mele de poziție au ca punct de plecare niște sentimente spontane, puțin controlabile, chiar dacă se traduc prin gînduri aproape limpezi, căci mai interesant decît să gîndim ar fi să știm de ce gîndim ceea ce gîndim. Cred că sînt mai autentic atunci cînd exprim în operele mele uimirea și zăpăceala. Tocmai în uimirea asta se afundă rădăcinile vieții. În străfundul meu, noaptea e cea pe care-o descopăr..., noaptea, sau mai degrabă o lumină orbitoare.

Însă toate întrebările, simple ori complexe, naive ori subtile, nu sînt totuși decît punctul de plecare, un fel de impuls originar destul de repede depășit. Plecăm în călătorie, urmează să întreprindem o exploatare, nu știm ce vom găsi. Pentru autorii pedagogi, traseul e cunoscut dinainte. În ce-i privește, nu vor avea nimic de descoperit. Ei n-au nici măcar nevoie să facă această călătorie, ei povestesc călătoria, descoperirile altora. E ceva cunoscut dinainte, făcut dinainte. Autorul nu va mai aduce nimic nou, va repeta, nu va aduce propria experiență, deoarece nu va avea o asemenea experiență. E normal ca întrebările să fie puse înaintea răspunsurilor. Autorul didactic și politic impune niște răspunsuri înainte de a pune întrebările, însă nu putem reuși să dăm niște răspunsuri vii în felul acesta. Punînd întrebarea vom ajunge sau nu vom ajunge la răspunsuri. Însă, în literatură, nu faptul de a fi dat ori de a nu fi dat un răspuns va conta. O ființă care-și pune întrebări și le dă un răspuns este o ființă deopotrivă cu cea care-și pune întrebări și nu le răspunde. Căci o operă este o ființă vie și un univers viu, iar important este faptul că ea e acest univers viu, adică adevărat...

Eugène Ionesco, *Note și contranote*,
traducere și cuvînt introductiv de Ion Pop,
Editura Humanitas, 1992

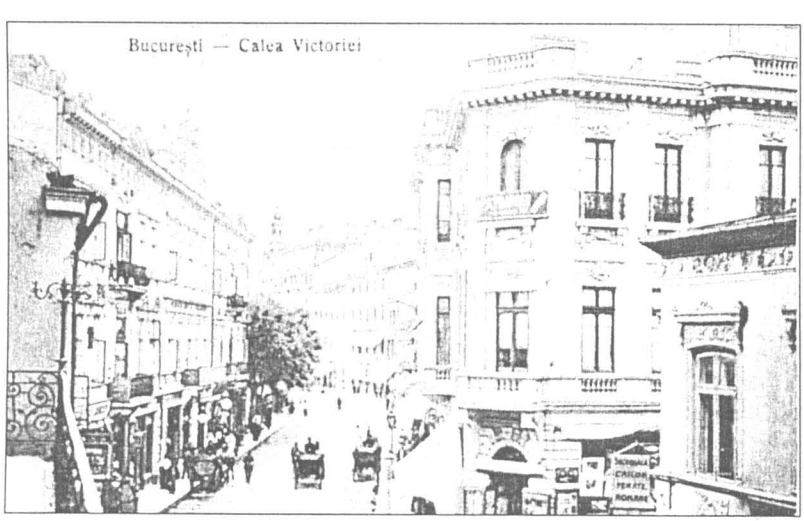

BUCUREȘTI
550 de ani
de atestare documentară

Ilustrații aniversare în paginile
4, 19, 31, 38

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Portret „din fărîme"

(I)

Gelu IONESCU

Cînd în ultimii ani ai deceniului 7 au apărut volumele „fărîmelor" de jurnal, Eugen Ionescu era un scriitor celebru; cele 30 de piese jucate pe toate scenele mari ale lumii, polemicile, declarațiile și argumentele sale (adunate fie în volumul *Notes et contre-notes*, fie consemnate în elocventele dialoguri cu Claude Bonnefoy) impuseseră publicului și criticii un personaj, o notorietate, un fel „ionescian" de a vedea lumea și problemele ei. Rumoare, aplauze și contestații au însoțit cariera scriitorului de la debuturile avangardiste din teatru și pînă azi, cînd sub numele său stă scris „de l'Académie française". Dincolo de ecourile și controversele pe care orice operă le suscită, Eugen Ionescu nu a făcut din viața și opiniile sale, nu numaidecît literare, un secret – ci dimpotrivă: spirit activ, polemist pasionat și om de atitudine categorică, dramaturgul a purtat și continuă să poarte cu lumea un susținut și neîmpăcat dialog public, în care opera literară propriu-zisă este doar o parte. Controversa a intrat în destinul scriitorului, nedezmințindu-l. Mai bine de 40 de ani de carieră literară ni-l înfățișează astfel: Eugen Ionescu nu este (și nu a fost niciodată) un scriitor „secret", ascuns și izolat în tăcere, lăsînd misterul să-i adauge un nimb de gravitate și detașare. Sincer și direct, autorul lui *La Leçon* a reacționat prompt, a precizat fără să se lase rugat și a mărturisit – uneori pînă la indiscreție, alteori, pînă la a-și face un... deserviciu. Acest mod de a-și concepe literatura și viața îi este caracteristic și credem că de la el trebuie începută o analiză a operei, căci teatrul însuși, adică cea mai importantă parte a întregului, are un profund, deși nu întotdeauna ușor sesizabil caracter autobiografic și confesiv. Iată de ce volumele de jurnal n-au descoperit (pentru avizați, în primul rînd) prea multe noi „chipuri", eroul lor fiind, în bună parte, previzibil. Așadar, nu atît în direcția surprizei, ci în cea a adîncirii au putut interesa aceste texte mai mult sau mai puțin strict autobiografice. Ce trăsături cunoscute sau mai puțin cunoscute aprofundează ele, cum se leagă și cum se despart de temele, situațiile și stările din teatru vom vedea cu altă ocazie, în alt context decît cel al cărții de față.

Situația este cu totul inversă atunci cînd, urmărind înce-puturile literare ale lui Eugen Ionescu la București, descoperim existența unor fragmente destul de ample de jurnal, în care autorul – aproape un necunoscut – vorbește mult despre sine; un autor fără operă – chiar depărtîndu-se mereu, prin evoluția sa contradictorie, de ceea ce numim o operă. Desfășurîndu-se în perpetue încercări, publicînd o plachetă insignifiantă de versuri (*Elegii pentru ființe mici*, 1931) și apoi un volum de critică explozivă ce contesta valorile în vogă ale epocii (binecunoscutul *Nu*, 1934), risipind prin reviste cronici, eseuri, polemici, însemnări extravagante, Eugen Ionescu părea să acționeze mai degrabă împotriva lui însuși; în orice caz, a „carierei" sale. În aceste împrejurări, apariția risipită a unor pagini de jurnal în care autorul vorbește despre toate aceste fapte și atitudini ale sale capătă un caracter revelatoriu, aproape fundamental. Nu era vorba numai de o justificare pe care Eugen Ionescu o dădea paradoxalelor lui poziții literare, ci de repunerea și redimensionarea lor într-un alt plan decît cel literar, planul existenței ce, în fond, le-a generat pe toate celelalte. Așadar, cum vom căuta să arătăm, critica, poezia, proza, pamfletul, eseul nu erau altceva decît oglindiri, fragmente ale unui *jurnal*, mărturii directe ale unui fel de a se privi pe sine, de a privi lumea și literatura. Descoperirea lor – în genere, puținele schițe de exegeză critică asupra perioadei românești a activității literare a lui Eugen Ionescu s-au oprit la *Elegii*, *Nu* și doar cîteva articole mai cunoscute – precizează și explică o serie de lucruri importante, ca să nu spunem capitale, în înțelegerea autorului. Eugen Ionescu nu s-a constituit, deci, nici de la primele lui apariții publice ca o natură secretă: prin urmare, și din acest punct de vedere nu putem observa decît o continuitate – cea a unui fel de a fi, chiar excesiv în sinceritate, neschimbat de-a lungul întregii sale vieți. În *Nu*, bunăoară, există pagini de jurnal ca atare sau deghizate sub alte titluri (de pildă: *Intermezzo-urile*), și oricine le-a citit și s-a exprimat despre ele a făcut observații sincerității, cînd jucată, cînd adevărată, a autorului lor. Paginile confesive risipite de scriitor în presa timpului sînt însă mult mai numeroase decît cele pe care le cunoaștem din *Nu*. Dealtfel, ceea ce a fost de obicei citat și analizat în exegeze reprezintă, după un calcul aproximativ, abia o pătrime din ceea ce Eugen Ionescu a publicat în periodicele românești între 1930 și 1940.

Lectura acestor texte, în totalitatea lor, ne relevă un fel necunoscut (sau poate doar bănuit) de a-l citi și înțelege pe autorul de care ne ocupăm.

Surpriza nu constă, bunăoară, numai în aceea că timbrul, problematica, obsesiile, dramatismul și măștile din aceste pagini, direct sau indirect confesive, sînt de multe ori identice cu cele din jurnalele franceze, publicate mulți, mulți ani mai tîrziu. Ci mai ales în aceea că ele definesc cu precizie poziții pe care, altminteri, fără cunoașterea lor, le puteam doar bănui, le puteam doar propune ca ipoteze caracterologice. Ele ne relevă în primul rînd o anume configurație caracteristică, pe care o consemnam și mai sus, și anume că scrierile românești ale lui Eugen Ionescu sînt, în fond, dilatări ale unui jurnal – jurnalul unei existențe contorsionate și obsedate de neputința unei constituiri din care opera să țîșnească. Atitudinea literară, estetică sau culturală pe care Eugen Ionescu a avut-o în deceniul patru nu poate fi înțeleasă decît ca expresie a unei atitudini față de viață și față de sine. Contestația, principala trăsătură a acestor scrieri, nu ne apare deci, cum vom vedea, ca un produs al unei mentalități disprețuitoare sau cosmopolite, ci forma adîncă a unui fel de a fi ce se iubește și totodată se neagă mereu pe sine. Receptînd din acest context numai anecdota – cultivată, ce e drept, cu o plăcere uneori nemăsurată – scrierile sale apar doar ca un act de teribilism juvenil. Și unii contemporani au fost tentați să se oprească numai la anecdotă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Desigur că teribilismul frapează în primul rînd, dar el este numai o formă, un *accent* al unor trăiri cu mult mai dramatice. „Jocul" lui Eugen Ionescu, orice forme și oricît de superficiale sau chiar gratuite ar lua, nu este niciodată hilar și stupid. Chiar celor care sînt dispuși să vadă înainte de orice ridicolul să le amintim că ridicolul este comic și tragic în același timp; că insul superficial nu se implică niciodată pe sine, nu are conștiința „superficialității" sale. Or, chiar în amănuntul că în *Nu*, sau în alte texte, Eugen Ionescu clamează superficialitatea sa, motivînd-o prin inesențialitatea literaturii și problemelor literare de care se ocupă, există o premisă suficientă pentru a bănui (dacă nu a înțelege) că acest comportament nu este numai un joc, ci și semnul unui acut și inhibator sentiment al crizei valorilor.

Și chiar dacă contemporanii au cunoscut aceste frămîntări, mai adesea au trecut pe lîngă ele, socotindu-le mai mult expresii circumstanțiale ale unui asigurat candidat la ratare literară; această impresie a contemporanilor nu era cu totul neîndreptățită. Acum însă, existența operei ulterioare ce i-a adus celebritatea, a perspectivei timpului și evoluției „miraculoase" a acestui scriitor, obligă, dincolo de voința sau chiar de opinia noastră, la rectificări, la o înțelegere mai nuanțată și dominată de necesitatea integrării celor două cariere literare într-un întreg. Credem că nu numai evoluția spectaculoasă ce a urmat, ci însăși valoarea în sine a unor texte care, cu excepții, n-au mai fost readunate din revistele vremii niciodată într-un volum, obligă la anumite precizări și reevaluări. Dispărînd în preajma lui 1940 aproape complet din literatura română, Eugen Ionescu lăsa în urmă, incontestabil, un eșec – dar un eșec plin de semnificații și fervoare intelectuală –, în care contestația și rigolada erau dublate de o conștiință dramatică și de o natură umană veșnic tulburată. Lăsa apoi și o anume optică, deschisă, un stil de a ataca problemele literaturii, criticii, poeziei care interesează pe orice cercetător al acestui deceniu, din cele mai fecunde și animate din întreaga noastră literatură.

Oricine putea să vadă în Eugen Ionescu al acelor ani o „poză" pe care, dealtfel, el însuși voise să o impună și să o cultive: aceea a unui tînăr nihilist inteligent ce-și risipește verbul și talentul polemic în a contraria opinia publică literară. Clasat între neserioși și teribiliști, autorul își permitea libertăți care amuzau sau enervau după caz – și nu ne referim numai la atitudinile criticului literar. Jocul a amuzat și, în orice caz, a satisfăcut considerabilul orgoliu juvenil al debutantului, care-și contrazicea, încă din facultate, profesorii cei mai „serioși", creîndu-și, firește, multe animozități. De la un moment dat încolo, chiar înainte de *Nu*, această imagine începe să-l incomodeze pe autorul ei, pentru simplul motiv că, absolutizată, transformată într-o etichetă, imaginea formată nu mai primea datele noi pe care chiar Eugen Ionescu le furniza cu privire la sine.

Căci, dacă acest comportament a fost în prima lui fază spontan, inconștient, copilăresc, de la un moment dat a devenit „programatic", ca efect al unor convingeri formate, și deci a căpătat astfel o gravitate pe care Eugen Ionescu n-a ascuns-o, nici de data aceasta; dar care nu a mai fost sesizată sau, conform imaginii deja create, n-a fost luată în serios. Ambițiile „aspirantului la gloria literară" s-au transformat, au lăsat să se vadă și altceva; adică o conștiință turmentată, pentru care negația și sfidarea nu erau numai un simplu joc, ci expresia unei adînci insatisfacții și disperări, dincolo de literatură și problemele ei. Felul nou în care Eugen Ionescu mărturisea aceste lucruri grave nu era însă prea diferit – același stil paradoxal, aceeași sinceritate ce descumpănește, același joc de argumente ce țintea să deconspire și să dinamiteze criterii, prejudecăți și valori.

În fine, practicînd și autoironia – cu acel nedezmințit simț al umorului sumbru ce-l caracterizează –, el bagateliza pe aceeași pagină și propriile-i grave dileme, contrazicînd convenții la care oamenii cu greu pot renunța: în mod deosebit aceea că despre lucruri serioase – moartea, singurătatea, dezechilibrul, suferința – nu se poate vorbi decît în tonul adecvat, firește, cel al seriozității. Exasperarea lui Eugen Ionescu lua forme diverse, constituindu-se ca un mod de existență în care eșecul și izolarea deveneau o realitate din ce în ce mai greu de suportat, un eșec în ordine existențială, un impas profund al exprimării, o „originalitate", singularitate în care Eugen Ionescu se regăsea mereu, fără sorți de transcendere și de izbăvire.

Acest inconfort interior și exterior este peste tot vizibil, dar mai cu seamă, inerent, în fragmentele de „jurnal", pe care tînărul iconoclast le inserează în multe din scrierile sale.

Fazele acestei confundări cu impasul (sau cufundări în impas) sînt dificil de delimitat, mai cu seamă cînd ne aflăm în intimitatea unei naturi atît de prelungit adolescentine și capricioase ca cea a autorului lui *Nu*. Dificultatea propriei existențe și a raportării ei atît față de etern, cît și față de vremelnic – cotidian, temporar, literar – rămîne exprimată în aproape toate operele sale de mai tîrziu, dar ea este tot atît de obsesiv prezentă și în începuturi. O căutare înfrigurată descoperă pretutindeni numai impasuri și-l conduce mereu către o aceeași stare haotică de care se simte, aproape fără voia sa, continuu atras.

Punctele de sprijin găsite, dînd uneori pasaje luminoase în această trecere, sînt repede atacate cu un ciudat, dar caracteristic simț al neîncrederii. De aici, specific devine un fel de permanent talent de a descoperi și crea dificultăți, de a refuza o împăcare, o „comoditate" interioară, de a suspecta certitudinile sale și pe ale altora și de a trece la o pătimașă argumentare împotrivă-le, zbatere, autotortură, dar și con-știința ridicolului acestei chinuiri, mărturisire, dar și insatisfacție pentru mărturisire, intuiție a absurdului, dar și conștiința că absurdul fundamental ia chipul grotescului de îndată ce este exprimat, scris pe o pagină mai mult sau mai puțin literară. Spectacolul acesta insolit este dimensionat și de alte împrejurări specifice: o anume complacere în viața de cafenea literară, cafenea pe care o epatează la limita amuzamentului cu sfidarea, un orgoliu „balcanic", pe care și-l satisface prin aceste mici parade provinciale, un sentiment de insecuritate agravat de contextul istoric în care toate acestea se petrec înainte ca Eugen Ionescu să fi împlinit 30 de ani. În ciuda umorilor variabile și a paradoxului practicat în tot felul de împrejurări și scopuri, autorul lui *Nu* ne apare, totuși, ca un rigorist al negației. Există o intransigență, aplicată deseori numai din spirit de contrazicere, care face ca totul să fie coerent – dar după sistemul foarte particular al acestei personalități de excepție. Sîntem și într-o epocă în care nu numai Eugen Ionescu constituia un caz al revoltei și nonconformismului. Modernismul avangardist produsese destule originalități, confesiunea este la modă, venită să prelungească voga unui Gide și pe meleagurile valahe; în generație apar destui contestatari și „disperați", sinceri sau pozeuri. Deosebirea dintre Eugen Ionescu și ceilalți – o deosebire nu în toate punctele ei perfect tranșantă – constă în aceea că el nu s-a înregimentat vreunei direcții lite-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

rare, ideologice, filozofice sau religioase; că negația pe care o cultivă – la început mai mult din spirit de frondă, mai apoi pentru că îi reprezintă cele mai intime convingeri – nu a fost dublată de o afirmație, de vreo aspirație ce ar fi putut înlocui ceea ce era de negat cu ceea ce ar fi trebuit impus.

Soluția oricărei „salvări" colective îi produce numai o evidentă oroare. Și ideea de grup literar îi rămîne mereu străină, impracticabilă.

Antitradiționalist și demistificator al prejudecăților vechi literare, Eugen Ionescu este totodată și antiavangardist; cultivînd jurnalul, Eugen Ionescu atacă la un moment dat pe gidienii autori de lungi și „plicticoase" mărturisiri, le impută inautenticitatea și lipsa de fond a unor trăiri pe care aceștia și le-ar confecționa în scrierile lor – multe din ele, ce este drept, fiind lipsite de valoare. În toate aceste doctrine și poziții la modă, Eugen Ionescu nu vede decît alte convenții, mai noi, alte prejudecăți, un joc etern din care caută și reușește în parte, cu prețul adîncirii eșecului, să se sustragă. Eugen Ionescu nu a fost decît „partizanul" propriului său caz – în care întrevede, din cînd în cînd, condiția eternă a omului în fața marilor probleme ale existenței. Dar, vrînd, nevrînd, el trebuie să se recunoască în alții: și atunci, orgoliosul ajunge nu numai să se nege pe sine și să se contrazică (oroarea de a semăna, de a fi atins măcar de vreo formă a gregarității îl stăpînește precoce), dar se silește să dezvăluie mereu și fața comică, ridicolă a acestor stări și atitudini, deosebindu-se iarăși de toți ceilalți colegi de generație ce se opresc asupra lui numai cu o vădită și uneori paroxistică seriozitate. Această lipsă de credință în orice – ceea ce nu înseamnă lipsa credinței în genere sau căutarea ei zbuciumată – particularizează cazul scriitorului ce se formulează sporadic, în permanentă criză, în permanentă stare de amenințare interioară: spunînd *da*, Eugen Ionescu găsește imediat toate argumentele lui *nu* – și invers. Este ceea ce se numește incapacitatea sa de „a se dezvolta", credința că toate lucrurile sînt la fel de nesemnificative sau de semnificative, credința că rațiunea omenească este prea săracă, întrucît nu cunoaște decît afirmație sau negație. „Atitudinile duble", cum le numește chiar el, nu sînt deci preconizate, impuse deliberat de autor, ci i se impun dinlăuntru, expresie a spiritului său neliniștit și polemic. Eugen Ionescu le mărturisește ca pe un dat al suferinței sale, și nu numai al capriciului. Șovăitor, perpetuu „om al începuturilor", dezechilibrat în esență, scriitorul nu se exprimă însă șovăitor, concesiv și relativist, ci, semn că se revoltă perpetuu împotriva acestei stări de marasm, explodează în extreme, reacționînd radical. Nervozitatea și inteligența arguției, spiritul viu, rebel, paradoxal și deseori patetic nu scutesc însă însemnările și eseurile tinereții scriitorului de contraziceri, ezitări, confuzii, fanfaronade, gratuități și naivități. Nu aflăm nicăieri, din păcate, acea superioară și fertilă ambiguitate a expresiei pe care o vom descoperi abia în teatru. Scrierile anilor 1930-1940 rămîn mai mult mărturisiri și mai puțin poziții estetice de sine stătătoare, cel mult eboșe ale unor opere de mai tîrziu, de care le unește numai aceeași și aceeași atitudine în fața anumitor acte umane obsedante pentru autor.

Instaurat, climatul sfidării răstălmăcește tot felul de opinii, între care unele nu au defel intenția de a sfida cu orice preț. Eugen Ionescu e un timid care se apără prin obrăznicie – spun recenzenți contemporani, o spune și el, undeva în *Nu*.

Temperamentul autorului este însă doar o componentă în explicarea atitudinilor sale – odată ce am încercat să găsim explicații mai adînci. Și orgoliul, evident și declamat, nu ajunge – căci vom găsi mereu pagini întregi de lamentație, umilire, de frică și coșmar. Acestea din urmă sînt, autorul singur ne lasă să înțelegem, expresii ale „flagelării", ale unui sentiment al păcatului, mult mai mult decît disculpări publice, cum a fi. Toate aceste comportamente contradictorii caracterizează un om fără liniște, fără certitudini – dorindu-și însă cu ardoare liniștea și certitudinea. O stare de nostalgie paradisiacă străbate printre revolte – ea va fi prezentă și în unele piese de mai tîrziu; și chiar dacă în scurte momente liniștea este regăsită, Eugen Ionescu nu are puterea de a o menține; vreau „partea mea de paradis", spune el în *Nu*, la p. 229, „vreau să merg acolo cu iubita mea". Paradisul său înseamnă o lume a mirării – blîndețe, cer albastru neschimbat, bucurie naivă, comuniune calmă cu iubita și prietenii, liniște și retragere din vacarmul uman. Paradisul acesta naiv, copilăresc – poate chiar ușor ridicol – seamănă mai mult cu idealul unei certitudini terestre, încercarea „de a deveni creștin" (mărturisește în *Nu*, p. 143 și încă în alte prilejuri) se izbește de ideea că a accepta soluția creștină ar putea însemna o comoditate, un fel de demisie „burgheză". Acest fel de a înțelege și reacționa este tipic pentru scriitor. Eugen Ionescu vrea fericirea terestră și cea eternă totodată, conștiința acestui fundamental impas îl respinge cînd de la una, cînd de la cealaltă. De aci, ceea ce el numește „ridicolul metafizic al stării mele de om" (*Nu*, p. 298). Omul cere pentru sine imposibilul, știind, avînd conștiința – tragică, firește – că cere imposibilul. Nostalgia acestui ciudat tărîm paradisiac este potențată de un permanent presentiment al unei catastrofe cosmice, al surpării lumii, în sfîrșit, de o mare oboseală și oroare față de viața în colectivitatea agitată. Presimțirea apocalipsului devine din ce în ce mai neliniștitoare cu cît ne apropiem de 1940 – un fel de milenarism profan se confundă cu ideea de proveniență probabil spengleriană a declinului civilizației europene. Și în primii ani ai așezării scriitorului în Franța problema viitorului Europei continuă să-l preocupe. În teatru, ca și în publicistica de azi, tema reapare frecvent. Dar și la aceste lucruri ne vom referi cu o altă ocazie.

Gelu Ionescu, *Anatomia unei negații. Scrierile lui Eugen Ionescu în limba română 1927-1940*, Editura Minerva, București, 1991

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ

CONSILIUL COMUNEI BUCURESCI
Şedinţa extra-ordinară de la 23 Iunie 1897 seara sub preşedinţa d-lui C.F. Robescu, Primarul
[I]

MEMORIUL

La stabilirea condiţiunilor pentru construcţiune pe bulevardele şi splaiurile din Bucuresci, care este puţin populat în comparaţie cu întinderea ce are, urmează a se avea în vedere următoarele cinci puncte:

1) Scopul care s-a avut în vedere la creiarea bulevardelor şi splaiurilor întrucât ele pot influenţa condiţiunile de construcţii;

2) Posiţiunea mai mult sau mai puţin centrală din punct de vedere administrativ şi comercial a părţilor străbătute de bulevarde şi splaiuri şi lărgimea acestora;

3) Valoarea pe metru pătrat a terenelor limitrofe;

4) Starea hygienică a diferitelor părţi ale oraşului, străbătute de bulevarde şi splaiuri şi unele obiceiuri ale populaţiunei;

5) Clădirile monumentale esistente şi proiectate, care pot avea influenţă asupra desvoltărei şi înfrumuseţărei părţilor apropiate.

În fine, în afară de acestea, trebue să se aibă în vedere ca condiţiunile să fie stabilite astfel în cât să nu presinte lacune şi să nu dea loc la diferite interpretaţiuni.

Acestea luate ca norme, se pot justifica diferitele modificări făcute în condiţiunile pentru construcţiuni pe bulevarde şi splaiuri.

În urma celor arătate mai sus, trec la arătarea motivelor prin cari se justifică modificările făcute în întocmirea noilor condiţiuni.

A. Bulevarde

Bulevardul Colţea

La art. 1 s-a menţinut dispositiunea de retragere uniformă pe patru metri, deoarece prin aceasta s-a ţinut a nu se construi case care să fie destinate pentru cârciumi sau alt comerţ, căci părţei aceştia a bulevardului, coprinsă între str. Romană şi rondul Kiseleff, nu i se poate atribui nici o importanţă comercială, fiind excentrică.

Pe acest bulevard conducând la şoseaua Kiseleff, loc de plimbare, s-a voit a se avea o dublă alee de pomi şi grădini în faţa clădirilor, ca astfel să se formeze un fel de continuitate, înspre oraş, a parcului şi şoselei Kiseleff şi să formeze un bulevard-parc cu vile şi clădiri de locuit de o parte din clasa ceva mai avută. Acest scop motivează şi lărgimea realisată de 40 metri şi retragerea de 4 metri de fiecare parte, pe care grădinele sunt obligatorii.

Pentru asemenea scop, deşi lărgimea este mare, s-a menţinut ca înălţime de construcţiuni numai 8-12 metri, ceea ce este în concordanţă şi cu obiceiul nostru de a nu sui prea multe scări.

La finele alineatului 4 s-au introdus cuvintele: „ale terenurilor comunale de pe această porţiune de bulevard". Aceasta în scop ca să nu se creadă că Primăria ar fi voit, după prima redacţie a articolului, să impună asemenea condiţiune şi în actele de vânzare ce se fac între particulari. Această dispositiune, de grilagiu, între proprietăţi pe retragere de 4 metri, este necesară deoarece prin facerea de uluci pe părţile de retragere s-ar da bulevardului în lături un urât aspect.

Prin acest alineat se evită pe cât posibil acest lucru, fiindcă cele mai multe terenuri din faţa bulevardului sunt şi au fost ale Primăriei şi celor cărora Primăria a vândut li s-a impus această condiţiune, care s-a primit fără nici o dificultate.

Art. 2 s-a menţinut fără nici o schimbare; în acest articol se prevăd construcţiuni pe alinierea rondului şi la capătul Căii Victoriei, pentru ca pe acest rond să se poată stabili diferite prăvălii, ca: cofetării, cafenele, birturi populare, bărbierii, cismării, pânzării etc. deoarece acest rond este la întâlnirea mai multor căi principale de comunicaţie şi chiar şosele pe care se face comunicaţie cu diferite care cu mărfuri ordinare ce vin dinspre Ploieşti, Târgovişte şi Piteşti, pe toată şoseaua încongiurătoare despre nordul oraşului până la Obor şi Câmpul Moşilor, aşa că acelei populaţiuni flotante, ce vine din afară numai pentru scurt timp şi numai tangează oraşul, îi este necesar în parcursul său să aibă un punct comercial, de unde să se aprovizioneze cu cele necesare.

S-a menţinut de asemenea înălţimea uniformă pentru că rondul fiind mare, se poate lesne observa diformitatea şi înălţimea clădirilor, pe de altă parte s-a menţinut înălţimea moderată de 10 metri, fiindcă capitaluri mari lipsesc şi nu ar produce îndestul pentru a se băga în construcţiuni de înălţime mare, corespunzătoare la trei şi patru etage fiindcă acel rond este departe de orice centru al oraşului.

Celelalte bulevarde

În articolele sub acest titlu se găsesc în condiţiunile ce s-au înaintat spre aprobare din nou prin Decret Regal, în afară de mai multe lacune, unele dispositiuni contrare scopului de înfrumuseţare, tocmai a unor părţi importante ale bulevardelor.

Aşa, la art. 2 referitor la Bulevardul Colţea etc. care sunt destul de centrale, se zice: „se vor permite construcţiuni, facultativ pe aliniere sau cu retragere, însă totdeauna paralel cu alinierea, oricare ar fi retragerea", pe când la art. 3 în care se vorbeşte despre bulevardul Pache Protopopescu care este mai excentric, se dispune astfel: „se vor permite construcţiuni numai pe aliniere".

Aceste două dispositiuni, comparând posiţiunea bulevardelor despre care ele tratează, n-au sens comun, mai mult încă, nu s-a ţinut cont de trecut în care s-au clădit pe bulevardele Carol şi Elisabeta numai construcţiuni pe aliniere.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Ar fi ceva cu totul anormal ca de aici înainte pe bulevardul Carol și Elisabeta să se construiască cu retragere, și încă cu retragere variată deși paralelă cu alinierea.

În afară de aceasta nu s-a ținut cont nici de înălțimile construcțiunilor deja existente și se reduc înălțimile de 12 până la 15 metri, la 8 până la 15 metri, aceasta sub motiv de a înlesni mai mult pe proprietari de a construi. Reducția de la 12 la 8 metri este prea mare, căci o casă cu parter și etagiu bine condiționată și de aspect mai presentabil trebuie să aibă 10 metri înălțime, pe de altă parte latitudinea de la 8 la 15 metri constituie o diferență prea mare și o casă de 8 metri lângă una de 15 va avea o rea înfățișare. Cred că se înlesnesc îndestul proprietarii reducându-se înălțimele de 12-15 metri la 10-13 metri, și totodată casele deja construite care, în cele mai multe cazuri pe aceste părți de bulevarde sunt aproximativ de 13 metri, nu vor presenta în înălțime mare desarmonie cu cele ce se vor construi în viitor.

Mai trebuie să se țină cont și de împrejurarea că pe bulevardul Elisabeta se va construi palatul Camerei și Senatului și la finele lui gara Centrală, așa că neapărat această parte a bulevardului va dobândi o mare importanță și trebuie să se evite a se avea pe el clădiri cu prea mică înălțime, ceea ce s-ar întâmpla dacă s-ar menține înălțimea minimă de 8 metri, dispoșițiune deja arătată.

Pe bulevardul Carol I de la str. Teilor până la inclusiv elipsa de la bulevardul Ferdinand și Pache Protopopescu se impun aceleași condițiuni ca și pentru bulevardul Elisabeta, adică construcțiuni pe aliniere, cum s-a și clădit până acum, și înălțimea de la 10-13 metri. Înălțimea nu trebuie să fie redusă sub 10 metri și din împrejurarea că probabil în piața poligonală se va construi catedrala, care va fi monumentală.

Reducerea de la 15 la 13 metri se justifică prin faptul că pe 15 metri înălțime se pot construi case cu 4 etage (coprins parterul) pe când pe 13 metri numai cu 3 etage (4,5 + 4 + 3,5 + 1 m pentru zidăria înconjurătoare a podului); în acestea se poate ține mai lesne curățenia și prin urmare sunt mai igienice, căci ele nu se află situate cu totul în centru, cum sunt casele de pe bulevardul Universității și părțile la acestea adiacente din bulevardul Carol I și Elisabeta, unde și terenurile sunt mai scumpe și unde se dă mai multă atenție curățeniei, fiind supuse aceste clădiri unui control mai des din partea autorității comunale și unde clădirile din causa posițiunei lor cu totul centrală dau un venit în raport cu sacrificiile ce se fac.

Dispoșițiunea facultativă de a se construi pe aliniere sau cu retragere s-a trecut la bulevardul Pache Protopopescu și Ferdinand, ele fiind bulevarde excentrice, totuși se prevede ca retragerea să fie uniformă de 5 metri, iar nu variată.

A se impune pe aceste bulevarde numai construcțiuni cu retragere ar fi foarte greu deoarece, mai cu deosebire pe bulevardul Ferdinand, care conduce la Obor și în apropiere de Câmpul Moșilor, sunt necesare diverse prăvălii, analoge celor din partea mai excentrică a Calei Moșilor; tot atât, într-o măsură mai mică, se poate zice și de bulevardul Pache Protopopescu.

Facultatea de a se construi pe aliniere sau cu retragere de 5 metri s-a prevăzut și la bulevardele celelalte, care sunt mai excentrice și a căror importanță este mai mică din punctele de vedere 2, 3 și 4 arătate în introducerea acestui memoriu, cum și pentru părțile extreme ale splaiurilor.

Într-adevăr nu e rațiune pentru acestea de a se impune numai retragerea, deoarece ele sunt foarte largi, totuși nu se poate impune a se construi numai pe aliniere deoarece cheiurile sunt șoseluite și multe particulare, ar vedea, cu asemenea obligațiune, un obstacol de a construi locuințe, care ar avea să sufere foarte mult din cauza prafului, al cărui inconvenient este destul de cunoscut. Pentru bulevardul Schitu Măgureanu, a cărui situație este egal de centrală ca și a bulevardului Elisabeta, partea coprinsă între elipsa Plevna și Elefterie s-au prescris identice condițiuni de construcțiuni.

Pentru bulevardul Domniței, din causa posițiunei sale destul de centrală, s-a prescris în noile condițiuni ca înălțimea minimă să fie de 10 metri în loc de 8 pentru aceleași motive arătate la bulevardul Carol I și Elisabeta (părțile mai excentrice) și înălțimea în loc de 10 metri 13 metri, căci s-a construit deja cu această înălțime.

În fine, pentru bulevardul Independenței s-a menținut retragerea uniformă de 5 metri, cu obligațiuni de a se face grădini în față, așa ca acest bulevard să fie ca un fel de continuare a parcului Cotroceni; totodată din causa obligațiunei retragerei să nu se poată stabili prăvălii, care n-ar putea să stabilească decât un comerț insalubru ca și cel din calea Cotroceni. Pe acest bulevard ca și pe cel al Colței (partea executată) se tinde a se avea vile, însă mai puțin importante ca cele de pe bulevardul Colțea în raport și cu valoarea terenului, din această causă s-a prescris ca înălțime 6-10 metri pe când la bulevardul Colței s-a prevăzut 8-12 metri înălțime.

Mai rămâne de menționat că la înălțimi unde era mare diferența între limite, acestea s-au mai apropiat în noile condițiuni, cum spre exemplu unde era 8-15 metri diferență prea mare s-a pus în noile condițiuni 10-13, și în fine unde nu era indicată decât limita minimă de 6, pe bulevardele Maria, Independența, Ferdinand, Pache Protopopescu, Neatârnărei și părțile extreme ale splaiurilor, așa că maximul era neprescris și prin urmare s-ar fi putut să se construiască lângă o casă cu 6 metri alta cu înălțime de 15 metri și chiar 17 metri, ceea ce ar fi fost anormal și contrar tuturor motivelor atinse prin acest memoriu.

La bulevardele indicate mai sus prescriindu-se pentru construcțiuni minima înălțime de 6 metri, s-a indicat ca înălțime maximă 10 metri, iar pentru splaiurile extreme cu înălțime minimă tot 6 s-a lăsat facultatea până la înălțimea de 13 metri, căci lățimea totală dintre casele pe aliniere este de 64 metri.

Înălțimi mai mari ar fi contrarii punctelor indicate în introducerea acestui memoriu.

Tot din causa lățimei mari s-a fixat pentru partea centrală a splaiurilor ca înălțime maximă 15 metri, iar înălțimea minimă s-a modificat de la 8 la 10 metri, pentru motivele deja arătate.

Mai observ că în noile condițiuni s-a împlinit lacuna privitoare la cazurile când proprietățile n-ar avea lățimea de 10 și 8 metri corespunzătoare desvoltării fațadei prescrise în articolele respective.

Și, în fine, s-a adăugat art. 10 care indică: când se poate da voie de construcțiuni înspre fundul curților proprietăților situate pe bulevarde și splaiuri, dispoșițiune necesară pentru a nu se putea încongiura dispoșițiunile condițiunilor de construcțiuni pe bulevarde și splaiuri, cum s-a întâmplat cu casa Tuică de pe bulevardul Elisabeta, construind în curte cu retragerea peste 10 metri, sub motiv că în curând va construi și la fațadă deoarece locu-i permite; de atunci au trecut vreo cinci ani și până acum nu s-a construit încă la față, pe aliniere.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Se citesc asemenea şi condiţiunile de construcţiuni modificate de serviciul tehnic.

A. Bulevarde

Bulevardul Colţea

Art. 1 – Între str. Romană şi Şoseaua Kiseleff, inclusiv piaţa din strada Romană, nu se vor permite a se face decât construcţiuni retrase uniform cu 4 metri din aliniere, paralel cu alinierea, având o desvoltare de faţadă de cel puţin 10 metri, o înălţime minimă de 8 metri şi maximă de 12 metri.

Pe locul liber dintre clădiri şi aliniere, pe partea neocupată de intrare, se va face grădină.

Pe aliniere în mod obligatoriu se va face grilagiu de fer pe soclu de zid sau piatră. Soclul grilagiului va avea o înălţime de 0,60 metri, iar înălţimea totală a grilagiului cuprins şi soclul va fi de 2 metri.

Asemenea se va face grilagiu şi între vecini pe retragerea de 4 metri, soclul ocupând teren deopotrivă de la ambii proprietari, iar grilagiul se va aşeza pe linia de limită.

Această condiţiune se va înscrie şi în actele de vânzare ale terenurilor comunale de pe această porţiune de bulevard.

Art. 2 – Clădirile ce se vor face în piaţa din răspântia bulevardului cu Calea Victoriei şi Şoselele Bonaparte, Jianu, Kiseleff etc. vor avea o înălţime uniformă de 10 metri, se vor construi pe aliniere şi pe toată linia faţadei proprietăţii dinspre rond (piaţă), păstrând retragerea dinspre latura bulevardului cu 4 metri până la intersecţia cu circonferinţa rotondei.

Celelalte bulevarde

Art. 1 – Pe Bulevardul Elisabeta, Universităţii şi Carol I din inclusiv elipsa de la Calea Plevnei până inclusiv piaţa formată în răspântia stradei Teilor nu se va permite a se construi decât clădiri pe aliniere şi pe toată întinderea faţadei proprietăţii.

Proprietarii vor avea facultatea de a executa clădiri în mai multe rânduri, dacă faţada este mai mare de 10 metri şi nu vor putea construi de la început pe toată întinderea faţadei, însă orice parte executată va trebui pe lângă condiţiunile prevăzute mai sus să aibă o dezvoltare de faţadă cel puţin 10 metri şi calcanurile laterale să fie bine tencuite.

Înălţimea minimă va fi de 15 metri şi maximă de 17.

Art. 2 – Pe Bulevardul Elisabeta, din elipsa din Calea Plevnei, exclusiv elipsa, până la podul Sf. Elefterie, inclusiv elipsa ce se formează la intersecţia cu splaiul – pe Bulevardul Carol I, de la răspântia stradei Teilor până la întâlnirea cu bulevardele Ferdinand şi Pache Protopopescu, inclusiv piaţa eliptică şi pe bulevardul (strada) Schitu Măgureanu se vor permite construcţiuni numai pe aliniere. Clădirea va avea o înălţime minimă de 10 metri şi maximă de 13 metri şi va avea o faţadă minimă de 8 metri, sau va ocupa toată faţada proprietăţii dacă faţada acesteia este mai mică de 8 metri; pe restul alinierei se va face grilagiu de fer.

Art. 3 – Pe Bulevardele Ferdinand, Pache Protopopescu şi Neatârnării (Uzina de gaz), în întregul lor, se vor permite construcţiuni facultative pe aliniere sau cu retragere uniformă de 5 metri, cu o desvoltare de faţadă de cel puţin 8 metri; în caz că proprietatea va avea o lăţime mai mică de 8 metri, ea va trebui să fie de ocupată de clădire întregime. Înălţimea minimă va fi de 6 metri, şi maximă de 10 metri. Pe faţada neclădită a proprietăţei se vor permite şi împrejmuiri cu zăbrele de lemn lucrat şi vopsit în culoare de uleiu.

Art. 4 – Pe Bulevardul Independenţei (Cotroceni), din splaiul drept al Dâmboviţei la grădina Cotroceni, nu se vor permite decât construcţiuni retrase uniform cu 5 metri din aliniere, paralel cu alinierea, cu o desvoltare de faţadă de cel puţin 8 metri; în caz că proprietatea va avea o lăţime mai mică de 8 metri ea va trebui să fie ocupată în întregime de clădire. Înălţimea minimă de 6 metri şi maximă de 10 metri.

Pe locul liber dintre clădire şi aliniere, pe partea neocupată de intrare, se va face grădină. Pe acest bulevard se vor permite şi împrejmuiri cu zăbrele de lemn, lucrat şi vopsit în culoarea de uleiu.

Art. 5 – Pe Bulevardul Maria, până în strada 11 Iunie nu se vor permite decât construcţiuni pe aliniere, cu o desvoltare de faţadă minimă de 8 metri, cu o înălţime minimă de 10 metri şi maximă de 13, iar din strada 11 Iunie până în Calea Rahova se lasă facultatea administraţiunei comunale de a acorda autorisaţiuni de construcţiuni, fie pe aliniere sau cu retragere de 5 (cinci) metri paralel cu alinierea, după situaţia terenurilor şi posibilitatea de a construi, decizându-se de Primărie în fiecare caz în parte. Construcţiunile retrase uniform cu 5 metri din aliniere, paralel cu alinierea, vor avea grădini în faţă.

Dezvoltarea de faţadă va fi de cel puţin 8 metri şi înălţimea minimă de 6 metri, iar maximă de 10 metri.

Dacă lăţimea proprietăţei va fi mai mică de 8 metri, faţada clădirei va trebui s-o ocupe în întregime.

Pentru această din urmă secţiune a Bulevardului Maria se vor permite împrejmuiri cu zăbrele de lemn lucrat şi vopsit în culoare de uleiu.

Art. 6 – Pe Bulevardul Domniţei se vor permite numai construcţiuni aşezate pe aliniere, şi o desvoltare de faţadă de cel puţin 8 metri şi dacă lăţimea proprietăţei este mai mică de 8 metri clădirea se va face pe întreaga linie de faţadă şi având o înălţime de la 10 la 13 metri. Pe restul de faţadă neclădită se va face grilagiu de fer.

B. Splaiuri

Art. 7 – Între podul Sf. Ilie şi podul Şerban-Vodă, pe ambele splaiuri, nu se vor permite decât clădiri pe aliniere, cu o desvoltare de faţadă de cel puţin 8 metri şi cu o înălţime minimă de 10 metri şi maximă de 15 metri. Grilagiurile se vor face de fer pe soclu de zid sau piatră.

Pentru resturile splaiurilor, atât înspre căderea apei cât şi înspre Abator, exclusiv pe ambele splaiuri, pe prima proprietate, căreia i se vor aplica dispoşiţiunile de mai sus, clădirile vor putea avea o înălţime minimă de 6 metri şi maximă de 13 metri însă cu o desvoltare de faţadă de cel puţin 8 metri; ele vor fi facultativ pe aliniere sau uniform retrase din aliniere cu 5 metri, paralel cu alinierea şi cu grădini în faţă pe locul liber dintre clădire şi împrejmuire, exclusiv porţiunea de teren ocupată de intrare.

În caz că lăţimea proprietăţei va fi mai mică de 8 metri, ea se va ocupa în întregime de clădire.

Pentru aceste porţiuni extreme ale splaiurilor se vor permite şi împrejmuiri cu zăbrele de lemn, lucrat şi vopsit în culoarea de uleiu.

„Monitorul Comunal al Primăriei Bucuresci",
Anul XXII, Nr. 19, 10 August 1897, pp. 214-217

Text comunicat de Veronica ALDEA

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Nicolae Iorga: Fragmentarium epistolar

Dr. Alexandru V. DIȚĂ

Dintre toate izvoarele documentare cele aflate în colecțiile particulare necesită o cât mai grabnică publicare, deoarece cercetarea lor este cu mult mai anevoioasă decât a acelora păstrate în biblioteci sau arhive publice. De-a lungul timpului am consultat colecții particulare sau am intrat în posesia unor scrisori semnate de diverși istorici români. Cele pe care le public acum le-am copiat prin 1978-1980 cînd s-au aflat în posesia celebrului anticar Radu Sterescu. Nu știu care a fost soarta lor, dar de publicat nu le-a publicat nimeni, așa încît consider că este o datorie a le pune la dispoziția celor interesați.

Sunt patru scrisori cu caracter particular trimise de profesorul Nicolae Iorga unor corespondenți care-i solicitaseră la un moment dat sprijinul autorizat. Este bine ca ele să fie cunoscute deoarece din cuprinsul lor rezultă o dată mai mult preocuparea învățatului român pentru tot ce privea promovarea culturii românești – în deosebitele ei compartimente – și grija pentru sprijinirea valorilor intelectuale autentice. De aici și convingerea că publicarea acestor scrisori sunt o contribuție modestă, dar reală, la mai buna cunoaștere a activității publice, ca și la aspectul temperamental al marelui nostru istoric.

Din prima scrisoare, datată din 10 noiembrie 1915, răzbat câteva reflecții amare adresate lui Nicolae Bănescu cu ocazia eșuării acestuia în tentativa de a ocupa *catedra de bizantinologie* de la Facultatea de Litere din București, în ciuda sforțărilor pe care profesorul le depusese în sprijinul candidaturii fostului său elev. Totodată, ea evidențiază și unele din moravurile perene ale lumii universitare românești, de care Nicolae Iorga nu a fost străin. Că în privința lui Nicolae Bănescu a avut dreptate, stă mărturie cariera universitară a acestuia, care avea să ajungă mai târziu profesor la Universitatea din București și membru al Academiei Române.

A doua scrisoare, cu data de 5 noiembrie 1928, îl înfățișează pe Nicolae Iorga ca om politic. Căderea guvernului liberal condus de Vintilă Brătianu – în noiembrie 1928 – și lipsa unui guvern la acea dată (câteva zile mai târziu avea să fie înscăunat primul guvern național-țărănesc, sub conducerea lui Iuliu Maniu) îl făcea să refuze oferta fostului său elev Constantin Marinescu – profesor la Universitatea din Cluj – de a fi membru în comisia Expoziției de la Barcelona.

Tot lui Constantin Marinescu îi este adresată și scrisoarea din 10 iulie 1930 din care străbate grija savantului pentru ca știința românească să fie reprezentată la Congresul Internațional de Istoria Artelor; în imposibilitatea de a participa personal, îl roagă pe fostul său elev să primească să reprezinte România la înaltul for științific.

Ultima dintre aceste scrisori prezintă un interes deosebit din pricina felului în care Nicolae Iorga privește abordarea studiului istoriei contemporane. Invitat la Cluj pentru a participa la o acțiune culturală – despre a cărei natură nu se specifică nimic[1] –, învățatul român declină oferta motivând cu cuvintele: „Eu în cele contemporane nu mă simt acasă. Nu e perspectivă". Mărturisim că ne-a surprins această curioasă motivare care vine să contrazică tocmai momentul forte al

preocupărilor sale de istorie contemporană[2], când se simțea dator să spună studenților că: „Istoria contemporană adevărată trebui să însemne *formarea omului modern*"[3]... „căci fără cunoștință de istorie contemporană nu vă veți putea orienta în societatea în mijlocul căreia trăiți"[4]. Iată de ce credem că invitația se referea probabil la o expunere privitoare la contemporaneitatea imediată pe care istoricul nu voia s-o abordeze pornind de la premisa metodologică a „lipsei de perspectivă".

I

10 noiembrie 1915

Scumpe domnule Bănescu,

Am făcut tot ce-am putut. Nu-ți pot spune cât s-a lucrat și cum s-a lucrat din partea cealaltă.

Ca adesea în viața mea, sunt învins. Această chestie mă scoate pentru totdeauna din Consiliul facultății. E tot ceia ce pot da dreptății d-tale. Îmi pare rău că n-am putut mai mult. Nu te plânge la ministru: a resistat, cu toate terorizările, până în ultimul moment, când – situația lui fiind imposibilă – va trebuit să-l desleg de o promisiune pe care n-o mai putea ține.

Asigurându-te încă odată de stima ce-ți port, îți trimit cele mai bune salutări amicale.

N. Iorga

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

II

5 noiembrie 1928

Scumpe d-le Marinescu,

Aş fi făcut tot posibilul pentru satisfacerea dorinţei d-tale, atât de legitime, de a face parte din comisiunea Expoziţiei din Barcelona, dar primesc scrisoarea în momentul când nu mai avem guvern.

Voiu vedea ce va fi pe urmă.

Te rog să dai ceva pentru revista francesă a mea (d-ta eşti şi secretar).

Primeşte, te rog, încredinţarea celor mai bune sentimente.

N. Iorga

În biroul său din Şoseaua Bonaparte nr. 8

III

10 iulie 1930

Scumpe coleg,

Eu sunt delegatul român la Congresul de Istoria Artelor. Dar nu pot merge în septembre, având atâtea de pus în ordine.

România nu poate rămâne nereprezentată, când ungurii şi bulgarii îşi trimet pe ai lor. De aceia mi-am permis a te ruga să binevoieşti a primi misiunea care-ţi revine într-un chip aşa de natural pentru frumoasele d-tale lucrări.

Primeşte, te rog, cele mai bune salutări.

N. Iorga

IV

5 martie 1931

Scumpe domnule Marinescu,

A veni la Cluj, deşi e atât de departe, n-ar fi greu. Dar ce mă opreşte e caracterul, nepotrivit cu dispoziţiile mele sufleteşti, al subiectului de care aş avea să vorbesc.

Eu în cele contemporane nu mă simt acasă. Nu e perspectivă. Pot să fiu mişcat de oameni între care am trăit, pe care i-am cunoscut bine. Dar palida umbră tristă a tribunului de la '48, zărită într-un colţ de Braşov, nu-mi zice nimic... chiar nimic... şi pentru acel an de violenţă naivă eu n-am simpatii.

Cu alt prilej, bucuros, deşi orice exhibiţie începe a mă jena.

Primeşte, te rog, cele mai bune salutări.

N. Iorga

Note:

1. Căutările noastre în presa vremii şi în revistele de specialitate, precum şi în opera cu caracter memorialistic a profesorului Nicolae Iorga nu au dus la nici un rezultat. Atât acţiunea la care era invitat, cât şi subiectul despre care trebuia să vorbească ne-au rămas cu desăvârşire necunoscute.

2. Între 1928, când apăruse volumul patru din *Essai de synthèse de l'histoire de l'humanité*, subintitulat *Epoque contemporaine*, şi 1931 (data scrisorii) cursurile universitate ale lui Nicolae Iorga s-au axat cu precădere pe istoria contemporană: *Istoria contemporană*, I-II, 1930-1931. Pentru o imagine cât mai clară a preocupărilor savantului în această perioadă vezi şi Barbu Theodorescu, *Nicolae Iorga, Biobibliografie*, I, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Editura Militară, 1976.

3. N. Iorga, *O altă istorie contemporană*, Bucureşti 1933, p. 5.

4. Idem, *Originea formelor vieţii contemporane*, Bucureşti, 1935, p. 4.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Patrimoniu

Din colecţiile Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

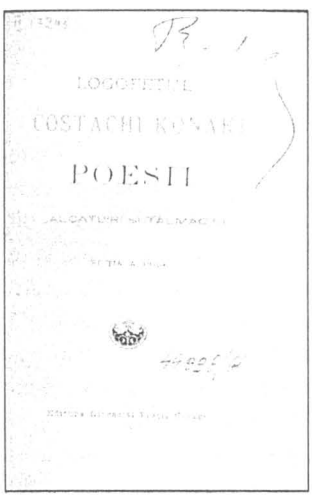

Logofătul Costachi KONAKI, ***Poesii. Alcătuiri şi tălmăciri***
Ediţia a doua, „sub privigherea d-lui M. Pompiliu", Editura Librăriei Fraţii Saraga, Iaşi, 1887

Logofătul Costachi Konaki, ale căruia opere se tipăresc astăzi de a doua oară, a fost unul din oamenii cei mai distinşi din ţările noastre, din făptura cea solidă şi puternică din care au fost zidiţi un Luca Stroici, un Miron Costin; unul din bărbaţii aceia cari sunt de cinste şi podoabă atât clasei vechilor boieri din Moldova, în care s-a născut, cât şi neamului românesc întreg...

Cu o fiească cinstire, care însă cred că nu va înlănţui nici odată libertatea judecăţii mele, caut să aduc la lumină această figură mult respectată, aşa precum s-a arătat contemporanilor săi...

Barbu DELAVRANCEA, ***Apus de soare***
Editura Librăriei Socec & Co., Societate Anonimă, Bucureşti, 1909

... Oh! Pădure tânără!... Unde sunt moşii voştri? Presăraţi... la Orbic, la Chilia, la Baia, la Lipnic, la Soci, pe Teleajen, la Racova, la Războeni... Unde sunt părinţii voştri? La Cetatea Albă, la Cătlăbugi, la Scheia, la Cosmin, la Lenţeşti... Unde sunt... bătrânul Manuil şi Goian, şi Ştibor şi Cânde, şi Dobrul, şi Juga, şi Gangur, şi Gotcă, şi Mihai spătarul, şi Ilea Huru Comisul, şi Dajbog pârcălabul, şi Oana, şi Gherman, şi fiara paloşului... Boldur?... Pământ!... Şi pe oasele lor s-a aşezat şi stă tot pământul Moldovei ca pe umerii unor uriaşi...

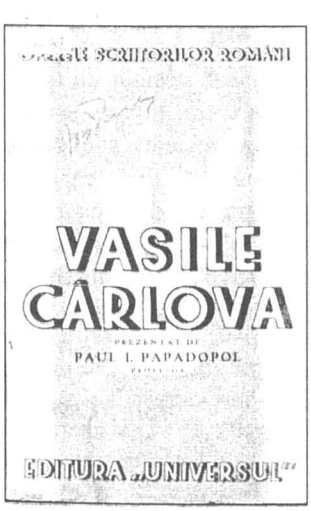

Vasile CÂRLOVA, ***Poeziile precedate de o introducere privind epoca, viaţa şi opera poetului***
Ediţiune îngrijită de Paul I. Papadopol, Editura Ziarului „Universul", 1942

... retipărirea unui astfel de poet, astăzi în aceste momente de prefacere socială, prin ridicarea la suprafaţă a celui mai curat patriotism, devine o adevărată necesitate. Ea ne arată că, şi prin obiectul ei, opera acestui visător continuă să fie actuală, să se facă dorită, să devie o părticică din hrana sufletească a generaţiilor în creştere, care nu trebue să uite că patriotismul este – în prima linie – o simţire curată şi trainică, glasul vijelios al trecutului furtunos şi glorios, care vorbeşte numai la urechea acelora ce sunt în stare să-l înţeleagă...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ISTORIA CĂRŢII

FRIEDRICH GUNDOLF
Goethe

Cartea ce urmează este intitulată *Goethe*, fără nici un alt adaos. Chiar şi din aceasta se poate deduce despre ce este vorba în esenţă: despre prezentarea integrală a *chipului* lui Goethe, entitatea supremă în care s-a întrupat spiritul german. Simpla biografie ar însemna doar o mişcare, o succesiune, dacă nu chiar, aşa cum se întîmplă de obicei, o pură alăturare de fapte disparate, în orice caz, centrul de greutate al unei biografii a lui Goethe este constituit nu de forma exterioară a existenţei sale, ci de evoluţia lui, nu de ceea ce evoluează, ci de modul cum evoluează. Operele, ca plăsmuiri independente, au însă propria lor formă, propriile lor legi, s-au cristalizat printr-o evoluţie ce nu poate fi descrisă. Ceea ce se numeşte de cele mai multe ori istoria genezei unei opere este ceva cu totul deosebit de noţiunea de evoluţie. Ceea ce putem înţelege şi înfăţişa istoriceşte în legătură cu operele este actul producerii, momentul desprinderii, nu devenirea unei creaţii: operele trebuie considerate ca existenţe. Numai omul însuşi, fiinţa umană se înfăţişează înţelegerii noastre în acelaşi timp ca devenire şi existenţă, ca formă cu contururi concrete şi ca evoluţie vie, căci omul cu preocupări spirituale, în primul rînd creatorul, nu săvîrşeşte şi nu îndură nimic, nu pune în mişcare şi nu dezvoltă nimic altceva decît ceea ce contribuie la conturarea imaginii lui, la fixarea pentru vecie a chipului său, şi el nu lasă în urmă nici o plăsmuire, nici o operă, nici o imagine despre sine, în care să nu fie sensibilă şi activă mişcarea vieţii sale. Pentru biografi, operele sînt rezultatele unei succesiuni de evenimente, mijloace pentru cunoaşterea acestora, pentru estetician viaţa e materia utilizată în edificarea operelor, pentru cel ce ia în considerare chipul creatorului în ansamblu viaţa şi opera nu sînt decît atributele diferite ale uneia şi aceleaşi existenţe, ale unei unităţi spirituale şi fizice, care apare în acelaşi timp şi ca mişcare, şi ca formă...

Tînărul profesor de la Universitatea din Heidelberg se apropie de autorul lui Faust cu veneraţia unui muritor de zeul pe care doreşte nu atît să-l adore – atitudine oricum implicată – cît să-l cunoască în toată măreţia lui. E aici o modestie exemplară şi te simţi îndemnat s-o opui criticii insolente care bate geniile pe umăr, dîndu-le postum lecţii despre cum ar fi trebuit să scrie, ca să atingă desăvîrşirea. „Cea mai restrînsă capodoperă – precizează cu îndreptăţire Gundolf – este întotdeauna ceva infinit mai mult decît cel mai amplu tratat despre ea". Respectul unui critic faţă de un autor şi o operă nu se exprimă însă la modul naiv, prin exclamaţii entuziaste, ca acelea ale unui turist uimit în faţa peisajului sublim. „Nu vreau să pledez – adaugă Gundolf – în favoarea exaltării lirice: exactitatea şi precizia sînt premise de la sine înţelese pentru orice abordare ştiinţifică a operei unui geniu, ele în primul rînd reprezintă pecetea unei dăruiri serioase, dar metoda nu trebuie să devină niciodată un scop în sine... În faţa unei creaţii, libertatea privirii îndreptate asupra stărilor de fapt este tot atît de importantă ca şi veneraţia..." Acestor declaraţii de principiu, criticul le rămîne devotat de la un capăt la altul al lucrării. Titanul de la Weimar – cum se spune cu o expresie inadecvată, deoarece tocmai la Weimar Goethe a încetat de a mai fi un „titan" – a produs capodopere, dar şi lucruri minore, artificiale, artificioase, adică meşteşugăreşti. Gundolf face în privinţa aceasta distincţii explicite şi categorice, fără ocolişuri, fără jenă, fără tentativa de a aduce cu tot dinadinsul în patrimoniul artei ceea ce se află în afara lui. Muntele magnific are nu numai culmi care ating cerul, codri de o vitalitate eternă, ci şi văgăuni, grohotişuri de steril şi depozite de putregaiuri. Admirăm muntele pentru înălţimile şi viaţa lui din regiunile celeste, dar muntele e unic şi acelaşi din piscuri pînă la poale, iar pentru a-l defini, vom indica nu numai altitudinea maximă, ci şi adîncimea rîpelor. Metafora ne apropie de precizarea genului de monografie, pe care îl ilustrează lucrarea lui Gundolf...

Din această carte despre Goethe, parcursă desigur cu spirit critic, se poate profita cît din lectura cîtorva istorii literare şi manuale de teoria literaturii luate la un loc. Aprecierea subliniază meritele autorului, nu ale metodei. Metoda în sine, care se învecinează de fapt mai mult cu aceea a biografului decît cu aceea a esteticianului, nu poate fi aplicată în cazul oricui şi de către oricine. Faptul că Friedrich Gundolf i-a învins dificultăţile şi carenţele pune în lumină o dată mai mult marile lui însuşiri de erudit şi analist...

Ion ROMAN

Friedrich Gundolf, *Goethe*, traducere, prefaţă, tabel cronologic, note şi indici de Ion Roman, 3 vol., Editura Minerva, BPT, Bucureşti, 1971

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

PEISAJ

La Weimar, Goethe a găsit un nou stimulent pentru dragostea de natură ce i se trezise încă de la Leipzig. Aici a fost anulată pentru prima dată în viața lui contradicția dintre orășean și peisaj, resimțită pînă acum ca un farmec și o stare de tensiune și învinsă prin nostalgii și drumeție, iar locatarul pavilionului de pe Stern, călărețul, vînătorul, care, în timpul obligațiilor de serviciu și al distracțiilor, se afla aproape întotdeauna la țară și pe drumuri, care vedea mai mult parcuri, sate și terenuri de vînătoare decît străzi și piețe, ducea o viață în mijlocul naturii așa cum nu cunoscuse niciodată mai înainte. Natura nu mai era pentru el un țel și un loc de repaus, ci o obișnuință, și o ambianță...

Peisajul cel nou a influențat și creația lui Goethe, anume în două feluri, pe de o parte în mod nemijlocit, ca motiv liric, apoi, pe de alta, într-un mod treptat și indirect, prin dispariția peisajului ca scenă independentă, prin spiritualizarea și animarea lui sporită, ca și cînd spațiul ar fi fost transformat în abur și resorbit ca element sufletesc. Căci cu cît viața în și laolaltă cu peisajul a devenit pentru Goethe la Weimar un lucru mai de la sine înțeles, cu atît mai puțin a reprezentat peisajul pentru el un impuls, o experiență stimulativă poetic. Versuri ca acelea din primul monolog al lui Faust n-ar mai fi scris niciodată poetul deprins cu locurile de la Weimar. Cu puține excepții, cele mai profunde poezii create la Weimar nu izvorăsc din noul sentiment al naturii, precum cîntecele pentru Friederike, sau cîntecele de rugă și drumeție scrise la Wetzlar și Frankfurt pe Main, ci dintr-un sentiment uman aprofundat: o sensibilitate și o experiență nouă, al căror obiect constă în ceea ce este omul în genere, nu numai eul poetului ca recipient al naturii și înconjurat de natură, cu făptura omenească înzestrată cu suflet și călăuzită de destin...

ITALIA

Nemaifiind în situația de a se mulțumi cu simpla manifestare a marelui său eu, nemaizbutind să găsească la Weimar mase și iarăși mase grandioase, corespunzătoare forțelor lui, nesăturat și neîmplinit nici în dragoste, ci doar deprins cu măsura și domolit, împins de știință doar mai departe nu și mai sus, ocupat și înmlădiat de practică, dar nu și înălțat, bogat ca poet în motive de conflicte, dar fără soluție, trudind ca artist plastic asupra unor obiecte limitate și idilice, prizonier al unei tehnici stătute, Goethe și-a întors nerăbdător privirea spre o realitate care să fie în același timp adevărată și vastă, mare și cristalizată în forme, firească și elevată, o realitate care, cu prezența rotunjită a lucrurilor, să satisfacă totodată exigențele unui suflet superior și simțurile lui pretențioase. O asemenea lume care-i plutea în minte încă din copilărie era Italia, în special Roma. Ceea ce l-a împins spre Italia, cu o asemenea febră, încît „în cele din urmă nu mai putea să privească fără chin nici o carte sau un tablou italian", a fost contradicția, devenită insuportabilă, dintre sufletul său mare și mediul strîmt. Această contradicție i-a făcut sufletul nerăbdător pînă la confuzie; în orice caz și-a pierdut siguranța de sine, nemaiștiind cum trebuia să-și folosească puterile. A putea prea mult pentru o situație dată înseamnă aproape același lucru cu a putea prea puțin, vederea prea ascuțită stînjenește claritatea aproape tot atît cît o privire tulbure, așa că nu trebuie să ne mirăm dacă în lunile dinaintea fugii în Italia aflăm aproape aceleași tînguiri în legătură cu starea de confuzie și deprimare ca în perioada wertheriană. Ceea ce spera Goethe să regăsească în Italia era așadar echilibrul dintre marile lui cerințe și marile teme, un stil grandios al tuturor celor oferite privirii, o natură vastă și bogată în forme, cu contururi clare, și o artă care să-l înfățișeze pe om neîmpopoțonat și neînzorzonat...

ELEGIA DIN MARIENBAD

Ne întoarcem din nou privirea de la orizontul de literatură universală al lui Goethe spre centrul trăirilor sale, chiar și al reflecțiilor celor mai îndepărtate, spre inima lui vie, din care-i izvorau toate cele știute și de unde acestea își primeau valoarea, sau chiar nonvaloarea. În *Divanul occidental-oriental* am văzut de două ori lumea spiritului său amenințată din direcția inimii zguduite, apoi din nou liniștindu-se. De două ori a scos poetul la iveală, prin mijlocirea spiritului, tristețea și farmecul ce amenințau să-i întunece lumina lumii: în *Dor fericit* și *Regăsire*. De două ori și-a extras din criza însăși puterea de a o învinge. A treia oară, universul bătrîneții sale s-a clătinat sub asaltul lui Eros, iar de astă dată poetul a crezut, cel puțin pentru o clipă, că se va prăbuși: *Pierdut-am lumea, însumi sînt pierdut* – o recunoaștere dureroasă pentru fiecare om, una zguduitoare pentru acela a cărui lume și al cărui eu erau Goethe. Și de astă dată, universul și eul au fost salvate, dar acelei clipe, cînd Eros l-a învins încă o dată pe stăpînul lumii, în așa fel încît a crezut că piere la fel ca tînărul Werther, cînd bogăția incomensurabilă pe care își făcuse iluzia că o cucerise și o pusese în bună rînduială se redusese pentru el la neant din pricina refuzului unei fete, cînd înțelepciunea devenise pentru el scarbădă și arta inutilă, cînd arzătorul ceas al despărțirii îi sfîșia în zdrențe șaizeci de ani de cea mai rodnică activitate și o veșnicie de contemplări, cînd se părea că trăise zadarnic și că renunțase în zadar, pentru că nu se împlinea această unică dorință, cînd resimțea golul din jurul său cu atît mai profund, cu cît mai profund își dădea seama de bogăția lumii scufundate în urmă, cînd nu-i mai rămînea nimic altceva decît sentimentul copleșitor al pierderii și imboldul de a-i da glas – acelei clipe, nostalgiei universului, a tinereții, a iubitei... tuturora acestora le datorăm această minune a liricii germane...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

AUTOGRAFE CONTEMPORANE

Dumitru BĂLĂEȚ

Biobibliografie

BĂLĂEȚ, Dumitru (8.XI.1935, Crasna, j. Gorj – 5.II.2009, București), poet, eseist și istoric literar. Fiul Elenei (n. Seceleanu), țărancă, și al lui Dumitru Bălăeț, țăran și picher de drumuri. După școala pedagogică de învățători din Târgu Jiu, își continuă studiile la Facultatea de Filologie (1954-1959) din București și își ia doctoratul cu o teză despre viața și opera lui Radu Ionescu. Este asistent și apoi lector la Facultatea de Ziaristică a Școlii Superioare de Partid „Ștefan Gheorghiu", devenită Academia cu același nume (1959-1989), instructor la Comitetul Central al PCR (1966-1968), inspector general în Comitetul Culturii și Educației Socialiste (1971-1973), bibliotecar la Biblioteca Centrată de Stat, lector principal la Comitetul pentru Presă și Tipărituri (până în 1977), redactor la „Revista română" pentru străinătate (1978), deputat de Gorj în Parlament (din 1992) și redactor-șef al organului de presă „Socialismul" (din 1991).

Scrieri: *Topos Atopos*, București, 1969; *Scuturile*, București, 1971; *Ce rămâne*, București, 1974; *Augustele iubiri*, București, 1976; *Glasuri*, București, 1978; *Eterna regăsire*, București, 1979; *În căutarea lui Trophonius*, București, 1982; *Odihna pe prund*, București, 1983; *Radu Ionescu – un fiu al fantasiei*, București, 1985; *Regăsirea continuă*, Craiova, 1986; *De la Eminescu la societatea muncii*, București, 1995; *Din parlament către pământul țării*, București, 1995; *Trăiri și fragmente*, București, 1996; *Țara lui Dromichete*, București, 2000; *Sub clopotele Bucovinei*, București, 2002. **Ediții:** N. Georgescu-Tistu, *Cartea și bibliotecile*, pref. edit., București, 1972; Radu Ionescu, *Scrieri alese*, pref. edit., București, 1974; Al. Depărățeanu, *Scrieri*, pref. edit., București, 1980; *Catastihul amorului* și *La gura sobei*, introd. edit., Cluj-Napoca, 1986; Ilarie Chendi, *Scrieri*, I-VI, pref. edit., București, 1988-2003.

Academia Română,
Dicționarul General al Literaturii Române, A/B,
Editura Univers Enciclopedic, București, 2004

Și Dumnezeu a coborât în icoane!...

Atât de mare, de atotcuprinzătoare este nevoia de imagine pentru aducerea abstracțiunii în simțuri, încât și acel ce reprezintă Spiritul Suprem al Universului, *Dumnezeu* (lat. *Dominus Deus*), a trebuit să coboare în icoane.

Religiile istorice (budhism, creștinism, islamism) au pornit de la un grad înalt de abstractizare a gândirii. Să nu uităm, de pildă, că înainte de Christos, chiar pe malurile estice ale Mării Egee, acolo unde s-a format creștinismul, avusese loc o puternică înflorire a filosofiei grecești. Să nu uităm de asemenea că Sfântul Pavel, unul dintre marii apostoli ai propovăduirii creștinismului, era un foarte bun cunoscător al filosofiei grecești, filosofie care ajunsese prin Platon la cultul ideii ca divinitate absolută.

Chiar și teologii de frunte ai creștinismului definesc Divinitatea supremă pornind de la un astfel de punct de vedere. Iată, de pildă, pentru Sf. Augustin ea este o „entitate spirituală neidentificabilă spațial", pentru Toma d'Aquino, Dumnezeu este „esența și existența în același timp"; iar pentru Blaise Pascal, Dumnezeu „nu are nici întindere, nici margini".

Și cu toată această propensiune către abstract a definirii Ființei Supreme, în cadrul creștinismului, bisericile sunt pline de icoane reprezentându-l pe Dumnezeu ca un bătrân înțelept, cu barbă albă până la pământ, înconjurat de cohoarte de sfinți și de îngeri. Și mai bogate în întruchipări iconice sunt reprezentările umane ale Divinității: Dumnezeu – Fiul, Sfânta Fecioară, apostolii, evangheliștii, martirii...

Cu toate că, de-a lungul timpului, au avut loc numeroase mișcări iconoclaste, iconarii au învins totdeauna. Dacă este să facem paradox, de fapt, nu ei au învins, ci tradiția ancestrală a religiilor și miturilor antropomorfe care au adus și-n noile religii modelul de reprezentare prin imagini (picturale sau sculpturale) a necunoscutului. Aici nu poate fi vorba de o morală oarecare, ci chiar de o practică legată de destinul ontologic al omului.

El, dacă vreți, e condamnat la imagine și nu se poate desprinde de ea, mai ales atunci când e vorba de abstract, necunoscut, transcendent.

Teoria fragmentului dă o explicație pe deplin filosofică imagologiei religioase. Procesul de cunoaștere și înțelegere a lumii de către om, fiind un proces limitat și fragmentar, dincolo de el se află credința în necunoscut, cu marile lui implicații în viața noastră de zi cu zi, în gândirea noastră, în modul nostru de a exista. Ceea ce e imperfect în ceea ce cunoaștem, recompensăm prin imaginile perfecțiunii transferate în necunoscut. De altfel, acesta este contextul nostru existențial. Între necunoscut și noi se creează o relație permanentă. Facultatea imaginativă a omului coboară din necunoscut, imagini cu care își completează existența fragmentară și le redă vieții prin simțuri.

Între toate simțurile, văzul se dovedește a fi cel mai activ.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

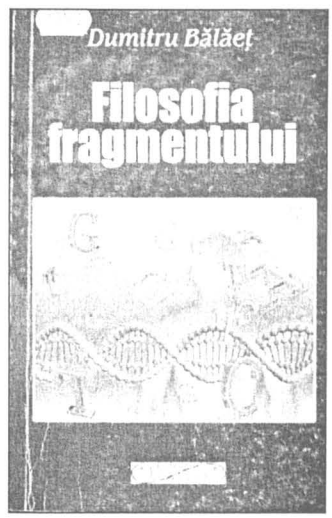

Paradoxal, el vede ceea ce nu se vede, îşi închipuie ceea ce este de neînchipuit, materializează ceea ce este imaterial şi pur. Aşa s-au născut miturile şi religiile, aşa coexistă ele cu omul şi cât va exista omul.

Întreaga viaţă spirituală a lui navighează pe oceanul relaţiei între cunoscut şi teama de necunoscut, între rău şi bine, frumos şi urât, adevărat şi posibil, real şi ideal.

Această polaritate poate fi prelungită şi fragmentată continuu. Ea poate fi citită şi invers. Vom vedea că ideea de divinitate cade totdeauna pe termenul ideal al acestei polarităţi. Faţă de om, care este o fiinţă efemeră, Dumnezeu este etern. Faţă de om care este o fiinţă fragmentară, Dumnezeu este total. Faţă de om, care este o fiinţă rea, Dumnezeu este bun. Faţă de om, care are o cunoaştere imperfectă, Dumnezeu cunoaşte totul, e perfect, e omniprezent justiţiar.

Tocmai această situare determină iconizarea lui, coborârea în văz a nevăzutului, personalizarea lui prin imagini.

Şi faptul acesta priveşte nu numai omul individual, ci şi colectivităţile, şi mai ales acestea din urmă, unde se formează, cresc şi înfloresc miturile şi religiile.

De acolo, Dumnezeu coboară în icoane însoţit de cete de sfinţi. Pe undeva, ca o dovadă a fragmentarismului nostru congenital, apare în icoane şi Diavolul, cu cetele lui prigonite de îngeri.

Dumitru Bălăeţ, *Filosofia fragmentului*, ediţia a doua, Editura Tempus, Bucureşti, 2004

Toate acestea

Toate acestea: elogiul a ceea ce nu ştim,
şi poate veni şi-am vrea să-ntîrzie,
sau poate mai repede clipa,
sau poate grava apăsare
pe-o clapă de suflet,
pînă unde asurzesc amintirile
şi cad în risipă bulgări de somn în cascade.

Pe-acolo aş vrea acum să plutesc
cu aripi brumate de stelele altor tărîmuri,
sau poate...
O, niciodată de-aici, niciodată de-acolo,
doar unde ameţesc gîndurile,
se află un cuib
sub un fulger.

Călătorul

Vine la ore tăcute,
se aşează la masă în faţa mea,
ca o fantomă-a privirii.
Nu-l ştiu de unde soseşte,
dar îndepărtările şi apele şi munţii
nu-i pun stavile,
iar zidurile i se deschid înainte.
Stăm ore în şir
fără să ne spunem o vorbă
parcă dintotdeauna ne-am fi cunoscut
fiecare,
şi pelerina-i de călător îl învăluie
în îngîndurări şi uitare
şi el stă uneori însomnurat, visător,
la masa mea de odihnă
şi uneori mă cheamă să-l însoţesc
pe îndelungatele-i drumuri,
contopindu-ne chipul
sub ploaia de stele...

Pescar

La dunga aceea de cer,
Veneau apele către el
şi lui i se părea că le străbate
către misterul ascuns
dincolo de ele.

Îşi arunca plasele în adînc
pentru peştii verzi, liliachii, luminoşi,
în aşteptare.

Şi din truda lui îi crescură copiii
şi se hrănea şi el mai la urmă,
bucurîndu-se că nu e singur pe lume.

Dar într-o zi,
în plasa lui pescui moartea
şi nu mai avu răbdare să o ducă acasă,
se repezi lacom la ea,
s-o înfulece singur,
numai el, singur.

Pădurea

Gîndeşte un om sub coaja unui copac,
degetele înfiorate îi simt pulsul
gîndului cum îmbrăţişează pădurea.
Ochi de haiduc am fost,
spune copacul, prin umbrele dimineţii,
şi o doină adîncă murmură frunzele
şi vîntul o duce cu sine departe.

Pe-aici am mai trecut,
parcă demult într-o pasăre,
şi ramurile astea înalte mi-au legănat
cuibul înrourat de luceafăr.
Altfel, cum ar putea să-mi fie pădurea
atît de blînd de aproape?

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC

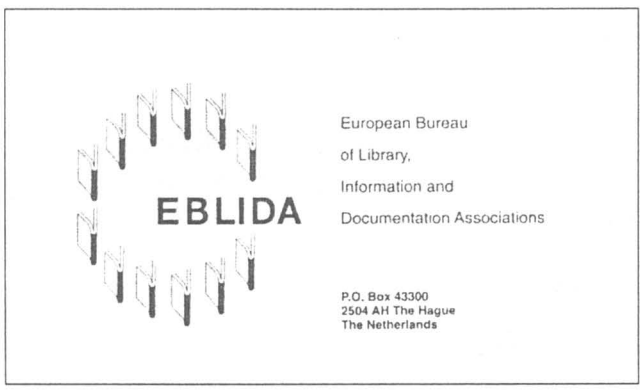

EBLIDA

Orizonturi
Programe
Iniţiative

„O politică de bibliotecă pentru Europa"

Întâlnirea Consiliului Anual EBLIDA şi Conferinţa Internaţională „O politică de bibliotecă pentru Europa", Viena, 7-9 mai 2009

În numele EBLIDA, NAPLE (Autorităţile Naţionale pentru Bibliotecile Publice din Europa) şi al Büchereiverband Österreichs (Asociaţia Austriacă a Bibliotecilor), îmi face o deosebită plăcere să vă invit la Conferinţa Anuală, care va avea loc la Viena, vineri, 8 mai 2009. Tema şi titlul conferinţei vor fi *O politică de bibliotecă pentru Europa*, analizând ce poate fi realizat şi îndeplinit pentru biblioteci şi pentru alţi furnizori de informaţie la nivel european pentru asigurarea unui nivel înalt al contribuţiei din acest sector la dezvoltarea umană şi economică în Europa.

Sunt convins de faptul că e timpul potrivit pentru a discuta o strategie de bibliotecă pentru Europa, şi sperăm că această conferinţă va fi un punct de plecare pentru aceste discuţii şi va reuni acţionari din toată Europa. Avem nevoie de consensul şi energia tuturor tipurilor de biblioteci pentru a pune în practică această agendă.

Conferinţa reprezintă şi începutul unei cooperări cu partenerii noştri din NAPLE, subliniind nevoia de colaborare şi cooperare în sectorul informaţiei şi al bibliotecilor pentru îndeplinirea unor scopuri comune.

Implicarea unei asociaţii naţionale a bibliotecilor în organizarea conferinţei anuale continuă conceptul din 2008, când am găzduit o conferinţă de mare succes în Amsterdam, în colaborare cu Asociaţia Olandeză a Bibliotecilor şi Sistemul Olandez de tip umbrelă al Bibliotecilor. Consider că este o iniţiativă importantă pentru o implicare a partenerilor noştri în realizarea obiectivelor EBLIDA şi o accelerare a participării şi dialogului.

Consider că mulţi membri din cele trei organizaţii ni se vor alătura în Viena, dar şi că alte organizaţii europene vor profita de ocazie pentru a asista la conferinţă şi a discuta împreună cu noi modalitatea de a promova rolul bibliotecilor în Europa.

Ziua următoare conferinţei, sâmbătă, va constitui o ocazie bună pentru vizitarea unor biblioteci şi a unor podgorii din afara Vienei. Joi, 7 mai 2009, EBLIDA va reuni Consiliul Anual, la care sperăm să participe cât mulţi membri EBLIDA, mai ales că anul acesta vor fi alegeri ale Comitetului Executiv.

Pentru dvs. ca decizionari consider că această conferinţă vă va oferi oportunitatea de a influenţa şi a lua parte la această discuţie vitală, şi sper că veţi ajuta în diseminarea noutăţilor conferinţei printre membrii şi colegii din ţara dvs.

Informaţii detaliate privind atât conferinţa EBLIDA /NAPLE/BVO, cât şi întâlnirea Consiliului vor fi postate pe website-ul EBLIDA.

Aştept cu nerăbdare să vă urez bun venit în Viena.

Gerald LEITNER
Preşedinte EBLIDA

Lansarea *Europeana*

În deschiderea evenimentului a avut loc un seminar intitulat *Europeana – Privind înainte*, cu scurte prezentări. Participanţii au fost organizaţii invitate, parteneri ai proiectului şi diferite subgrupuri. Seminarul a fost condus de Claudia Dillmann, membră a Consiliului Executiv al Fundaţiei Bibliotecii Digitale Europene (EDL), şi a avut drept scop facilitarea soluţiilor în privinţa diseminării conţinutului şi suportului financiar pentru viitorul proiectului *Europeana*.

Sesiunea 1: Cum să îmbunătăţim diseminarea conţinutului dinspre instituţiile culturale către *Europeana*

Prezentările au inclus:

• Arhivele audiovizuale: Daniel Teruggi (Institutul Naţional pentru Audiovizual – INA, Franţa);

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

• Muzee: David Dawson (Muzeul Patrimoniului, Wiltshire, Marea Britanie);

• Arhive: Angelika Menne-Haritz (Arhivele Naționale Germane);

• Biblioteci: Lynne Brindley (Biblioteca Națională, Marea Britanie).

Sesiunea 2: Cum se poate obține susținerea financiară și gestionarea adecvată pentru *Europeana* pe termen lung?

Majoritatea discuțiilor s-au purtat în jurul întrebării legate de finanțare și de implicarea cât mai multor instituții posibile în rețea. De asemenea, a fost menționat faptul că *Europeana* a pornit ca un proiect ce avea în vedere mai mult bibliotecile naționale, fiind implicate în prezent și alte sectoare. Este important să existe o comunicare cu toate sectoarele atunci când se lucrează în rețea. Lynne Brindley, de la Biblioteca Națională din Marea Britanie, a subliniat importanța proiectării website-ului *Europeana* pentru utilizatori și nu doar pentru parteneri. Altfel, rețeaua își va pierde în curând interesul.

Pentru viitorul *Europeana* și pentru Fundația EDL, Claudia Dillman, de la Institutul German de Film, a vorbit despre comitetul care va fi ales și despre instituțiile care ar trebui să fie reprezentate. Se așteaptă ca și Comisia Europeană va solicita reprezentare atâta timp cât susține proiectul din punct de vedere financiar. Dillman a subliniat importanța de a păstra un strâns contact cu instituțiile implicate. În privința viitoarei structuri organizaționale nu s-a luat nici o decizie și nu s-a clarificat încă nimic.

După seminarul de dimineață a avut loc lansarea oficială a proiectului *Europeana* la Palatul Charles Lorraine, o parte veche a Bibliotecii Regale. La prânz au fost prezenți mulți miniștri ai Culturii din Europa și s-au rostit discursuri de către José Manuel Barroso, președintele Comisiei Europene, și Viviane Reding, comisar al UE pentru Societate Informațională și Media. Ambii au vorbit în termeni elogioși despre proiect.

Au fost mai mulți participanți decât se preconiza și, prin urmare, s-a organizat o a doua sală cu sistem de videoconferință. Dar reprezentanții EBLIDA au fost, desigur, așezați în sala principală, alături de restul VIP-urilor.

În mod paradoxal, rețeaua *Europeana* a fost întreruptă din punct de vedere tehnic, din cauza repetatelor blocaje și a managementului de la Haga, iar Comisia Europeană a decis închiderea temporară a site-ului și găsirea unei soluții eficiente. Printr-un comunicat de presă s-a anunțat că se așteaptă în scurt timp redeschiderea site-ului.

Pernille DROST
Asociația Daneză a Bibliotecarilor,
membră a Comitetului Executiv EBLIDA

(Din buletinul „EBLIDA News",
nr. 12/decembrie 2008)

Traducere de Gabriela TOMA

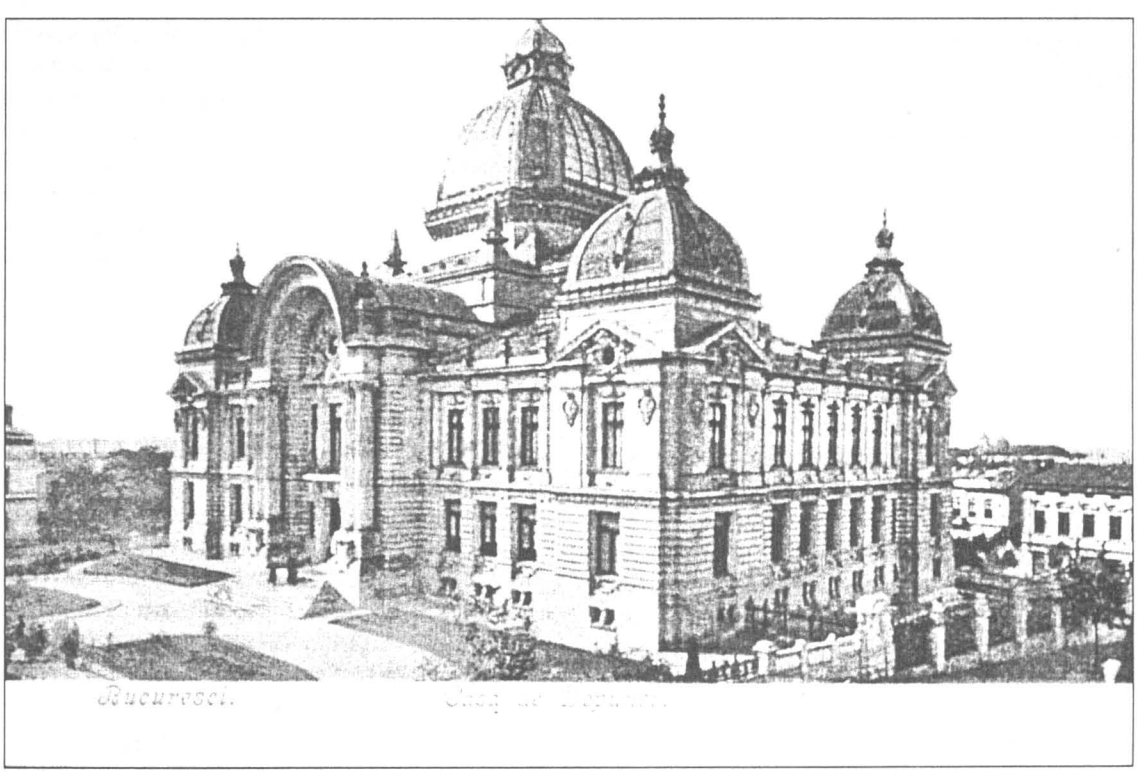

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Evoluţia profesiei de bibliotecar
O identitate profesională cu multiple faţete
(I)

Laurence TARIN
Centrul de formare în biblioteconomie – Médiaquitane

Să descrii evoluţia profesiei de bibliotecar în ultimii cincizeci de ani nu este un lucru uşor, mai ales când ai fost tu însuţi bibliotecar şi, deci, ai trăit o parte a acestei istorii colective.

Demersul, foarte pragmatic, face referiri, mai întâi, la statutul personalului şi la referenţialele activităţilor şi competenţelor, apoi la formarea profesională[1].

Un corpus destul de eteroclit a fost astfel constituit şi noi am fost tentaţi să degajăm câteva mari tendinţe susceptibile să ne indice cum şi în ce fel a evoluat meseria.

Anumite constatări ar putea surprinde: de exemplu, interesul pentru publicul revendicat de fiecare generaţie ca fiindu-i propriu[2]; în acelaşi timp, caracterul tehnic al meseriei nu poate fi estompat iar problemele legate de constituirea unei colecţii sau cele privitoare la transmiterea cunoştinţelor rămân de actualitate.

În spate colecţiile, în faţă publicul

Dacă bibliotecarii secolului al XIX-lea erau definiţi, înainte de toate, în raport cu colecţiile de care se ocupau, nu este şi cazul succesorilor lor. Într-adevăr, pe parcursul ultimilor cincizeci de ani, am asistat la o deplasare a centrului de interes al bibliotecarilor de la colecţii spre public/utilizatori. Această tendinţă se manifestă relativ devreme. Încă de la începutul anilor 1960, Paule Salvan, prima directoare a Şcolii Naţionale Superioare a Bibliotecilor (ENSB), insistă într-o comunicare asupra importanţei a ceea ce ea numeşte *„sprijinul acordat cititorului"*. Ea afirma că *„reforma nu ar avea sens decât dacă se renunţă la rutină...* [ea] *ţine cont, în primul rând, de interesul utilizatorului"*[3]. În cadrul aceleiaşi intervenţii, Salvan face referire la lucrările lui Robert Escarpit, recente în epocă; programul de formare a conservatorilor, încă de la crearea ENSB, prevede şi cursuri de sociologie a lecturii.

Acest interes pentru utilizatori, revendicat de către elementele cele mai „moderniste" ale profesiei, va trebui să fie totuşi reafirmat pe tot parcursul ultimilor cincizeci de ani deoarece, deşi prezent în declaraţiile de intenţie, pare să fie concretizat mai dificil în practica profesională. De exemplu, în statutul personalului nu se fac decât câteva referiri la acest subiect.

Referirile la utilizatori apar întotdeauna doar în partea a doua a acestor texte şi chiar atunci când apar nu sunt totdeauna explicite.

Statutul conservatorilor din 1952[4] nu aminteşte de utilizatori decât după ce sunt făcute referiri la colecţii, cel din 1969[5] pune accent înainte de toate pe aspectul ştiinţific şi pe îndatoririle conducerii; totuşi, cele din 1991[6] şi 1992[7] fac referiri la utilizatori, deoarece este făcută precizarea conform căreia conservatorul este însărcinat *„să organizeze accesul utilizatorilor la colecţii şi la difuzarea documentelor"* şi că el poate *„participa la formarea publicului/utilizatorilor în domeniul biblioteconomiei, al documentării şi al IST"*.

În ceea ce priveşte personalul din categoria B, statutul din 1950[8] al subbibliotecarilor/bibliotecarilor adjuncţi nu face referire la utilizatori. Textele mai recente din 1995[9] precizează că bibliotecarii adjuncţi *„execută sarcini tehnice şi acestea în relaţie cu utilizatorii"*, iar cel din 1992[10] spune că bibliotecarii adjuncţi specializaţi *„participă la primirea publicului"*.

În ceea ce priveşte personalul care lucrează în depozit, statutul din 1967[11] nu face nici o referire la utilizatori, iar cel din 1988[12] nu-i aminteşte decât în partea a doua, la capitolul diverse. Mai surprinzător este faptul că statutul asistenţilor calificaţi şi al asistenţilor de conservare/patrimoniu, precum şi statutul asistenţilor din biblioteci ca şi cel al agenţilor de patrimoniu (pentru specialitatea bibliotecă) nu menţionează termenii de public sau utilizator. Nu se face referire de la început, ci întotdeauna doar în cea de-a doua parte, la promovarea lecturii publice pentru asistenţii calificaţi şi pentru asistenţi; şi, în mod curios, textele nu amintesc de agenţi. Aceşti termeni nu mai sunt utilizaţi în statutul actual al bibliotecarilor: fie că este vorba de bibliotecari de stat, fie de bibliotecari publici, nu se pune decât problema valorificării, a comunicării colecţiilor şi participarea la animaţie şi la formare. Dacă statuturile nu au evoluat deloc între 1950 şi 1992 din punctul de vedere al priorităţilor, ele reflectă, totuşi, o extindere a activităţilor în direcţia utilizatorilor. Cum s-a menţionat, programul ENSB a făcut, într-un timp foarte scurt, un loc utilizatorului, chiar dacă acesta rămâne marginal. Aşa a fost şi cazul Certificatului de Aptitudini pentru Funcţia de Bibliotecar (CAFB), în care, printre probele de examen, au fost incluse şi *„psihologia cititorului şi relaţiile cu publicul"*[13].

Astăzi, preocupările faţă de utilizatori şi serviciile ce le pot fi oferite ocupă un loc mai bun în formarea bibliotecarilor, chiar dacă acesta nu este încă suficient de important. Într-adevăr, 10% din cursurile din programa actuală de formare a conservatorilor de la Şcoala Naţională Superioară de Ştiinţele Informaţiei şi Biblioteconomie (ENSSIB) sunt consacrate acestora, faţă de 5% în anii 1978-1979[14].

Referenţialul *Bibliotecarul*[15], publicat în 2002 de către Centrul Naţional al Funcţiunii Publice Teritoriale (CNFPT), recomandă organizarea unui modul de zece zile (dintr-un total

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

de 48 de zile repartizate în şapte module) pentru tratarea temei *Medierea resurselor, serviciilor şi a acţiunii culturale.*

Institutele universitare specializate în formarea bibliotecarilor alocă o parte din programa lor acestor teme. Institutul din Bordeaux, de exemplu, propune în mai multe module din programul său informaţii legate de public (primirea publicului în „Comunicarea profesională", sociologia culturii în „Mediul profesional", animaţia şi acţiunea culturală în „Alte tehnici").

Preocuparea faţă de public pare, deci, a fi bine difuzată în structurile care se ocupă de formarea profesională, ajungând progresiv să constituie un element de bază. Dar ca şi în cazul statutului, rămâne de stabilit ce anume poate fi pus efectiv în practică. Noi nu dispunem de anchete de mare anvergură privitoare la munca cotidiană a bibliotecarilor. Este totuşi posibil să ne orientăm după lucrările Bernadettei Seibel, şi în particular pe o analiză sociologică, *Au nom du livre/În numele cărţii*, publicată în 1988, precum şi pe ancheta de amploare realizată împreună de către ministerele Educaţiei Naţionale şi al Culturii în 1989, privitoare la îndatoririle bibliotecarilor adjuncţi. Această ultimă anchetă, deşi de o cu totul altă natură decât cea a Bernadettei Seibel, este bogată în informaţii, fiind axată pe sarcinile efective ale acestei categorii de bibliotecari. Dacă prelucrarea documentelor ocupă un loc important în activitatea acestor bibliotecari, informaţiile bibliografice, orientarea şi informarea cititorului, care sunt specifice bibliotecarilor din bibliotecile universitare, le sunt şi lor caracteristice. În paralel, în bibliotecile centrale de împrumut (BCP), sarcinile de natură diferită, dar în legătură directă cu publicul, capătă din ce în ce mai multă importanţă. Este vorba de animarea şi formarea respon-sabililor bibliotecilor satelit ale BCP.

În aceeaşi perioadă, Bernadette Seibel remarcă, şi ea, creşterea importanţei relaţiei bibliotecar – cititor: *„În prezent, profesioniştii îşi adaptează activitatea la o cerere reală din partea unui potenţial public şi nu în raport cu fondurile existente"*[16]. Această atenţie acordată publicului trebuie totuşi să fie examinată mai în detaliu: dacă apărea la sfârşitul anilor '70 drept una dintre preocupările esenţiale ale bibliotecarului, ea nu se manifestă totuşi în acelaşi mod. Bernadette Seibel arată astfel că: *„unii cred că misiunea lor este să pună la dispoziţia publicului un ansamblu de servicii şi o memorie organizată; ei îşi justifică acţiunea prin interesul general şi serviciul public,* [în timp ce] *alţii insistă mai mult pe activităţile în folosul publicului"*[17]. Ea califică aceste două concepţii drept *„activism cultural"* şi *„serviciu la cerere"*. Anne-Marie Bertrand, într-o lucrare din 1995, remarcă la rândul ei această diferenţă şi tratează din alt punct de vedere, sensibil diferit, aceleaşi categorii ca şi Bernadette Seibel. Alături de *„bibliotecarul de profesie"*, similar unui documentarist, de fapt, pentru care *„ceea ce contează este că utilizatorul găseşte răspunsul, informaţia pe care el o caută"*, el este întotdeauna *„bibliotecarul ghid care caută să-l primească pe utilizator, să decripteze pentru el această lume misterioasă care este biblioteca"*[18]. *„Pentru bibliotecarul ghid, obiectivele urmărite sunt legate de deschiderea democratică a bibliotecii,* [în timp ce] *pentru bibliotecarul de profesie obiectivul* [este înainte de toate] *să fie eficient"*[19].

Aceasta nu va fi o piedică în evoluţia ulterioară a celor două curente de-a lungul timpului: activismul cultural se va dezvolta, în special, între anii 1970-1980. Bibliotecarii „militanţi" din această perioadă, care luptau pentru democraţia culturală, nu au avut aceeaşi percepţie faţă de utilizatori, ca cei care-i vor urma. Aceştia vor, mai degrabă, să răspundă nevoilor diversificate ale utilizatorilor, a căror atitudine de consumatori este, cel mai adesea, considerată ca un dar intangibil[20]. Concepţia militantă despre meseria de bibliotecar era sortită eşecului? Astfel, pentru Claude Poissenot, bibliotecarul, prins în propriile sale contradicţii, nu poate realiza idealul său de democratizare a accesului la cultură decât dacă el însuşi se defineşte permanent prin raportare la cultura academică[21]. Aceasta nu este, fără îndoială, singura explicaţie, alt factor de care trebuie să se ţină cont fiind şi evoluţia globală a „serviciului public": *„În anii 1990 apărea o versiune îndulcită a serviciului public, care este de fapt un «serviciu în folosul publicului», adică satisfacerea publicului şi deci politica cererii devin axele legitimităţii serviciilor publice. Utilizatorii devin clienţi, prin oferta serviciilor personalizate, servicii la cerere"*[22].

Miza actuală a relaţiei bibliotecarului cu publicul rezidă, fără îndoială, în această tensiune între colectiv şi individual. Bertrand Calenge avansează ipoteza că ceea ce este specific meseriei de bibliotecar este în primul rând integrarea sa într-o dimensiune colectivă: *„Bibliotecarul are menirea de a pune întrebări în numele societăţii"*. De aici apar dificultăţile actuale, care se explică prin fragilitatea/nestatornicia contemporană a acestui colectiv şi contradicţiile în care se găseşte bibliotecarul în acel moment:

- *„problema deservirii unui public prezent nemijlocit şi necesitatea de a deservi întreaga colectivitate;*
- *problema de a satisface cererile explicite şi definirea nevoilor întregii comunităţi"*[23].

După cum s-a văzut, bibliotecarii, pe parcursul ultimilor cincizeci de ani, se vor defini din ce în ce mai mult în raport cu relaţia lor cu publicul, chiar dacă atingerea acestei noi identităţi nu s-a făcut fără dificultate. Căci, din punct de vedere istoric, profesia de bibliotecar s-a consolidat în medii ostile.

Ştiinţele informaţiei şi NTIC sau cercetarea noilor forme de tehnicitate

Ştiinţele informaţiei, care au fost introduse ca disciplină universitară în 1975[24], au cunoscut o dezvoltare accelerată în anii 1980. Cursurilor universitare privitoare la biblioteci le-au fost anexate aceste ştiinţe, şi de atunci s-a răspândit ideea că „modernitatea" se referea mai curând la ştiinţele informaţiei decât la biblioteconomie. Problema accesului la informaţie devenind centrală pentru bibliotecari, unii chiar au fost tentaţi să se recalifice. Este simptomatică, din acest punct de vedere, justificarea „reînnoirii" ENSB propusă de către Jacques Keriguy în 1987, atunci director al acestei instituţii, în „Buletinul bibliotecilor din Franţa" (BBF), în comunicarea: „Specialistul informaţiei", şi anume un nou nume care să definească cu cea mai mare exactitate absolvenţii acestei şcoli; el propune neologismul „info-mediator"[25]. Schimbarea denumirii ENSB, care devine în 1992 ENSSIB, este dovada atracţiei pe care o exercită ştiinţele informaţiei şi comunicării. În acelaşi spirit, Cecil Guitart, director al Centrului Regional de Formare Profesională din Grenoble în 1987, îşi intitula unul dintre articolele apărute în BBF: „Un bibliotecar nou, bibliotecarul inginer". Pe fundalul acestor calificări convergente, este vorba nu numai de a înnoi imaginea bibliotecarului, dar şi de

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

a pune în evidență înalta tehnicitate a acestei meserii. Termenul de „inginer" (al informației) va avea un succes cert deoarece, chiar și astăzi, atunci când este vorba de a defini un bibliotecar, acesta este termenul aproape întotdeauna utilizat, mai ales pentru a ilustra munca pe care el o efectuează[26].

Definind astfel bibliotecarii ne vom apropia de o profesie înrudită, și anume cea de documentarist. Acest interes declarat pentru documentare, dincolo de carte, se manifestă de altfel în epocă în numeroase articole ale presei profesionale (cf. „Unealta meseriilor", dosar din nr. 4 al BBF din 1987, *op. cit.*) dar și printr-o nouă denumire a bibliotecilor universitare care devin, din punct de vedere simbolic, servicii comune de documentare (decretul din 1985)[27].

Trebuie spus că bibliotecarii vor împărtăși în această perioadă același interes, ca și documentariștii, pentru informatică; această tehnologie mobilizează de asemenea cercetătorii în științele informației, care fac din aplicațiile sale în materie de difuzare a informației una din axele principale ale cercetării lor. Dezvoltarea acestor noi tehnologii este cea care justifică parțial primordialitatea științelor informației în fața biblioteconomiei. Această integrare a bibliotecarilor în profesiile informației va fi contestată, în special de către bibliotecarii din America de Nord. Ei subliniază, pe bună dreptate, că utilizatorii așteaptă de la bibliotecă altceva decât informația și că bibliotecarul nu încetează de a fi bibliotecar chiar atunci când utilizează noile tehnologii[28]. În schimb, bibliotecarii francezi, cel puțin cei din anii 1980 și 1990, găsesc în noile tehnologii de informare și comunicare (NTIC) un mijloc de a revaloriza funcția lor.

În sens mai larg, la începutul anilor 1980, atunci când începe informatizarea gestiunii bibliotecilor franceze, această evoluție tehnologică va duce la o redefinire a profesiei. Sub impulsul politicilor ministeriale, inovația tehnologică se va răspândi mai rapid în bibliotecile de stat (bibliotecile universitare și bibliotecile centrale de împrumut) decât în cele municipale. Schimbările apărute în condițiile de lucru vor fi mai profunde astfel în bibliotecile de stat care, majoritatea informatizându-se, vor adera la o rețea de cooperare (Libra pentru BCP și Sibil pentru bibliotecile universitare). Aceste două rețele, care prezentau drept o caracteristică faptul că erau fondate pe același catalog partajat, au dus la o reducere a timpului de prelucrare a documentelor și la o creștere a calității în cea ce privește îndeplinirea sarcinilor.

Influența rețelelor asupra gradului de calificare al personalului din aceste biblioteci nu a fost neglijată. Munca în cooperare implică, cu siguranță, respectarea normelor. Astfel, numeroși bibliotecari au utilizat pentru prima oară mesageria electronică în acest cadru, însușindu-și rapid acest nou mod de comunicare până într-acolo încât să-l folosească și în mediul profesional (ne gândim la rolul jucat de mesagerie în cadrul împrumutului interbibliotecar în timpul mișcării bibliotecarilor adjuncți împotriva desființării profesiei lor). Indubitabil, aceste rețele sunt în același timp și locuri de socializare, permițând întărirea, vezi construirea, identităților profesionale, cu accent, în acest caz, pe cuceririle tehnice. Acest mod de integrare în profesie rămâne de actualitate în bibliotecile universitare, unde participarea la Sistemul universitar de documentare (Sudoc) implică o punere la punct din punct de vedere tehnic (Unimarc și indexarea Rameau) și antrenează astfel o adaptare a personalului bibliotecilor de proximitate sau de cercetare, care rămâneau la periferie. Astfel, catalogarea partajată a permis economisirea timpului în favoarea altor activități (în special în favoarea publicului), fără a scădea nivelul de calificare tehnică al personalului.

Cunoașterea informaticii a devenit o miză esențială pentru bibliotecari, care au devenit conștienți de importanța acesteia nu numai în ceea ce privește gestiunea cataloagelor dar și pentru celelalte activități ale lor. BBF publică în numărul său din 1987, intitulat *Trauma profesiilor* (*op. cit.*), mai multe articole în care autorii subliniază interesul stârnit de introducerea informaticii și a telematicii (este epoca de aur a Minitel și nu se vorbește încă de Internet) în practicile profesionale ale bibliotecarilor. Dacă unii dintre profesioniști adoptă atunci o atitudine prudentă față de aceste noi tehnologii, mulți dintre ei, incitați de către Denis Varloot[29], nu-și temperează entuziasmul, găsind în noile tehnologii un mijloc de a-și pune în valoare meseria. Denis Varloot, în cadrul unei conferințe IFLA din 1983, spunea că: *„Bibliotecarii, «paznicii templului», se transformă progresiv în specialiști ai informației"*. În 1991, în revista „Documentaristul", el aprecia că bibliotecarul ar trebui să se apropie de noile tehnologii: *„Informația devine independentă de suportul său. Grație digitizării ea poate fi regenerată cu ușurință, ca pasărea Phoenix... Bibliotecarul nu va dispărea... Ei* [bibliotecarii] *trebuie să conceapă și să fie arhitecții acestor noi biblioteci delocalizate, să fie peste tot, vor trebui să fie consultanți pentru lectură... cum s-ar spune profesioniști care-i vor ajuta pe cititori să utilizeze într-un mod optim aceste dispozitive din ce în ce mai sofisticate care le sunt puse la dispoziție* [CD-Rom-uri, faxuri, stații de lucru active]"[30].

Înțelegerea funcționării sistemelor de informatică și a rețelelor de telecomunicații complexe va fi considerată necesară pentru a putea influența evoluția bibliotecilor; se poate observa, cu ocazia reformării ENSSIB din 1992, că evoluțiile în ceea ce privește introducerea informatizării au fost notabile. Noile tehnologii vor fi introduse din ce în ce mai mult loc în formarea conservatorilor, ajungând să ocupe o cincime din timpul alocat formării (127 ore din totalul de 556). În același timp, numărul stagiilor de formare continuă referitoare la aceasta a crescut în mod semnificativ, reprezentând astăzi 14% din totalul ofertelor de formare continuă ale centrelor de formare în domeniul biblioteconomiei (CFCB) și ENSSIB[31].

Aceasta a permis bibliotecarului să-și regăsească o identitate de care se simțise deposedat atunci când diploma profesională pe care se baza legitimitatea sa, certificatul de aptitudini specific funcției de bibliotecar, a fost suprimată în 1994 în favoarea diplomelor universitare[32]. Această diplomă profesională, care nu era din punct de vedere statuar cerută decât pentru cei care își desfășurau activitatea în bibliotecile municipale (categorie B și A), a jucat în realitate un rol mai ales unificator pentru că prin aceasta puteai exercita funcția de bibliotecar atât în bibliotecile municipale cât și în cele de stat[33].

Probele de concurs pentru sub-bibliotecari erau, într-adevăr, jumătate față de cele ale CAFB. Ori, tehnicile de prelucrare a documentelor ocupau un loc central în programa CAFB. Unul dintre mijloacele de reconstruire a identității sale a constat în adoptarea unui nou domeniu tehnic, acela al NTIC. Pătrunderea bibliotecarilor în acest sector se poate observa în particular în bibliotecile universitare, prin creșterea numărului de posturi de tip „corespondent informatic", „coordonator de rețea" sau „responsabil de sistem de informare

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

documentară". Referențialele competențelor au avut ecou: Anne Kupiec evocă astfel, în *Primul recensământ al profesiilor din biblioteci*[34], apărut în 1995, profesia de administrator de sistem informatic documentar; și în referențialul *Bibliofil*[35], apărut zece ani mai târziu, apare profesia de specialist al sistemelor de informare. În bibliotecile publice, numărul de spații multimedia poate servi mai degrabă ca indicator. Este de remarcat, pe de altă parte, că administrarea acestor spații a fost deseori încredințată „tinerilor-angajați" care au competențe NTIC.

Dezvoltarea documentației electronice în domeniul periodicelor științifice electronice în jurul unui număr foarte mic de furnizori a transformat bibliotecarii în administratori privind accesarea unui număr mare de reviste. Cum pe bună dreptate remarca Dominique Lahary, cunoașterea tehnică a normelor nu este mai puțin necesară bibliotecarului de ieri decât celui de azi[36].

Așadar, focalizarea pe noile tehnologii ale informației și comunicării a fost destul de repede criticată[37], în special pentru că ea făcea să se piardă din vedere esențialul: corelația dintre știință și public în ceea ce privește colecțiile unei biblioteci[38].

Note:

1. Rapoartele Inspecției Generale a Bibliotecilor, ale Consiliului Superior al Bibliotecilor, ale juriilor de concurs etc.

2. „Există între cele mai vechi și cele mai recente generații pe care le-am interogat o ciudată reciprocitate, și unii și alții își revendică propriul public sau utilizatori", Dominique Lahary, „Le fossé des générations", BBF, 2005, nr. 3, p. 35.

3. Paule Salvan, „Reforma formării profesionale", BBF, 1963, nr. 6, pp. 237-238.

4. Decretul nr. 52-554 din 16 mai 1952.

5. Decretul nr. 69-1265 din 31 decembrie 1969.

6. Decretul nr. 91-841 din 2 septembrie 1991.

7. Decretul nr. 92-26 din 9 ianuarie 1992.

8. Decretul nr. 50-428 din 5 aprilie 1950.

9. Decretul nr. 95-120 din 2 februarie 1995.

10. Decretul nr. 92-130 din 9 ianuarie 1992.

11. Decretul nr. 67-577 din 10 iulie 1967.

12. Decretul nr. 88-646 din 6 mai 1988.

13. Vezi prezentarea programului CAFB de Daniel Renoult, în *Istoria bibliotecilor franceze*, tom IV, Promodits – Editura Cercle de la librairie, 1992, p. 435.

14. Program studiat de Michele Parisot în *Formarea profesională a personalului tehnic și științific din biblioteci*, Nancy, Presa bibliotecii interuniversitare, 1979.

15. Centrul Național al Funcțiunii Publice Teritoriale (CNFPT) Champagne-Ardenne, Ciclul de formare profesională – Bibliotecar, 2002. Termenul bibliotecar trebuie considerat aici ca o expresie generică pentru a desemna orice persoană care exercită funcția de bibliotecar, oricare ar fi gradul său: bibliotecar, asistent calificat sau asistent.

16. Bernadette Seibel, *În numele cărții*, Documentație franceză, 1988, p. 127.

17. Bernadette Seibel, *op. cit.*, p. 127.

18. Anne-Marie Bertrand, *Bibliotecarii și publicul*, Bpi – Centrul Georges Pompidou, 1995, p. 217.

19. Anne-Marie Bertrand, *op.cit.*, p. 126.

20. Privitor la această problemă a generațiilor, vezi articolul lui Dominique Lahary, „Le fossé des générations", *op. cit.*

21. Claude Poissenot, „Bibliotecarii în fața secularizării culturii", în *Bibliotecarul, ce meserie?*, Editura Cercle de la Librairie, 2004, pp. 81-82.

22. Anne-Marie Bertrand, „Apropierea arheologică și genealogică a meseriei", în *Bibliotecarul, ce meserie?*, *op. cit.*, p. 33.

23. Bertrand Calenge, Introducere la *Bibliotecarul, ce meserie?*, *op. cit.*, p.16.

24. Data înființării secției 71 (științele informației și comunicării) a Consiliului Național al Universităților (CNU).

25. Jacques Keriguy, „Tu vei fi bibliotecar, fiul meu!", BBF, nr. 4, p. 314.

26. *„Printre definițiile conservatorului care au putut fi relevate din documentele școlii [este vorba de Enssib] cea mai semnificativă este cea care asimilează conservatorul unui inginer al informației"*, raportul Inspecției Generale a Bibliotecilor din 2001, recenzie a activităților Consiliului de Specializare în Funcția de conservator de bibliotecă (DCB).

27. Decretul nr. 85-694 din 4 iulie 1985. Această denumire rămâne indigenă, străină în orice caz publicului, studenților și cadrelor didactice, care continuă să frecventeze *„BU"*.

28. Vezi Anne-Marie Bertrand, „Apropierea arheologică și genealogică a meseriei", *op. cit.*, pp. 28-31.

29. Director al Bibliotecilor și Muzeelor și al Informației Științifice și Tehnice (DBMIST) între 1981 și 1987, apoi președinte-director general al societății Télésystmes.

30. Denis Varloot și Serge Chambaud, „De la robinet la fiolă", „Documentaristul", 1991, nr. 1, p. 3.

31. Ministerul Educației Naționale, Direcția Învățământ Superior, Sub-direcția Bibliotecilor și a Documentării, Biroul Formării, *Bilanț al ofertei de formare 2003.* Este vorba de o sinteză a statisticilor pe 2003 ale CFCB și Departamentului de Formare Continuă al ENSSIB realizată de Brigitte Renouf de la SDBD.

32. Privitor la mitul CAFB, vezi Christophe Pavlidès, „Între reprezentarea identitară și mitologia unei profesii: CAFB", în *Bibliotecarul, ce meserie?*, *op. cit.*, p. 151.

33. *„În 1984, 90% bibliotecari municipali, 86% bibliotecari adjuncți municipali și 40% bibliotecari adjuncți de stat erau titulari CAFB"*, B. Seibel, citat de către Christophe Pavlidès în „Între reprezentarea identitară și mitologia unei profesii: CAFB", în *Bibliotecarul, ce meserie?*, *op. cit.*, p. 153.

34. Anne Kupiec, *Primul recensământ al profesiilor din biblioteci*, Université Paris X-Médiadix, 1995.

35. Ministerul Educației Naționale, *Bibliofil*, 2005.

36. Dominique Lahary, „Le fossé des générations", *op. cit.*

37. *„În ciuda importanței acordate noilor tehnologii, acestea nu sunt decât niște instrumente"*, Réjean Savard, „Formarea bibliotecarilor în America de Nord", BBF, nr. 1, citat de către Anne-Marie Bertrand în *Bibliotecarul, ce meserie?*

38. *„Acesta este unul din punctele importante ale mesajului consiliului din acest an: noile tehnologii și îndeplinirea funcțiilor administrative nu trebuie să-i facă pe responsabilii de biblioteci să uite de activitățile lor tradiționale: colecțiile și activitatea cu publicul"*, Consiliul Superior al Bibliotecilor, Raport pentru anii 1996-1997.

Din *Regards sur un demi-siècle.*
Cinquantenaire du „Bulletin des bibliothèques de France", 2006, pp. 135-155

Traducere de Cornelia RADU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Elsevier – Library Connect

Buletinul informativ al concernului editorial ELSEVIER are ca temă de bază, într-unul din numerele recente, învățământul virtual.

• În prima secțiune – „Caracteristici" – articolul semnat de Lin Jia Wang Yuan prezintă un studiu de caz efectuat la Biblioteca Universitară Tsinghua din China, pe tema dezvoltării unui mediu propice învățământului virtual. Încă din anul 2000, biblioteca – unul dintre pionierii în domeniu – a pus bazele Rețelei de Recuperare a Informației Documentare, folosită de multe alte biblioteci universitare chineze, permițând accesul la învățătură de oriunde, în orice moment.

Pe pagina de web, cu descrieri clare și simple, sunt oferite o mulțime de materiale didactice online, reactualizate și completate la fiecare semestru. Din 2008 s-a început oferirea online de înregistrări video a cursurilor, ca și a programelor școlare, iar studenții își pot posta temele de lucru sau întrebările, generând discuții și primind un feedback necesar.

Acest tip de învățământ, modificat datorită dezvoltării tehnologice, eliberat de necesități de ordin spațial (săli de cursuri, laboratoare etc.), contribuie la participarea activă a studenților la procesul învățării, în care bibliotecile joacă un rol tot mai important.

Pentru informații suplimentare, accesați: www.lib.tsinghua.edu.cn/english

• Aceeași idee o exprimă și dr. Bakary Diallo, rectorul Universității Africane Virtuale (AVU), care explică importanța învățământului virtual, mai ales în contextul obstacolelor geografice, politice, culturale și economice ale zonei. În versiunea HTML a prezentului buletin informativ, puteți citi interviul dr. Bakary Diallo pe această temă: www.avu.org

• Vicepreședinta departamentului de marketing al Elsevier, Chrysanne Lowe, prezintă un interviu cu Jason Kramer, directorul executiv al *NYSHEI* (*New York State Higher Education Initiative*) – o asociație de stat a bibliotecilor universitare și de cercetare, publice și private, despre modul în care oferta bibliotecii poate deveni un „produs vandabil".

Deși specialist în relații politice și afaceri publice, Jason Kramer mărturisește că a făcut lobby în numeroase domenii – juridic, mediatic, economic, devenind un specialist în influențarea opiniei oamenilor și în vânzarea unor idei, a unor legi sau a unor candidați. Astfel, el se ocupă în prezent de „vânzarea" bibliotecilor – mai exact, informarea factorilor de decizie în politica educațională cu privire la rolul decisiv al bibliotecilor universitare și de cercetare în dezvoltarea statului.

Începând cu 2007, a devenit directorul executiv al *NYSHEI* (fondată în 2002, și având peste 130 de membri, dintre care nouă sunt biblioteci de tipul celor menționate anterior).

În interviul acordat, Jason Kramer mărturisește că activitatea sa este, pe de o parte, ușoară, pentru că bibliotecile nu au „dușmani naturali", pe de altă parte dificilă, pentru că ele nu au nici „aliați", constatând cu uimire că unii lideri politici nici nu auziseră măcar despre bibliotecile universitare și despre ce deservesc ele cu exactitate. Într-o lume aflată în continuă schimbare, în care competiția face parte din viața cotidiană, biblioteca reprezintă tocmai opusul – ideea de stabilitate și durabilitate. De aici, pericolul de automulțumire și siguranța subvenționării din partea statului. Aceasta până de curând, când guvernatorul statului a propus din nou restrângerea acestei subvenționări. Rezultatul este creșterea interesului manifestat de biblioteci în a-și găsi resursele necesare îndeplinirii scopului lor.

• Joanna Wiles, senior editor Elsevier (Oxford) în domeniul achizițiilor din sfera învățământului electronic, propune în articolul său o nouă perspectivă asupra modului cum această formă de învățământ contribuie la transformarea însăși a concernului Elsevier.

Prin parteneriatul cu societăți și organizații internaționale, și lucrând cu universități și profesioniști de vârf din domeniu, se urmărește transformarea concernului în liderul de piață în ceea ce privește învățământul de la distanță, împreună cu tot ceea ce implică acesta. Conform ultimelor estimări, până în 2010, Statele Unite vor investi suma de 17, 3 milioane de dolari în educație; în aceste condiții, atât persoanele fizice cât și companiile caută modalități de a-și maximiza timpul și bugetele. Produsele oferite de Elsevier, centrate pe înaltă calificare și relevanță, reprezintă soluții pentru ingineri, economiști și specialiști IT din toată lumea, prin faptul că aceștia nu mai au nevoie să piardă timp și bani în perfecționări făcute în locații îndepărtate.

ASHRAE eLearning este un program electronic de instruire tehnică și de dezvoltare profesională în domeniul industriei încălzirii, ventilației, aerului condiționat și răcirii (HVAC&R). Pentru dezvoltarea acestui program, Elsevier a creat o societate pe acțiuni împreună cu Societatea Americană a Inginerilor specialiști în Sisteme de Încălzire, Răcire și Aer condiționat, formată din 55.000 de membri, care se bucură de un program flexibil, perfect adaptat domeniului, extins pe durata a 160 de ore.

Un alt beneficiar al programelor de management financiar furnizat de Elsevier, pe durata a 300 de ore de consultanță online, este *CIMA* (Chartered Institute of Management Accountants), unicul organism contabil internațional axat în exclusivitate pe business. Rezultatul a fost site-ul CIMAstudy.com, un site modular ce oferă cursuri interactive de perfecționare în domeniu.

• Pe aceeași temă continuă și articolul următor, semnat de Daniel Behan – director de producție la Elsevier (Philadelphia), care face referire la programele electronice de instruire și perfecționare, aplicate la domeniul sănătății. Țelurile echipei implicate rămân aceleași: folosirea tehnologiei, împreună cu un conținut reprezentativ și o solidă abordare pedagogică pentru o largă adresabilitate și accesibilitate. Programe de tipul eEvolve, Evolve Apply, Evolve Select, Evolve Reach, Evolve Faculty Development, sau Nursing Evolve se adresează celor mai diverse tipuri de utilizatori – de la studenții la medicină, până la perfecționarea sau certificarea nivelelor superioare. Se urmărește educația de lungă durată, realizarea unor platforme educaționale accesibile și compatibile în toată lumea, crescând astfel numărul utilizatorilor.

• În rubrica intitulată chiar „Centrul atenției" ni se propun răspunsurile foarte pe scurt ale unor șefi de departamente din cadrul unor biblioteci universitare din Germania, China, Japonia, Jamaica și SUA la întrebarea *Cum implementați învățământul virtual în bibliotecile voastre*? Lista celor intervievați se poate completa consultând adresele de web menționate în text.

Pe întreg parcursul său, buletinul informativ conține o mulțime de instrucțiuni practice de folosire a site-urilor, a tag-urilor, a modalităților de introducere sau de accesare digitală a articolelor, cărților sau cursurilor, precum și a feedback-urilor primite de la personalul specializat, în urma întâlnirilor și dezbaterilor avute.

Pentru a putea consulta online conținutul prezentului buletin, accesați: www.elsevier.com/libraryconnect

Traducere de Cristina STAICU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Irish Library News

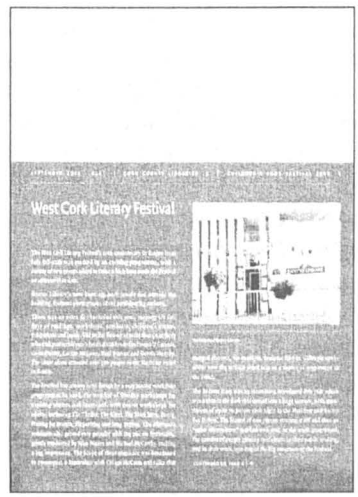

Între 9 și 11 iulie 2008 a avut loc conferința anuală IPRIN (Inter-Parliamentary Research and Information Network). IPRIN are rolul de forum în serviciul de cercetare și informare a personalului parlamentar din insulele britanice și Irlanda, pentru schimburi de idei și informații, cu scopul de a dezvolta și de a îmbunătăți eficiența și calitatea activității membrilor acestei comunități. Au participat peste 50 de reprezentanți, iar problemele privind eficientizarea bibliotecilor și adaptarea lor la necesitățile societății actuale au ocupat un loc central.

• În perioada 6-12 iulie 2008 a avut loc – în frumoasa stațiune irlandeză Bantry – cea de-a 10-a ediție a festivalului de literatură din West Cork (*West Cork Literary Festival*). Desfășurat timp de șase zile, oferind lectură, ateliere de lucru, seminarii, evenimente pentru copii, expoziții și muzică, cu participarea a peste 50 de autori, Festivalul s-a bucurat de participarea a peste 2.600 de oameni. A fost prima ediție ce a propus o secțiune dedicată în întregime copiilor cu vârste cuprinse între 4 și 14 ani, care au participat în fiecare după amiază, în cadrul Școlii St. Brendan, la evenimente specifice.

• Pe perioada vacanței de vară, în douăzeci și opt dintre bibliotecile din ținutul Cork, au avut loc cursurile celei de a 7-a ediții a *Summer Arts Festival*. Adresat atât părinților cât și copiilor, acesta a oferit celor mici o largă paletă de activități artistice de înaltă calitate, desfășurate în biblioteci – de la spectacole live, sau teatru de păpuși, până la ateliere ale micilor meșteri decoratori sau pictori, de la lectura poveștilor preferate până la spectacole de magie și iluzionism. Beneficiind de susținerea din partea a douăzeci și șapte de artiști profesioniști, Festivalul a avut o participare-record de aproximativ 4.200 de fani.

• Adresat de asemenea copiilor, pe tot parcursul lunii octombrie, a avut loc Festivalul Cărții pentru Copii (*Children's Book Festival*). S-au desfășurat peste 1.500 de evenimente în toată țara, destinate celebrării cărților pentru copii, dar totodată și încurajării lecturii în rândul celor mici. Festivalul a publicat ghidul *Book Fest – The Recommended Reading Guide*, disponibil în biblioteci și librării. Pentru informații suplimentare, vizitați pagina www.childrensbooks ireland.ie

• În urma celui de-al doilea sondaj efectuat la nivel național de către PLUS (Public Library User Survey), ministrul de stat al Departamentului Mediului, Michael Kitt, a comunicat faptul că bibliotecile publice din Irlanda sunt vizitate în prezent de peste paisprezece milioane de utilizatori, ceea ce reprezintă o creștere de 17% față de ultimele rezultate obținute în 2002. Ministrul Kitt a pus această creștere a interesului pe seama investițiilor semnificative făcute de Guvern și de autoritățile locale în acest sens, în ultimii zece ani.

Statisticile au arătat deschiderea a 50 de noi sedii, creșterea cu 30% a programului bibliotecilor, precum și o creștere cu 15% a investițiilor făcute în acest domeniu. Dintr-un total de peste 33.000 de utilizatori, din 369 de filiale și puncte mobile, 66% au declarat că folosesc bibliotecile pentru a împrumuta efectiv materiale (cărți, DVD-uri și CD-uri), iar peste 50% vin pentru Internet. În general, 93% dintre cei intervievați au evaluat serviciile bibliotecilor ca fiind bune sau foarte bune, 60% declarând că vin la bibliotecă cel puțin o dată la două săptămâni, iar 30% – săptămânal.

Sunt prezentate, de asemenea, biblioteci centrale ale câtorva Consilii districtuale, cu realizări sau evenimente de ultimă oră:

• Consiliul Districtului Meath a organizat, la sediul bibliotecii sale, concursul anual de poezie;

• Biblioteca publică a Districtului Donegal a găzduit lansări de carte, însoțite de lecturi și prezentări pe tema ambarcațiunilor tradiționale irlandeze;

• Biblioteca Districtului Clare a organizat un festival cu titlul *Aspectele pozitive ale înaintării în vârstă*, la care au participat bunici, alături de părinți și copii;

• Pe aceeași temă a avut loc și lansarea evenimentului *Înregistrarea Colecției de Istorie Orală*, în cadrul bibliotecii comunitare a Districtului South Dublin;

• Biblioteca Districtului Wexford a lansat un nou set de hărți în format electronic, împreună cu un ghid, care stabilesc domeniul fiecărei parohii romano-catolice din zonă;

• Consiliul Districtului Kerry a deschis, la sfârșitul lui august 2008, porțile celui mai nou sediu al bibliotecii sale comunitare, cu un depozit de peste 20.000 de volume, cu 7 puncte de acces la Internet (dintre care unul adresat copiilor) și cu toate facilitățile unei construcții moderne;

• În mai multe regiuni ale țării s-a desfășurat programul *Teenage Kicks* – cuprinzând servicii ale bibliotecilor, adresate tinerilor, cu scopul de a atrage adolescenții în proiecte și programme de interes, și de a-i îndruma în utilizarea acestora.

(Din „Irish Library News", septembrie-octombrie 2008)

Traducere de Cristina STAICU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Ergonomia în cadrul structurilor info-documentare universitare

Ştefania-Roxana PLĂIAŞU

În acest moment apar câteva întrebări, absolut îndreptăţite, cu privire la organizarea ergonomică. În primul rând: cum se poate adapta spaţiul destinat activităţii de bibliotecă la cerinţele utilizatorilor, în aşa fel încât aceştia să beneficieze de confort? Răspunsul este: în nenumărate feluri. Acesta este un răspuns destul de ambiguu. Este adevărat că orice obiect sau spaţiu se poate modifica, se pot schimba finisajele utilizate pentru pardoseli, se poate renunţa la praguri, se poate modifica sistemul de iluminat interior şi se poate schimba poziţionarea sau forma mobilierului sau – de ce nu? – toate la un loc.

Având în vedere toate aceste aspecte, nu există oare posibilitatea realizării unor clădiri destinate de la bun început şi în exclusivitate desfăşurării activităţii de bibliotecă? Cu siguranţă putem spune că da. Totuşi, dacă ar trebui să privim problema, în mod obiectiv, consultând statisticile şi realitatea, am ajunge firesc la concluzia că nu există un sprijin financiar adecvat acestui scop.

Organizarea ergonomică este o problemă ce preocupă bibliotecile universitare. Diferite acţiuni, în acest sens, au fost realizate în numeroase departamente de informare-documentare. Marea majoritate a acţiunilor întreprinse de biblioteci rămân, de fapt, modeste şi puţin vizibile, întrucât structurile biblioteconomice şi universităţile nu se implică, în mod prioritar, pe ideea de proiectare ergonomică.

Ne putem întreba dacă modalităţile de organizare ergonomică din bibliotecile universitare sunt privite cu entuziasm sau cu scepticism de către utilizatori. Ei bine, taberele pot fi împărţite, deoarece nemulţumirile din partea utilizatorilor sunt destul de numeroase. S-ar putea afirma că acest concept poate fi un obiectiv strict utilitar pentru beneficiarii structurii respective.

Structurile info-documentare universitare văd în organizarea ergonomică un mod de a-i ajuta pe utilizatori să se integreze, în cadrul bibliotecii, în bune condiţii. De altfel, numeroase universităţi din străinătate au introdus cursuri de ergonomie. Este foarte probabil ca în viitor să apară schimbări în ceea ce priveşte ideea de proiectare ergonomică la nivelul acestor structuri. Ceea ce este cert este faptul că orice domeniu de activitate ar trebui să se axeze pe acest principiu ergonomic sau, cel puţin, să existe iniţiativa de a parcurge primii paşi pentru o posibilă concretizare a acestui deziderat.

Generalizarea cataloagelor informatizate, a căutărilor pe Internet constituie un motiv important pentru introducerea de dotări tehnice în bibliotecile universitare. Este necesar să existe în cadrul bibliotecilor universitare săli de lectură care să fie amenajate în aşa fel încât să ofere confortul necesar utilizatorilor, din toate punctele din vedere. Se pare că, pentru moment, bibliotecile consacră foarte puţin timp acestui aspect ergonomic, care nu este încă integrat în misiunile lor.

Este adevărat că nu se poate tăgădui însemnătatea acestor instituţii educative, de-a lungul vremii, cum, de altfel, nu se poate ignora prezentul, reflectat prin modernitatea unei biblioteci de acest tip, care trebuie să se alinieze la cerinţele actuale, una din acestea fiind proiectarea ergonomică.

Cu siguranţă, existenţa unor specialişti care să se ocupe, în mod exclusiv, de proiectarea ergonomică ar reprezenta un real efort venit din partea bibliotecilor universitare.

Într-adevar, colaborarea acestor structuri biblioteconomice cu Universitatea şi cu corpul profesoral este întotdeauna dificil de realizat. Universităţile par să recunoască faptul că bibliotecile sunt oricând disponibile să realizeze modalităţi de proiectare ergonomică. Este de recunoscut faptul că participarea financiară a universităţilor în ceea ce priveşte organizarea ergonomică este extrem de slabă. Putem afirma că biblioteca joacă un rol important în acest sens, dar, din păcate, nu dispune de mijloacele necesare pentru a realiza în totalitate acest obiectiv. Structurile info-documentare împreună cu Universitatea trebuie să iniţieze programe şi suporturi inovatoare care să sprijine ideea de ergonomie.

Astfel, ele se vor dovedi că sunt pregătite să răspundă unei misiuni de acest gen, biblioteca reprezentând un reper esenţial într-o societate a informaţiei în plină schimbare. Într-o bibliotecă universitară, o astfel de problemă, impusă de necesităţile utilizatorilor, a fost pusă întotdeauna cu acuitate. Necesitatea de a avea un ochi critic asupra a ceea ce înseamnă organizare ergonomică se impune şi structurilor info-documentare universitare. Este necesar ca sălile de lectură ale unei instituţii de acest gen să fie amenajate conform standardelor cerute de conceptul de ergonomie. Este cert că există o necunoaştere a problemelor financiare cu care se confruntă bibliotecarii, după cum este evident că eforturile susţinute ale celor care încearcă să aducă îmbunătăţiri, în cadrul structurilor info-documentare, sunt uneori în zadar.

Autorii C. Soula şi J. Scherrer afirmau într-o lucrare mai veche, dar mai actuală ca niciodată, intitulată *La conception ergonomique des bâtiments industriels*. Paris: Conservatoire National des Arts et Métiers, 1963, p. 22, că: *„Importanţa problemelor ergonomice le pare uneori relativă"*, indiferent de tipul de structură din care fac parte. Uneori, bibliotecile consideră aspectele ergonomice fie ca un progres social, fie ca un lux pentru angajaţii săi.

Cu toate că îmbunătăţirile ergonomice aduc cu sine un câştig, sub toate aspectele, structurile info-documentare universitare sunt nevoite să renunţe la aceste facilităţi din lipsă de finanţare. Este adevărat că cei care se află de partea cealaltă a sistemului biblioteconomic nu privesc cu ochi buni proiectarea ergonomică realizată în biblioteci. Cu certitudine, bibliotecarii trebuie să se implice mult mai mult în efortul de a-şi îmbunătăţi mijloacele de lucru, în speţă, echipamentele informatice. Legat de acest aspect, Jean-Claude Le Moal afirmă în articolul intitulat „La documentation numerique". În: „Bulletin des bibliothèques de France", nr. 1, 2003, p. 68, faptul că: *„Apariţia Internetului sau, mai degrabă, dezvoltarea web-ului a provocat această întrebare din partea specialiştilor «evoluţie sau revoluţie». Totuşi, aceştia erau, cu siguranţă, departe de a-şi imagina toate modificările pe care noile tehnologii aveau să le aducă cu sine în lumea gestiunii informaţiei"*.

Misiunea unei structuri biblioteconomice universitare

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

este de a oferi accesul la informație, liber și egal pentru toți utilizatorii, de a promova informațiile științifice, tehnice și culturale, în scop didactic și de cercetare. Ceea ce biblioteca își propune astăzi, poate fi îndeplinit în bune condiții doar dacă se ține cont și de ideea de ergonomie.

Este adevarat că aproape toate structurile info-documentare din mediul universitar oferă utilizatorilor acces la web. Impactul Internetului asupra bibliotecilor nu pote fi subestimat. Un impact major, în ceea ce privește Internetul, este reflectat de integrarea noilor tehnologii în cadrul bibliotecilor. Este evident faptul că Internetul poate fi asociat conceptului ergonomic, fiind util schimbului deschis de informații, datorat site-urilor web. Importanța Internetului constă în simplificarea și ușurarea activităților de informare și documentare ale utilizatorilor. Se încearcă, pe cât posibil, ca toate structurile de învățământ să fie echipate cu calculatoare ce au acces la Internet, întrucât informarea utilizatorilor prin acest sistem îmbunătățește performanțele acestora. Internetul oferă accesul la impresionante surse de informare deoarece imensul dispozitiv informațional cuprinde milioane de site-uri web, numeroase site-uri de fișiere informatizate, biblioteci virtuale, muzee on-line etc.

Este dificil să acceptăm în zilele noastre ideea că o documentare susținută s-ar putea realiza în lipsa unui calculator (fără dotare tehnică a bibliotecii) care dispune fie de un catalog informatizat, fie permite accesul la Internet. Acesta facilitează utilizatorului posibilitatea obținerii de informații științifice din orice parte a lumii, dar și accesul la rezultatele unor cercetări științifice, chiar și în stadiul de experimentare sau de redactare a operei științifice. Sporirea eficacității activității de documentare cu ajutorul Internetului este un argument în plus pentru introducerea de echipamente informatice în cadrul unor structuri biblioteconomice universitare.

Trebuie subliniat că opțiunea compartimentelor de referințe, din cadrul bibliotecilor universitare, se schimbă, prin faptul că ele își concentrează atenția asupra unei lumi a referințelor digitale.

Utilizatorul zilelor noastre are nevoi de informare ce pot fi satisfăcute prin accesul permanent la informație (indiferent de spațiu și timp), care trebuie să fie selecționată și pertinentă, prin accesul la documente originale (într-un timp foarte scurt și cu ajutorul unor mijloace cât mai performante) și prin accesul la surse de informare cât mai diverse (text, imagine, înregistrări sonore). Acest lucru nu poate fi rezolvat fără o gândire în plan ergonomic, corespunzătoare cerințelor utilizatorilor.

Deși utilizatorii noilor tehnologii sunt uneori timizi la contactul cu mijloacele de informare moderne, totuși, ei par să devină din ce în ce mai independenți față de specialiștii în informații. Acest lucru ne permite să înțelegem mai bine comportamentul utilizatorilor în raport cu rețelele de informare și cu noile modalități de acces la informație.

Calculatorul, CD-ROM-ul, Internetul, bazele de date sau chiar poșta electronică sunt tot atâtea mijloace de informare de care dispune utilizatorul de informații în cautările sale în cadrul unei biblioteci universitare. Procesul de căutare a informației se află într-o continuă transformare prin apariția noilor tehnologii. Un serviciu de informare-documentare modern este considerat ca fiind eficient în funcție de complexitatea, exhaustivitatea, fiabilitatea și rapiditatea cu care aduce la zi toate informațiile căutate. Numai existența dotărilor tehnice poate oferi utilizatorilor accesul la multiple surse, grație rețelelor de informare.

Organizarea ergonomică este strâns legată și de implementarea echipamentelor informatice. Noile instrumente de informare, precum Internetul, au modificat peisajul informațional. Ele îmbogățesc și lărgesc câmpul cunoașterii umane pentru un public ce nu este întotdeauna bine pregătit cu această libertate de acțiune și cu această abundență de informație pe care trebuie să o administreze.

Utilizatorii se bucură de o serie de privilegii prin faptul că li se creează condiții de informare și documentare în cadrul acelei structuri. Într-o bibliotecă universitară, utilizatorii au șansa să consulte baze de date și bănci de date (pe CD-ROM sau prin rețele electronice) pe care nu le-ar putea găsi acasă în calculatorul personal.

Toate aceste privilegii se datorează unei proiectări ergonomice concepute în folosul utilizatorilor pe care structura respectivă o deservește.

Se pare că motoarele de căutare de pe Internet sunt instrumentele de cercetare documentară cele mai preferate de utilizatori. Adesea, Internetul este departe de a fi acea baghetă magică care ne poate pune la dispoziție informații pertinente. Se întâmplă ca numeroase surse de informare, provenite de pe Internet, să fie de o calitate mediocră, iar din punct de vedere etic să fie discutabile.

Cu certitudine, organizarea ergonomică, în plan tehnic, are un rol de netăgaduit în obținerea unor rezultate foarte bune în cercetările realizate.

Trebuie menționat faptul că între specialistul în informare-documentare (bibliotecarul) și utilizator este nevoie să existe o comunicare adecvată pentru a înlesni procesul de proiectare ergonomică.

Obiectivele organizării ergonomice nu pot fi definite, în mod exclusiv, de specialiștii în informare-documentare, ele trebuie să aibă în vedere întreaga echipă care se ocupă cu o astfel de problemă. Totuși, putem admite că este esențial să adăugăm în câmpul competențelor specialistului în informare și o pregatire în plan ergonomic.

Ne gândim mereu că trebuie, sub orice chip, să evităm stresul (care intervine atât la nivelul utilizatorului, cât și la cel al bibliotecarului), această boală a secolului XXI, care intervine cu promptitudine în viețile noastre, că trebuie să avem tăria de caracter pentru a putea depăși momentele neplăcute ale activității de studiu (în cadrul bibliotecii) sau de lucru pentru bibliotecari. Printr-un efort sustinut, putem depăși fazele neplăcute cauzate de factorii psihologici.

Structurile biblioteconomice (inclusiv cele universitare) sunt adevărate surse de stres și oboseală, dacă ne gândim la compartimentul „Relații cu publicul", care este în permanență în contact cu zeci de utilizatori. Reușita oricărei persoane, față de stres, este dată de resursele sale adaptative. Trebuie adăugat că factori, precum temperatura, zgomotul, umiditatea, agenții poluanți, pot avea efecte negative atât la nivel psihic, cât și fizic. Oboseala afectează deopotrivă psihicul și fizicul. Cu certitudine, oboseala psihică necesită un timp de refacere mult mai îndelungat comparativ cu cea de natură fizică. Conform lucrărilor de specialitate, se poate clasifica oboseala în trei mari grupe grupe: oboseala musculară, oboseala neurosenzorială și oboseala psihică. Pentru a menține un echilibru, atât la nivel mental, cât și fizic pentru utilizatori, este necesar să existe în structurile biblioteconomice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

universitare ideea de ergonomie. Îndepărtarea oboselii poate fi realizată printr-o organizare corectă a timpului de studiu pentru utilizatori. Durata pauzelor de odihnă asigură acestora un nivel optim al capacităţii de studiu, precum şi o stare psihică bună.

În ceea ce priveşte proiectarea ergonomică a sălilor de lectură, se va ţine cont de dimensiunile antropometrice ale utilizatorilor, conform lucrării *Ergonomia*. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagocică, 1998, p. 125, a cărei autoare este Maria Moldovan: *„înălţime (în picioare), distanţa ochi – pământ, distanţa între coate, distanţa umăr – deget, distanţa cot – deget, distanţa genunchi – pământ, distanţa de la îndoitura genunchiului la pământ, distanţa fesă – genunchi, distanţa fesă – îndoitura genunchiului, grosimea pulpei (aşezat), distanţa între coate, lărgimea umerilor, lărgimea şoldurilor, înălţimea (aşezat), distanţa umăr – cot, distanţa cot – scaun)"*, care vor fi în conformitate cu standardele internaţionale.

De asemenea, trebuie să ţinem cont şi de culorile folosite în sălile de lectură ale bibliotecilor universitare. Se doreşte, mai degrabă, o culoare „apriori".

Studii amănunţite au arătat că atunci când se pune problema culorilor utilizate în cadrul sălilor de lectură, trebuie să luăm în calcul condiţiile climatice şi de întreţinere, precum şi structura în sine a bibliotecii. Este indicat să se aplice pe pereţii unei biblioteci universitare acea culoare care să asigure o armonie perfectă.

Din raţiuni economice, contează mult mai mult zugrăvirea în interior a structurii şi mai puţin exteriorul acesteia. Culorile folosite trebuie să dea senzaţia de odihnă, linişte şi să ofere un mediu plăcut atât personalului angajat în bibliotecă, cât şi utilizatorilor care frecventează structura. În general, se încearcă, pe cât posibil, să se utilizeze culori plăcute ochiului.

Din punct de vedere ergonomic, structurile info-documentare universitare au în vedere două probleme esenţiale: a aerului condiţionat şi a luminii.

1. Asigurarea aerului condiţionat este o problemă foarte importantă pentru sălile de lectură, întrucât temperaturile foarte ridicate dau o stare de disconfort utilizatorilor.

2. Iluminarea sălilor de lectură, a compartimentelor din cadrul bibliotecilor universitare trebuie realizată într-un mod corespunzator. Instalaţiile de iluminat trebuie să prevină deficienţele de vedere care pot surveni oricând.

Conform standardelor româneşti din domeniul ergonomiei, bibliotecile universitare trebuie să dea prioritate ambianţei termice (confort termic), iluminatului din sălile de lectură (lumina şi culoarea), principiilor referitoare la efortul mental depus de utilizator, precum şi principiilor ergonomice de proiectare care au în vedere dimensiunile corpului uman, poziţia de studiu, mişcările corpului, forţa fizică, capacitatea mentală şi interacţiunile cu mediul ambiant.

Pentru ca bibliotecile universitare să-şi îndrepte atenţia asupra utilizatorilor săi, a fost nevoie să se realizeze anumite modificări la nivelul mentalităţilor. De ce se pune problema astfel faţă de aceste structuri? Ei bine, bibliotecile universitare au fost încriminate că au tendinţa să fie mult prea autoritare, în sensul că pedepsesc uşor utilizatorul. S-a observat uneori că aceste structuri au un raport neegal, neechilibrat cu utilizatorii săi, fiind resimţite ca nişte structuri închise, care nu funcţionează pentru aceştia. Ele greşesc atunci când nu încearcă să amelioreze confortul pus la dispoziţia utilizatorului. Cu certitudine, o bibliotecă trebuie să aibă drept deziderat satisfacţia beneficiarilor săi. A gândi în interesul utilizatorului înseamnă să gândim în funcţie de nevoile şi de aşteptările acestuia. Structurile info-documentare universitare sunt structurile faţă de care utilizatorii au aşteptări mici şi, în consecinţă, şi cereri mici. Dacă aceste organisme documentare îşi propun să se orienteze spre utilizatori, atunci ele trebuie să pună accentul pe satisfacerea nevoilor exprimate. De asemenea, o structură orientată spre utilizatori trebuie să realizeze o ierarhie a nevoilor, cum ar fi: condiţii de confort minime prin proiectarea ergonomică a mobilierului de bibliotecă, ambianţă fizică plăcută (iluminare adecvată), ambianţă termică, ambianţă sonoră, vibraţii, igienă atmosferică, dotare tehnică (calculator, imprimantă, scanner, acces la Internet).

Este necesar să crească nivelul de exigenţe ale utilizatorilor întrucât, doar în acest mod, structura info-documentară universitară îşi va mări responsabilităţile faţă de aceştia.

În prezent, utilizatorii tind să primească răspunsuri satisfăcătoare din partea bibliotecilor universitare atunci când se pune problema unei organizări ergonomice. Vocile acestora se aud din ce în ce mai des în interiorul bibliotecilor pentru că nu se mai confruntă cu utilizatori pasivi.

Pentru studenţi, biblioteca universitară reprezintă locul unde aceştia se pot instrui şi informa, în vederea obţinerii unei pregătiri cât mai adecvate în domeniul ales. Un astfel de deziderat poate fi îndeplinit în condiţiile în care se asigură calitatea acelei structuri, inclusiv sub aspect ergonomic. Se observă acest lucru prin faptul că majoritatea structurilor biblioteconomice îşi măresc numărul de servicii: fotocopiere, acces la baze de date bibliografice, acces la Internet, facilităţi externe structurii (amenajarea unui loc unde utilizatorul poate lua o gustare). Calitatea organizării ergonomice este una dintre modalităţile de punere în valoare a oricărei structuri info-documentare. Pentru a putea îndeplini principalele obiective urmărite, din punct de vedere ergonomic, biblioteca trebuie să cunoască foarte bine exigenţele şi asteptările utilizatorilor.

Aşa cum am afirmat anterior, organizarea ergonomică, în cadrul unei structuri info-documentare universitare, este dată de modernizarea structurii. Prin modernizarea unei biblioteci se înţelege şi asigurarea de noi tehnologii de informare, care vin în sprijinul utilizatorilor săi în ceea ce priveşte procesul educaţional. O instituţie de acest gen îşi pierde din credibilitate dacă nu are o dotare tehnică corespunzătoare.

Se consideră că recurgerea la noile tehnologii de informare şi comunicare de către utilizator reprezintă faptul că ne găsim într-o epocă în care organizarea ergonomică este imperios necesară. Această exigenţă se impune şi structurilor info-documentare universitare.

O bibliotecă universitară trebuie gândită în folosul utilizatorilor şi în ceea ce priveşte dotarea tehnică, astfel că reunind telefonul, televizorul şi faxul într-un calculator, studenţii pot avea acces la imagini digitale, la cărţi sau enciclopedii pe CD-ROM, la cunoştinţe stocate în biblioteci, pot întreprinde dialoguri cu alţi bibliotecari, deşi se află la distanţe foarte mari.

Astfel, se poate afirma ideea că organizarea ergonomică trebuie să se dezvolte pretutindeni: în biblioteci, întreprinderi şi organizaţii, în distribuţie şi comerţ (dezvoltându-se comerţul electronic), în educaţie, în domeniul administraţiei, deoarece poate reprezenta o garanţie a succesului pentru orice domeniu de activitate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Din viaţa filialelor Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

130 de ani de relaţii diplomatice româno-ruse

În ziua de 25 februarie 2009, la Slatina, în Sala „Eugen Ionescu" a Bibliotecii Judeţene „Ion Minulescu" Olt, a avut loc lansarea Albumului de documente *130 de ani de relaţii diplomatice româno-ruse*, eveniment organizat de Ambasada Federaţiei Ruse în România, Consiliul Judeţean Olt, Biblioteca Judeţeană „Ion Minulescu" Olt şi Biblioteca Metropolitană Bucureşti.

Au fost prezenţi Paul Stănescu, preşedinte al Consiliului Judeţean Olt; Natalia Muzhennikova, ataşat cultural al Ambasadei Federaţiei Ruse în România; Alexander Vasiliev, secretar III al Ambasadei Federaţiei Ruse în România; Florin Rotaru, director general al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti; Paul Matiu, director al Bibliotecii Judeţene „Ion Minulescu" Olt.

Cu acest prilej, Ambasada Federaţiei Ruse în România şi Biblioteca Metropolitană Bucureşti au realizat expoziţia de documente *130 de ani de relaţii diplomatice româno-ruse*.

„Stabilind la 15 octombrie 1878 relaţii diplomatice cu România, practic, Rusia a susţinut din punct de vedere politic noul stat, a creat premisele pentru dezvoltarea sa accelerată, a recunoscut năzuinţa românilor de a-şi decide singuri soarta.

În ultimii 130 de ani relaţiile ruso-române au trecut prin încercări serioase. Peste Rusia şi România au trecut două războaie mondiale. A fost necesar ca relaţiile diplomatice dintre noi să fie restabilite de două ori. Ţările noastre au trăit separat şi împreună perioadele de răcire sau ale unei foarte strânse colaborări multilaterale. În prezent suntem împreună preocupaţi de identificarea unor noi forme de colaborare, nu numai în domeniul economico-comercial, dar şi în cel al ştiinţei şi culturii..."

E.S. Alexander Churilin
Ambasadorul Rusiei în România

O oază de artă

Unica filială publică specializată în artă şi multimedia din Bucureşti, *MEDIATECA GEORGE ENESCU*, cuprinde, pe lângă suporturile tradiţionale, cărţi de artă şi partituri, şi pe cele moderne: CD-uri, CD-ROM-uri, DVD-uri, casete audio şi video, discuri de vinil.

Biblioteca are în compunere o sală de împrumut şi o sală special amenajată audio-video. Aici, iubitorii de artă pot studia fondul de albume şi enciclopedii de artă. Tot aici au loc audiţii muzicale, serate, colocvii pe teme artistice. Menţionăm şi ciclul „1001 audiţii" (acţiuni în parteneriat cu licee şi facultăţi de profil artistic).

Mediateca deţine o colecţie de 4.630 de discuri, care constituie un adevărat patrimoniu documentar sonor, compus din înregistrări unice şi acoperind mai multe domenii:

- înregistrări muzicale reprezentând toate stilurile, din toate epocile;
- literatură: piese de teatru (seria „Mari maeştri ai scenei româneşti"), proză, poezie;
- cursuri de învăţare a limbilor străine;
- artele spectacolului: balet.

Dotări pentru audiţii: trei CD-Player, două Pick-up-uri, două Video-TV, patru calculatoare, şi, ca instrument de lucru, o pianină.

Adresa: Bd. Octavian Goga nr. 6, bl. M 25, tel. 021 / 320.10.32.
Mijloace de transport: autobuz 133 (staţia Bd. Octavian Goga), 104, 123, 124 (staţia Mircea Vodă).
Program: Luni-Joi: 11-18; Vineri: 10-16.
Zona de acoperire: Sectorul 3.
Dotare: 9.205 volume, 4.630 de discuri, 4.711 CD-uri, 194 de casete audio, 134 de casete video, 186 de CD-ROM-uri + DVD-uri, 29 de diafilme şi diapozitive.
Pentru alte informaţii:
www.bmms.ro
ge_bmb@yahoo.com

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Orizonturi

„Europa pentru cetăţeni: Promovarea unei cetăţenii europene active". Cei drepţi şi rezistenţa la totalitarism

În zilele de 9-12 februarie 2009, la Varşovia, s-au desfăşurat lucrările Seminarului internaţional *„Europa pentru cetăţeni: Promovarea unei cetăţenii europene active". Cei drepţi şi rezistenţa la totalitarism*, proiect transnaţional, care se realizează cu participarea unor instituţii din Italia, Polonia, România şi Federaţia Rusă (parteneriat informal), după cum urmează: Fundaţia de Cultură Creştină „Znak" din Cracovia, Muzeul de Stat Auschwitz Birkenau din Oświęcim, Liceul Ştiinţific „Enrico Fermi" din Bologna, Comitetul pentru Pădurea mondială a Celor Drepţi, cu sediul în localitatea italiană Cristofor Columb, Centrul Tulip pentru predarea /învăţarea proiectelor internaţionale, cu sediul la Bologna, Centrul de Dialog şi Rugăciune „Padre Jan Novak" din Oświęcim, Institutul de Istorie „Nicolae Iorga" – Academia Română, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului – Academia Română, Centrul „Vozvraščennye Imena" (Nome restituite) de pe lângă Biblioteca Naţională Rusă din Sankt Petersburg.

Proiectul *Cei drepţi şi rezistenţa la totalitarism* face parte din Programul *Memoria Celor Drepţi împotriva genocidelor şi a crimelor împotriva umanităţii*, care îşi propune să reînvie memoria trecutului nostru european, căruia nu îi aparţin doar amintirea violenţelor, a războaielor, a exterminărilor legate în principal de evenimentele celui de-al doilea război mondial. Este o memorie care, precum toate celelalte memorii, are nevoie, pentru a fi activată şi pentru a deveni influentă, de o acţiune de cercetare, de divulgare şi de promovare din partea tuturor subiecţilor interesaţi şi a autorităţii politice. Proiectul îşi propune să dea o contribuţie în această direcţie, implicând şcolile şi instituţiile culturale ale naţiunilor implicate, având astfel o puternică valenţă educativă.

Includerea Poloniei şi României în acest proiect este menită să conducă la concentrarea reflecţiei asupra istoriei ţărilor care au trăit experienţa socialismului real. Aceasta va conferi muncii un orizont mai larg, capabil să cuprindă toată istoria europeană, aşadar nu numai istoria Europei occidentale, marcată de nazism şi de fascism, dar şi istoria celeilalte Europe, condiţionată, până de curând, de un alt sistem totalitar al secolului al XX-lea, cel comunist. Este nevoie deci de depăşirea separaţiei dintre memoria nazismului – fascismului şi memoria comunismului pentru a se ajunge la o memorie comună europeană, faţă de răul pe care l-au trăit popoarele.

Coordonatoarea proiectului este doamna Antonia Grasselli, profesor de istorie şi filosofie la Liceul Ştiinţific „Enrico Fermi" din Bologna, iar principalele obiective ale acestuia sunt: cunoaşterea rezistenţei la sistemele totalitare (fascism, nazism, comunism) în diverse contexte naţionale; cunoaşterea biografiei Drepţilor (italieni, polonezi, români) pentru a se putea identifica trăsăturile comune şi/sau diversitatea lor; promovarea unei cercetări mai adecvate asupra acestor teme în ţările în cauză; ridicarea nivelului conştiinţei europene prin recunoaşterea valorilor care stau la baza acţiunii oamenilor „drepţi" în diverse contexte naţionale.

În deschiderea Seminarului a vorbit doamna Antonia Grasselli şi au fost prezentate mesaje ale şefilor unor instituţii italiene şi poloneze, iar din partea Institutului Cultural Român de la Varşovia a rostit o alocuţiune domnul director Dorian Branea. Seminarul a cuprins patru teme: I. *Totalitarism sau totalitarisme*, moderator Ion Constantin, referenţi: Sante Maletta, Zbigniew Gluza şi Violeta Barbu; II. Rezistenţa faţă de totalitarism: *Cei Drepţi între Naţiuni şi Cei Drepţi în experienţa totalitarismului comunist*, moderator Violeta Barbu, referenţi: Anna Maria Samuelli, Marta Pietrykowska, Ion Constantin; III. *Compararea genocidelor şi persecuţiilor: Memoria Shoah-ului versus Memoria Gulag-ului*, moderator Zbigniew Gluza, referenţi: Elena Dundovich, Konstanty Gebert, Mioara Anton, Piotr Setkiewicz; IV. *Memoria şi învăţarea istoriei. Perspective şi Experienţe*, moderator Alicja Bialecka, referenţi: Antonia Grasselli, Piotr Trojański.

Comunicările şi dezbaterile au evidenţiat diversitatea punctelor de vedere existente în abordările referitoare la definirea termenilor de totalitarism şi totalitarisme, din multiple perspective: filozofică, istorică şi sociologică, dar şi a ştiinţelor politice. Valoarea teoretică a acestor termeni rezidă atât în definirea metodologică şi conceptuală a cercetării, cât şi a domeniilor activităţii didactice şi pedagogice. Au fost abordate pe larg conceptele de totalitarism, totalitarisme, post-totalitarism, memorie, memorie conflictuală, memorie competiţională, conştiinţă morală, valori imanente ş.a. Dezbaterile au relevat faptul că, în modul de percepţie, înţelegere şi definire a acestor termeni, nu există un consens general.

Din referatele prezentate şi discuţiile ce au urmat s-au degajat o serie de concluzii, potrivit cărora aceste concepte se află în curs de dezbatere în cadrul comunităţii ştiinţifice şi

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

educaţionale, estimându-se că, în faza imediat următoare, dialogul dintre Est şi Vest, respectiv dintre Europa Occidentală şi cea Răsăriteană, este crucial pentru lămurirea termenilor respectivi.

Un alt aspect desprins în cadrul dezbaterilor este cel al interdisciplinarităţii acestor concepte, a căror explicare/elucidare presupune tratarea multidimensională a lor, cu luarea în considerare a unor cunoştinţe şi judecăţi de valoare din domeniile filozofiei, istoriei, ştiinţelor politice, antropologiei culturale şi a ştiinţelor educaţionale.

S-a constatat existenţa unui dezechilibru al memoriei, astfel încât memoria Shoah-ului, respectiv cea a Holocaustului, este mai prezentă în patrimoniul cultural-european decât memoria comunismului, respectiv cea a Gulag-ului. Mărimea acestui dezechilibru se află într-o strânsă dependenţă de modul în care problemele în cauză sunt gestionate la nivel naţional, în fiecare dintre ţări. Pentru ca aceste concepte să poată constitui un tezaur comun european, se impune un efort comun al comunităţilor ştiinţifice şi educaţionale din ţările foste comuniste. În acest context, un rol important îl are şi patrimoniul arhivistic al fiecărei dintre ţările continentului, fiind necesar ca el să poată deveni un bun comun în folosul civilizaţiei europene şi universale.

Este important să fie descifrate şi înţelese cauzele dezechilibrului existent, multe dintre acestea degajându-se în cursul dezbaterilor. Un fapt indubitabil este acela că, pentru educarea în spiritul cetăţeniei europene, mai ales a tinerei generaţii, se face simţită abordarea armonizată a celor două memorii,

Varşovia, 1930

punându-se laolaltă atât punctele de vedere comune, asemănările, cât şi diferenţele şi deosebirile de ordin cultural, politic şi istoric.

În cadrul proiectului, în martie 2009, are loc o călătorie de studiu pentru elevii italieni în România, iar în aprilie este organizată o Conferinţă internaţională la Bologna.

Adresăm mulţumiri pe această cale conducerii Institutului Cultural Român din Varşovia, pentru discuţiile rodnice purtate şi sprijinul acordat delegaţiei române la Seminar.

Ion CONSTANTIN

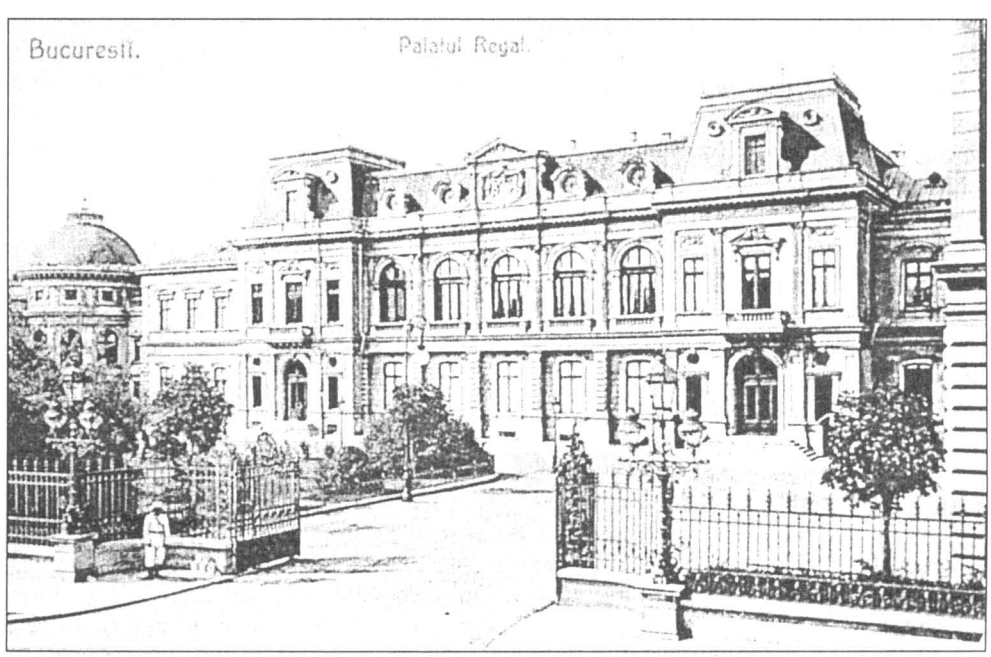

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Destine paralele: România şi Polonia faţă în faţă cu totalitarismele secolului XX*

Dr. Ion CONSTANTIN

Pentru România, ca şi pentru Polonia, secolul XX sau „secolul scurt", cum a fost denumit de istorici, începe în anul 1918, odată cu încheierea primei conflagraţii mondiale. Atunci, România şi Polonia au păşit într-o nouă fază a devenirii lor istorice în urma realizării aproape simultane a idealului naţional: Statul polon – după cele trei dezmembrări din secolul al XVIII-lea şi o perseverentă luptă diplomatică şi militară – şi-a redobândit fiinţa suverană şi independentă (11 noiembrie 1918). Statul român şi-a desăvârşit unitatea naţională (1 decembrie 1918), în urma eliberării şi reunificării provinciilor istorice aflate până atunci sub ocupaţia imperiilor vecine. Polonia şi România Mare redevin astfel state vecine. Destine comune situau cele două ţări întregite, ca o barieră între lumea sovietică, a comunismului bolşevic, şi lumea Europei, lumea celui mai civilizat continent. Poziţia geo-politică şi geostrategică asemănătoare, tradiţiile colaborării anterioare, anumite afinităţi sedimentate de-a lungul secolelor au permis o colaborare fructuoasă în perioada interbelică.

Încă de la renaşterea sa, statul polonez s-a confruntat cu probleme dificile, având litigii teritoriale cu toţi vecinii, mai puţin cu România. Într-o bătălie eroică dusă cu forţele bolşevice, polonezii au obţinut una dintre cele mai strălucite victorii din istorie („miracolul de pe Vistula"), jucând astfel un rol decisiv în blocarea drumului comunismului spre Europa şi salvând, practic, ţările continentului de „primejdia roşie". După cum amintea Leszek Kolakowski, Polonia a fost „prima ţară care a înfrânt Uniunea Sovietică la scurt timp după revoluţie (bolşevică – *n.a.*), a salvat Europa de pericolul comunismului şi probabil că a confirmat noţiunea hegeliană potrivit căreia în orice formă istorică pot fi distinse de la început rădăcinile propriului sfârşit"[1].

Principalul pericol la adresa României şi Poloniei era statul sovietic, care, în mod constant, a emis pretenţii revizioniste ce vizau Basarabia, pe de o parte, şi Galiţia Orientală, pe de altă parte. Aceasta explică de altfel consistenţa relaţiilor româno-polone din acea perioadă, ilustrată de Alianţa defensivă din 3 martie 1921, reînnoită cu noi caracteristici din cinci în cinci ani (1926, 1931 şi 1936), apoi transformată în tratat de garanţie în 1926 şi precedată de Aranjamente tehnice/Convenţiile militare, rămânând în vigoare până la împrejurările tragice din toamna anului 1939.

Instabilitatea politică din Polonia a creat cadrul propice apariţiei unor forţe autoritare, caracteristice, de altfel, mai multor ţări europene în acea vreme, instaurându-se regimul *Sanaţiei* (1926-1939), care reprezenta în fond o realitate politică şi socială complexă, izvorâtă din originalitatea spaţiului politic polonez. Ceva mai târziu, pe fondul tendinţelor autoritariste ale lui Carol al II-lea, în România va fi instaurată dictatură regală (1938-1940).

În ajunul celui de-al doilea război mondial, România şi Polonia trăiau momente dramatice, fiind ameninţate de marile puteri totalitare din estul şi vestul Europei: URSS şi Germania. Încheierea tratatului Molotov–Ribbentrop – „cea mai sinistră alianţă diplomatică a veacului al XX-lea"[2], la 23 august 1939, a creat o situaţie excepţional de grea celor două ţări. Prin semnarea pactului de neagresiune, însoţit de nefastul protocol secret, Molotov şi Ribbentrop parafau de fapt împărţirea Europei Est-Centrale în sfere de influenţă germană şi sovietică.

Atacată din două părţi, la 1 septembrie 1939, de către Germania hitleristă, iar la 17 septembrie, de către URSS, Polonia se afla într-o situaţie fără ieşire, fapt ce a determinat conducerea politică şi militară să adopte calea refugiului în România. În noaptea de 17/18 septembrie 1939 preşedintele Poloniei, Ignacy Mościcki, premierul Felicjan Składkowski şi alţi membri ai guvernului au trecut graniţa în România, fiind primiţi cu ospitalitate la Cernăuţi. Preşedintele şi membrii guvernului au fost urmaţi de un mare număr de militari şi civili, vehicule şi materiale de război. Conform statisticilor, numărul total al refugiaţilor polonezi în România a fost de circa 100.000, dintre care 60.000 militari[3]. Statul român a acordat o atenţie deosebită activităţii de primire şi întreţinere a refugiaţilor. În iunie 1940, România a devenit ea însăşi victima agresiunii sovietice, prin ocuparea Basarabiei şi Nordului Bucovinei.

Polonia a fost prima ţară care a luptat cu al treilea Reich şi una dintre cele două ţări ocupate, alături de Iugoslavia, care au continuat rezistenţa armată împotriva invadatorilor germani. În timpul războiului, ea a fost ţara care a suferit unul dintre cele mai rele tratamente din partea ocupantului sovietic. Peste un sfert de milion de civili polonezi de toate naţionalităţile au fost deportaţi în Răsărit de sovietici, dintre care cei mai mulţi au murit. În primăvara anului 1940, peste 22 mii de ofiţeri, oficiali şi intelectuali au fost executaţi din ordinele lui Stalin, la Katyń şi în alte locuri din URSS[4]. Împotriva ocupantului a fost organizat un întreg sistem administrativ operaţional clandestin de rezistenţă, cunoscut sub denumirea de *Stat Subteran*, care a desfăşurat activităţi complexe, inclusiv în domeniul educaţiei. În organizarea *Armatei Naţionale* şi coordonarea guvernului din exil, aflat la Londra, la 1 august 1944 a izbucnit insurecţia din Varşovia, care a durat 63 de zile, fiind susţinută de 50.000 de patrioţi polonezi. Deşi înfrântă, insurecţia a demonstrat eroismul armatei poloneze naţionale (necomunistă), dar şi cinismul sovieticilor, care au asistat pasivi la distrugerea acestei forţe de rezistenţă.

Destinele României şi Poloniei sub comunism au avut mai multe puncte în comun. Printr-un straniu joc al istoriei, atât România cât şi Polonia au fost invadate la începutul războiului – în septembrie 1939, respectiv iunie 1940 – de către URSS. În ambele cazuri, Armata Roşie le-a ocupat, pentru început parţial, iar apoi total. România şi Polonia vor fi „eliberate", în anul 1944, tot de către Armata Roşie, iar

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

cele două națiuni vor fi obligate, ulterior, să ridice imnuri de slavă „poporului sovietic eliberator"[5].

Instaurarea comunismului în România și Polonia, ca și în alte țări din zona centrală și de sud-est a Europei, a avut grave consecințe asupra popoarelor în cauză. Ambele țări au fost integrate, din punct de vedere economic, în *Consiliul de Ajutor Economic Reciproc* (CAER), creat în 1949 după teoriile sovietice, iar, pe plan militar, în *Pactul de la Varșovia*, constituit în 1955 ca organizație prin care armatele statelor socialiste erau puse sub comanda Uniunii Sovietice, fiind practic o replică a *Tratatului Atlanticului de Nord* (NATO), format în 1949 sub conducerea SUA.

În cadrul procesului de sovietizare a Europei Centrale și de Est, Polonia a avut un tratament mai dur, datorită poziției geografice, dar și prin mărimea sa, reprezentând unul dintre factorii importanți în asigurarea poziției dominante strategice și politice a Moscovei în această zonă. În anii 1944-1947, Partidul comuniștilor polonezi a devenit principalul instrument prin care Kremlinul și-a impus linia politică. Acesta s-a consolidat sistematic, izolând în același timp și lichidând partidele democratice tradiționale (istorice). Începuturile dictaturii comuniste în Polonia au fost marcate de disputa acerbă dintre tabăra moscovită, reprezentată de Bołesław Bierut, Hilary Minc și Jakub Berman, și comuniștii autohtoni, al căror principal exponent, Władysław Gomułka, a fost înlăturat din funcția de secretar general în anul 1948, fiind acuzat de *deviații naționaliste*.

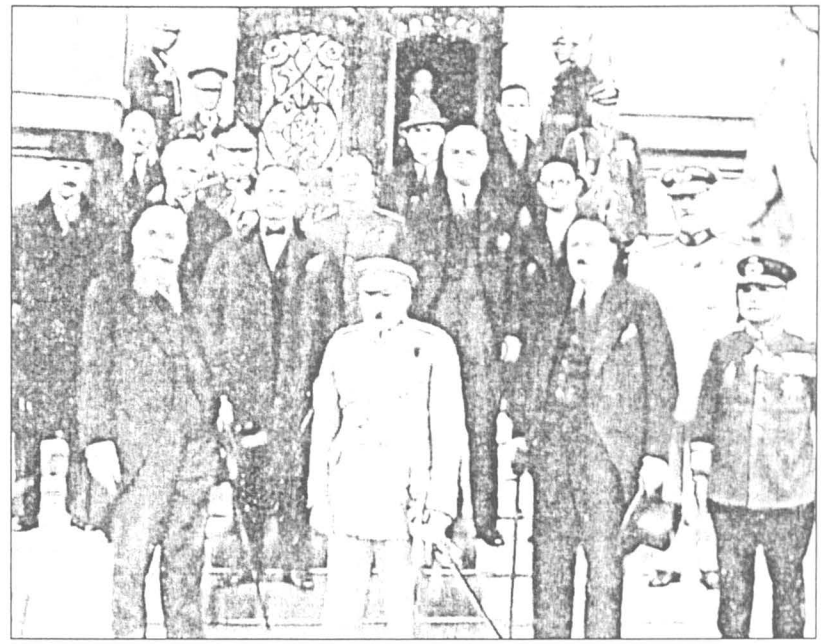

Mareșalul Józef Pilsudski alături de Nicolae Iorga

După 1948, atât în România, cât și în Polonia, s-a intensificat teroarea împotriva dușmanilor regimului comunist. Elitele au fost exterminate fizic sau marginalizate total din viața socială. Toți foștii lideri politici care nu apucaseră să ia calea exilului au fost arestați și întemnițați, mulți pierzându-și viața în închisori. La fel s-a întâmplat cu bisericile, mulți preoți fiind destituiți și arestați.

Începând din 1954, în Polonia a început să crească împotrivirea față de metodele staliniste. Dezvăluirea treptată a urmărilor negative ale „cultului personalității" lui Stalin a creat baza favorabilă pentru dezvoltarea curentelor reformiste din Polonia. În 1956 Władysław Gomułka reintră pe scena politică[6]. Atmosfera se schimbase radical, era o renaștere a interesului public față de politica și viitorul statului. Schimbările interne din Polonia au marcat pași importanți pe calea reformei, fiind desființate 8.000 de cooperative agricole de producție și liberalizându-se micul comerț și practicarea meșteșugurilor. Lărgirea marjei de libertate după 1956 a creat premisele dezvoltării unui autentic proces de reconstrucție a societății civile poloneze. Un rol esențial l-au avut Biserica (ce reușește să-și păstreze o anumită independență) și intelectualitatea, căreia i se garantează de către statul comunist o mai mare libertate de exprimare. În această perioadă, intelectualii polonezi au angajat o amplă dezbatere pe tema marxim-leninismului. Spiritul critic era reabilitat, iar societatea civilă începea să respire. În acest timp, în România intelectualitatea era fie în închisori, fie subordonată sau neutralizată. Chiar dacă intelectualii polonezi angajați în această dezbatere se iluzionau cu ideea posibilității reformării sistemului dinlăuntru, critica regimului comunist a pregătit viitoarea generație de contestatari, care vor ataca fondul problemelor comunismului. Este adevărat că avem de a face cu un demers de tip reformator și nu unul revoluționar. Afirmat însă la timp, acest demers l-a pregătit pe cel revoluționar.

În România, spre deosebire de Polonia, procesul dezghețului inițiat de Nikita Hrușciov a fost mult mai lent, liderul Partidului Muncitoresc Român, Gheorghe Gheorghiu-Dej, lăsând să se înțeleagă că această schimbare avusese deja loc. Destalinizarea a însemnat, de fapt, eliminarea facțiunilor dure, cum a fost gruparea Ana Pauker, Teohari Georgescu, Vasile Luca (1952) sau a unor personalități rivale din interiorul partidului. Semnificativ este că, în anul în care Gomułka a fost eliberat și absolvit de toate acuzațiile de deviaționism (1954), la București era asasinat Lucrețiu Pătrășcanu, singurul intelectual comunist important, unul din potențialii rivali ai lui Gheorghiu-Dej la conducerea partidului. Într-o țară în care oferta societății civile a fost modestă, regimului stalinist de la București i-a fost relativ ușor să mobilizeze societatea în jurul conducătorului și al mitologiei naționaliste, ca în vremurile de restriște ale istoriei. Gheorghiu-Dej a folosit acest prilej, în anul 1957, spre a înlătura ultimii mohicani bănuiți de prohrușciovism – Iosif Chișinevschi și Miron Constantinescu –, de a epura masiv partidul de reformiștii potențiali și, cu o abilitate legendară, de a obține, în iunie 1958, retragerea trupelor sovietice din România. Din această izbândă, Gheorghiu-Dej avea să se nutrească până la sfârșitul carierei, gestul său având aceeași greutate ca și cel al lui Ceaușescu, din anul 1968. Fără trupe sovietice în țară, România putea spera să-și legitimeze dreptul de a edifica un regim comunist în variantă proprie. După lichidarea oricărei forme de contaminare cu ideile revoluției maghiare, acțiune finalizată printr-un nou val de arestări excesive și inutile, Gheoghiu-Dej a descoperit virtuțile ideii naționale. Acestea au fost puse să lucreze exclusiv în beneficiul propășirii dominației comuniste. Falsa destalinizare și naționalismul tot mai accentuat al lui Dej au eliminat încă o dată șansa afirmării societății civile. În aceste condiții, nu s-a putut închega nici măcar un proiect teoretic alternativ, fie chiar

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

şi de sertar, într-atâta a fost copleşită societatea românească de această falsă ofertă naţionalistă.

În martie 1965, moştenirea stalinismului dejist a fost integral preluată de Nicolae Ceauşescu. Pentru o scurtă perioadă (1965-1971), acesta va mima o oarecare independenţă faţă de Moscova şi o liberalizare a climatului politic, social şi cultural. Treptat, însă, va fi instaurat un regim de dictatură care va promova cultivarea cultului personalităţii conducătorului, un puternic accent pe tradiţie şi, în special, pe valorile naţionale. Noua politică culturală a lui Ceauşescu avea ca fundament ideea de: Naţiune, Stat şi Partid. În acest nou context, încep a fi accentuate şi supradimensionate opere literare şi artistice, valori ale istoriei etc., concomitent cu un proces de izolare politică externă a României. Are loc un proces de mitizare a trecutului românesc, proces comandat de ideologii de Partid, dar şi urmare a unui fenomen de supralicitare continuă, un exces de zel din partea intelectualilor români pentru o bună reprezentativitate în sfera culturală a ţării. Absenţa quasi totală a demersului critic, în prima decadă a comunismului românesc, a făcut ca societatea să recurgă la mai vechea metodă a arderii etapelor, adică aglutinarea în devălmăşie şi pe durată scurtă a ideilor şi acţiunilor, fapt menit să genereze soluţii improvizate şi în cascadă. Acest reflex s-a prelungit până târziu, în decembrie 1989, dar şi în anii care au urmat.

Înfiinţarea sindicatului „Solidaritatea", în Polonia, în august 1980, a fost de natură să trezească vii emoţii în întreaga lume, inclusiv în celelalte ţări socialiste. În România, largi categorii ale populaţiei urmăreau evenimentele cu viu interes prin intermediul posturilor de radio străine, în condiţiile în care regimul exercita un control total asupra mass-media din ţară.

Având în vedere condiţiile existente în ţară, este demn de semnalat faptul că, încă din perioada de început a „Solidarităţii", un român, Iulius Filip, maistru militar din Cluj-Napoca, a găsit curajul de a trimite o scrisoare de solidaritate cu Sindicatul Liber polonez. Aceasta a fost citită în plenul primului Congres al „Solidarităţii", de la Gdańsk, din 27 septembrie 1981. Apreciat drept un răspuns la apelul polonezilor către muncitorii din celelalte ţări socialiste, prin care se angajau să sprijine înfiinţarea de organizaţii similare, evenimentul legat de scrisoarea lui Iulius Filip a fost comentat în termeni laudativi de către postul de radio „Europa Liberă" şi de către prestigiosul cotidian parizian „Le Monde". Devenit cunoscut pentru curajul său prin intermediul presei occidentale, în România, însă, Iulius Filip avea să se confrunte cu cea mai grea perioadă din viaţa sa. Urmărit informativ de către Securitate, încă din februarie 1981, pentru „manifestări deosebit de grave la adresa orânduirii socialiste", clujeanul a plătit scump pentru curajul său, Tribunalul Militar condamnându-l, în februarie 1982, la 8 ani de detenţie, din care avea să execute 5 ani şi 4 luni[7].

Dacă înfiinţarea sindicatului „Solidaritatea", în Polonia, în august 1980, a fost receptată cu reticenţă şi chiar ostilitate de regimul comunist din România, aflat într-un proces tot mai acut de degradare, în schimb românii din ţară, ca şi cei din exil au perceput înfiinţarea primului Sindicat Liber ca pe un eveniment de natură să resuscite speranţele redobândirii libertăţii popoarelor din Europa Central-Răsăriteană, aflate sub jugul dominaţiei sovietice. Evoluţiile din Polonia erau atent urmărite şi descifrate în publicaţiile exilului românesc, care au prezentat amplu momentele dramatice prin care trecea poporul polonez, odată cu instituirea legii marţiale, în decembrie 1981, ele fiind menţionate şi în mesajul Regelui Mihai I către exil, lansat cu ocazia Anului Nou 1982.

În condiţiile crizei acute de sistem din Polonia, la începutul anilor '80, relaţiile dintre Bucureşti şi Varşovia înregistrează o răcire semnificativă. Odată cu apariţia „Solidarităţii", Ceauşescu acuză „fenomenele negative" din ţările socialiste şi denunţă „dezideologizarea" relaţiilor internaţionale. Astfel se ajunge ca în perioada 1980-1981, Ceauşescu să ceară Moscovei, în mod repetat, organizarea unei conferinţe a partidelor comuniste cu scopul adoptării unei poziţii unice privind evenimentele din Polonia şi intervenţia ţărilor socialiste în această ţară, în cazul în care Varşovia nu va fi în măsură să ţină sub control situaţia. În perioada 1980-1985, după 25 de ani de obstrucţie a iniţiativelor sovietice, România aderă la „doctrina Brejnev", arătându-se mult mai radicală decât Uniunea Sovietică în propunerile sale de restaurare a ordinii[8].

Evoluţiile din Polonia, dificultăţile regimului comunist şi activitatea „Solidarităţii" constituiau o deosebită preocupare a conducerii de la Bucureşti, apreciindu-le ca pe o „gravă ameninţare la adresa valorilor socialismului". „Pentru impenitenţii staliniştii români – arată Vladimir Tismăneanu – Solidarność reprezenta un pericol mortal". În această privinţă, nu existau nici un fel de divergenţe între Ceauşescu şi dogmaticii de la Praga (Gustav Husák, Vasil Bilak, Milos Jakes) sau din Berlinul răsăritean (Erich Honecker, Erich Mielke). Tragedia română consta însă în faptul că anti-sovietismul oficial combinat cu tehnici specifice de condiţionare şi intimidare psihologică au amortizat conştiinţa radicală anticomunistă şi că România a fost ţara din blocul sovietic cea mai puţin afectată de exemplul polonez.

Relaţiile oficiale româno-polone cunosc o răcire considerabilă după 1985, când noul lider sovietic Mihail Gorbaciov inaugurează politica de *glasnosti* (transparenţă) şi *perestroika* (reconstrucţie). În timp ce, în Polonia noul curs iniţiat de Gorbaciov a accentuat procesul reformelor, la Bucureşti aceste schimbări au fost privite cu ostilitate, regimul Ceauşescu devenind tot mai rigid şi conservator. Odată cu noua politică internaţională a lui Gorbaciov, luările de poziţie ale lui N. Ceauşescu – considerate cândva independente de Moscova – îşi pierduseră originalitatea şi influenţa.

Încălcarea drepturilor omului în România se afla într-un contrast tot mai evident cu evoluţiile din Polonia, devenind subiect de proteste internaţionale, fapt ce arunca o lumină negativă asupra regimului de la Bucureşti. În aceeaşi perioadă, Jaruzelski se bucura de sprijinul declarat al lui M. Gorbaciov, beneficiind, totodată, de un viu interes din partea statelor occidentale. Jean-François Soulet constata că, pentru a înţelege preferinţele politice ale lui M. Gorbaciov, „este suficient să se observe atitudinile sale amicale faţă de Jaruzelski şi, dimpotrivă, aerul posomorât pe care îl afişa alături de János Kádar în iunie 1986 sau alături de N. Ceauşescu în mai 1987 la Bucureşti"[9].

Evenimentele de la Braşov, din noiembrie 1987, au stârnit o vie emoţie în rândul opiniei publice din Polonia, ca şi din întreaga lume. În mai multe capitale europene au avut loc demonstraţii de protest în faţa ambasadelor R.S. România. La Varşovia, în ziua de 1 februarie 1988, miliţia a intervenit pentru a-i împiedica pe manifestanţi – printre care Zbigniew

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bujak și Jan Józef Lipski, șeful Partidului Socialist, ilegal, din Polonia, să se apropie de ambasada R.S. România.

Adversar înverșunat al ideii de revizuire a structurilor existente, liderul de la București era tot mai preocupat de situația din Polonia, resimțită ca un pericol potențial la adresa „valorilor socialismului". În seara de 19-20 august 1989, după victoria în alegerile din Polonia a opoziției și numirea în fruntea guvernului a lui Tadeusz Mazowiecki – primul premier necomunist într-o țară membră a Pactului de la Varșovia –, N. Ceaușescu adresa o scrisoare conducerilor de partid din toate țările socialiste, în care exprima îngrijorarea față de soarta socialismului în Polonia, față de obligațiile acestei țări ca aliat și eventualele implicații ale evenimentelor în Polonia pentru interesele comunității statelor socialiste[10].

În toamna anului 1989 – când regimurile totalitare de extremă stângă din Europa se prăbușeau – România era izolată total pe plan internațional, inclusiv în raport cu țările Tratatului de la Varșovia, având un regim refractar la orice reformă democratică. În decembrie 1989, valul care arunca peste bord regimurile totalitare ajunsese la granițele României și erá nevoie doar de o scânteie pentru ca și aici nemulțumirea populară să se reverse. Acea scânteie s-a aprins la Timișoara, în ziua de 16 decembrie, și s-a extins „în toată țara". Spre deosebire de Polonia, tranziția de sistem din România nu a fost pașnică și nu a traversat etapa negocierii cu fostele structuri de putere. „Pentru prima dată în istorie un regim comunist a fost înlăturat cu succes, în mod violent"[11].

În semn de solidaritate cu evenimentele revoluționare din România, în după-amiaza zilei de 20 decembrie 1989, în fața ambasadei române din Varșovia a avut loc o manifestație, la care au participat peste 300 de persoane reprezentând partide și organizații politice (Confederația Poloniei independente – KPN, Partidul Independent al Verzilor, Asociația Independentă a Studenților – NZS), precum și reprezentanți ai conducerii „Solidarității"[12].

Epopeea „Solidarității" a dovedit falsitatea presupunerii că totalitarismul poate fi distrus numai din exterior, că nu există forțe interne capabile să învingă sistemul totalitar. S-a demonstrat, dimpotrivă, faptul că, prin constituirea organizațiilor independente, societatea poate eroda totalitarismul din interior. Aceasta a fost posibilă în Polonia, datorită faptului că acolo mișcarea pentru autoorganizarea societății începuse cu mulți, mulți ani înainte de apariția Sindicatului Liber. Triumful societății civile poloneze a inaugurat faza finală a prăbușirii totalitarismului de stânga de tip sovietic. Chiar dacă timpul scurs de atunci dovedește că ritmul eroziunii este diferit în funcție de diverse variabile internaționale și interne, specifice fiecăreia dintre țările foste comuniste în parte, din acel moment se poate spune că sensul procesului devenise clar și ireversibil.

Note:

* Comunicare prezentată la Seminarul internațional *„Europa pentru cetățeni: Promovarea unei cetățenii europene active". Cei drepți și rezistența la totalitarism* (Varșovia, 9-12 februarie 2009).

1. Leszek Kolakowski, *Printre patetice ruine*, în vol. *Revoluțiile din 1989. Între trecut și viitor* (Coord. Vladimir Tismăneanu), Iași, Editura Polirom, 1999, p. 69.

2. Gheorghe Buzatu, *România și războiul mondial din 1939-1945*, Centrul de Istorie și Civilizație Europeană, Iași, 1995, p. 4.

3. Radu Ciuceanu, Ion Constantin, *Masacrele de la Katyń*, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, București, 2008, p. 17.

4. *Ibidem*, pp. 29–42.

5. Vezi Mihai Dorin, *România de la comunism la mineriade*, Editura Institutului Cultural Român, București, 2006, p. 26.

6. Vezi pe larg Ion Constantin, *Polonia în secolul totalitarismelor*, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, București, 2007, pp. 435–441.

7. Vezi pe larg Alina Ilinca, *Un român se alătură „Solidarității": „Cazul Iulius Filip"*, în „Dosarele Istoriei", An. XI, Nr. 3(115), 2006, pp. 57-60. La manifestările de la Varșovia și Gdańsk, din august 2005, prilejuite de aniversarea a 25 de ani de la crearea Sindicatului Liber, Iulius Filip a fost omagiat alături de alți eroi ai „Solidarității" pentru gestul său din 1981, iar la 13 decembrie același an, ambasadorul Republicii Polone la București, Dl Jacek Paliszewski, i-a înmânat „Crucea de Cavaler al Ordinului pentru Merit al Republicii Polone".

8. Cosmin Popa, *Fazele comunismului românesc*, în „Dosarele Istoriei", An. VIII, Nr. 8(84), 2003, p. 19.

9. Jean-François Soulet, *Istoria comparată a statelor comuniste din 1945 până în zilele noastre*, Iași, Editura Polirom,1998, p. 312.

10. Dumitru Preda, Mihai Retegan, *1989 Principiul dominoului. Prăbușirea regimurilor comuniste europene*, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000, p. 165.

11. Jonathan Eyal, *Why Romania Could Not Avoid Bloodshed*, în Gwyn Prims (ed), *Spring in Winter*, Manchester University Press, 1990, p. 141.

12. Dumitru Preda, Mihai Retegan, *op. cit.*, pp. 471–472.

Sursele ilustrațiilor: p. 3: Academia Română, *Dicționarul General al Literaturii Române*, E/K, Ed. Univers Enciclopedic, Buc., 2005; pp. 4, 19, 31, 38: din fondul documentar al Serviciului Memorie Comunitară al BMB; pp. 11-12: Barbu Theodorescu, *Nicolae Iorga*, Ed. Tineretului, Buc., 1968; p. 14: Wikipedia; pp. 31, 33: arhiva autorului; coperta II: Constant Tonegaru, *Steaua Venerii*, ed. îngrijită și prefațată de Barbu Cioculescu, Ed. pentru Literatură, Buc., 1969; coperta III: Alexandr Sergheevici Griboedov, *Prea multă minte strică*, comedie în 4 acte tradusă din limba rusă de Zaharia Stancu și Sorana Gurian, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, Buc., 1945; coperta IV: Academia Română, *Dicționarul General al Literaturii Române*, C/D, Ed. Univers Enciclopedic, 2004.

Sursele citatelor: coperta II: Constant Tonegaru, *Steaua Venerii*; coperta III: Alexandr Sergheevici Griboedov, *Prea multă minte strică*; coperta IV: Const. Ciopraga, *Între Ulysse și Don Quijote*, Ed. Junimea, Iași, 1978.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Catalog

Ambasada Federaţiei Ruse în România, Biblioteca Metropolitană Bucureşti, ***130 de ani de relaţii diplomatice româno-ruse. Album de documente***
Editura Biblioteca Bucureştilor, Bucureşti, 2008, 325 p.

Relaţiile dintre statul multisecular Rus şi mai tânărul, după criteriile istorice, stat Român sunt strâns întrepătrunse şi se bazează pe respectul reciproc şi egalitatea în drepturi. Ruşii şi românii sunt apropiaţi prin cultură şi religie, atât unii, cât şi ceilalţi simţind aceleaşi trăiri. Istoria comună şi cultura creştină au sporit de-a lungul veacurilor apropierea reciprocă.

Timp de sute de ani Rusia a susţinut cu consecvenţă lupta Principatelor Române pentru emanciparea de stat. Unirea Moldovei, Valahiei şi Munteniei într-un singur stat a făcut posibilă în cele din urmă constituirea Statului Român... (A. Churilin, Ambasadorul Rusiei în România)

Michel ONFRAY, ***O contraistorie a filosofiei. 1 Înţelepciunile antice***
Traducere de Mihai Ungurean, Editura Polirom, Iaşi, 2008, 352 p.

Propun în cele ce urmează să povestesc marile episoade ale acestor aventuri grandioase de la Leucip până la Jean-François Lyotard, ultimul din seria marilor dispăruţi, adică mai bine de douăzeci şi cinci de secole de culoare, de lumină, de împestriţări solare, de cromatisme vii, de gândiri generoase, de înţelepciuni bogate în daruri şi folositoare din punct de vedere existenţial. *Totul ne face să credem că această filozofie a incandescenţei hedoniste, neschimbată, radioasă şi luminoasă, pare disponibilă pentru noi aventuri.*

Mircea POPOVICI, ***Variaţiuni rococo***
Editura Alfa, Iaşi, 2008, 86 p.

Lumea toată e-n cărţi / şi apoi în cavoul din raft. / O frază-i destul / poemul se naşte / şi sună din clopot de câlţi // De sus sau de jos / la fel anotimpul / cu semne rotunde / şi frunze ce mâna ne-o dau / când ştergem cu guma adresa / şi becul la poartă. // Dali imperfect / vă ofer absolutul, / doar lumea e-n cărţi / milenar legănată. / Şi-n colţ sunt statui / cu gesturi teatrale. (Lumea din cărţi)

Cristina ŞTEFAN, Codruţa S. MISSBACH, ***Într-un crater de pe lună: de vorbă***
Editura Deliana, Bucureşti, 2008, 215 p.

De la o celebră şcoală din Bucureşti, **Colegiul Naţional „Spiru Haret"**, *două distinse cadre didactice ne invită să reflectăm asupra situaţiei şi sensului şcolii româneşti.*

În răspunsurile Codruţei Missbach la întrebările Cristinei Ştefan descoperim drumul numit al spiritului spirist. *Şi, uite aşa, într-un dialog de tipul* ştiutorul – *„învăţăcelul şi maestrul" – ni se dezvăluie secretul. Printr-o doctă imersiune în idei filosofice, sociale sau politice din vreme, dar şi prin colocvialitate, cartea răspunde subtil unei necesităţi: cunoaşterea prestigioasei şcoli româneşti. Toate acestea, în timpul ars în intensele trăiri (profesionale şi nu numai!) ale celor două autoare.*

(George G. Daragiu, profesor)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

John UPDIKE, *Fugi, Rabbit*
Traducere din engleză de Antoaneta Ralian şi George Volceanov, Editura Humanitas, Bucureşti, 2008, 340 p.

Sfâşiat între contradicţiile lumii în care se simte prizonier, Harry „Rabbit" Angstrom alege să fugă de soţie, de suburbia în care stă, de convenţiile sociale, de viaţa trăită orbeşte. N-are alte repere decât vremea fericită când era sportiv de performanţă şi bănuiala că îşi poate schimba viitorul. Întrucât în subsolul acestei poveşti răsună strigătul disperat al maturităţii neaşezate, cursa în zigzag a lui Rabbit reprezintă nu doar încercarea de evadare dintr-o lume insuportabilă, ci şi dorinţa de a lăsa în urmă incertitudinile. ***Fugi, Rabbit*** *e, înainte de toate, saga istorico-erotică a unui erou rătăcitor ce descoperă că din viaţă poţi fugi, dar nu poţi scăpa cu adevărat.* (Humanitas)

Constanţa BUZEA, *Netrăitele (II)*
Editura Vinea, Bucureşti, 2008, 120 p.

... Îngrozitoare singurătatea ca maladie, există şi nu poate fi alungată. Dar poate fi împodobită ca un spaţiu magic cu gânduri de pace, cu orgoliul de a o îmblânzi cu folos. Să citim şi să nu mai fim singuri. Să mângâiem şi să coasem, să fim blânzi. Să miluim, să urmărim priveliştile cu nori, să ne umezim buzele cu ploaia care vine din cer, să ne rugăm. Şi până nu murim, să ne împăcăm cu Dumnezeu. (Despre singurătate)

Paul RICŒUR, *Răul: o sfidare a filozofiei şi a teologiei*
Traducere din limba franceză de Bogdan Ghiu, cuvânt înainte de Pierre Gisel, Editura Art, Bucureşti, 2008, 64 p.

... Să nu se creadă că, punând accentul pe lupta practică împotriva răului, *s-ar pierde din vedere, o dată, în plus, suferinţa. Dimpotrivă! Orice rău comis de cineva este un rău îndurat de altcineva. A face rău înseamnă a-l face pe celălalt să sufere. Violenţa nu încetează să refacă unitatea dintre răul moral şi suferinţă. Drept urmare, orice acţiune, etică sau politică, care diminuează cantitatea de violenţă pe care oamenii o exercită unii asupra altora diminuează şi rata de suferinţă existentă în lume. Să eliminăm suferinţa provocată de oameni asupra oamenilor şi vom vedea câtă suferinţă mai rămâne în lume; la drept vorbind, nu ştim acest lucru, atât de mult suferinţa este impregnată de violenţă...*

Tomáš ŠPIDLÍK, Marko Ivan RUPNIK, *Credinţă şi icoană*
Traducere din limba italiană de Ioan Milea, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2008, 180 p.

... Frumuseţea icoanei este manifestarea frumuseţii lumii spirituale, când materialul devine simbolul lumii imaterialului, trupul, al spiritului, realitatea creată, al divinului. Ea este extinderea puterii trupului lui Christos asupra a tot ce va fi cristoform. În icoană există o continuitate între ceea ce percep simţurile, conţinutul pe care-l vede în aceasta mintea noastră, şi sensul spiritual pe care-l culege de aici inima curată. Spiritul idolatric este cel care neagă trecerea de la o viziune la alta. Şi, aşa cum iubirea a unit natura umană cu natura divină a lui Christos, tot aşa cunoaşterea şi vederea icoanelor devine spirituală prin iubire, în acelaşi fel în care iubirea ce se manifestă în cinstirea lui Dumnezeu şi a sfinţilor săi va uni arta umană a icoanei cu viziunea spirituală...
(Achille Card. Silvestrini)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Dezvoltarea Colecţiilor al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Repere

LUCEAFĂRUL DE DIMINEAȚĂ

Revistă de cultură a Uniunii Scriitorilor din România
Numărul 1 (873)/11 februarie 2009

Romanul *Fantoma din moară* al Doinei Ruști este prezentat de Dan Cristea, semnalând cele două planuri ale construcției: povestea unor ființe prinse în malaxorul perioadei totalitare și planul fantastic legat de întreaga mitologie creată în jurul crimei de la moară. Prezentarea lui Dan Cristea se erijează într-o analiză a stilului, reușind asta abia spre finalul cronicii. Ceea ce nu aflăm este că romanul are, de fapt, trei părți, moara fiind un simbol al întoarcerii și, prin aceasta, al eliberării de visul construit, precum și un punct de fugă al tramei romanești. Scriitura se dorește a fi punte postmodernistă între realismul exersat de marii romancieri români și fantasticul specific nuvelelor lui Eliade. Cum ne construim oare un vis și când decidem să ieșim din el este o întrebare pe care Doina Ruști o pune în acest exercițiu de întoarcere la „momentul uniformelor dumnezeiești" în contextul întâlnirii cu un liceean în uniformă care pretinde a fi dumnezeu, în terifianta moară părăsită, într-o vacanță de vară.

Poezia lui Dan Mircea Cipariu din volumul *Poemul matriță* este surprinsă de alt poet, Traian T. Coșovei, într-o recenzie savuroasă. La capitolul istorie literară, este prezentat studiul lui Felix Nicolau legat de ocurențele dacice în dramaturgia eminesciană.

Bogdan Ghiu încearcă să dea dreptate artistului David Czerny, care a realizat o expoziție a stereotipurilor europene, pentru „decorarea artistică a președinției cehe a Uniunii Europene". Argumentele lui Ghiu sunt legate de falsa distincție dintre arta trecutului și arta prezentului și un citat din teoreticianul versat al artei, Boris Groys, care susține că „artistul nu mai e judecat în funcție de obiectele pe care le-a produs, ci în funcție de expozițiile și proiectele la care a participat", mergând mai departe până la a susține că, în ciuda aspectului comercial, este vorba despre aceeași „stilistică existențială", de creația de sine. Bref, speculația unui scriitor despre arta plastică fără abc-ul teoriei artei!

Numărul se bucură de un fragment din romanul *Panică în orașul luminilor* de Matei Vișniec, în curs de apariție la Cartea Românească.

Sorin Lavric oferă un interesant subiect legat de ticurile verbale, despre cele mai profunde aflăm că țin de structura monologului interior. Cărțile săptămânii propuse de Horia Gârbea sunt *Istoria...* lui Manolescu și *Iluziile...* lui Negrici, adevărate iluzii, monșer! Lăsăm paginile pline de entuziasm facil și eforturi repezi de afirmare sau demontare de dragul demontării.

La secțiunea „Nocturne" este prezentată Cartea-obiect, cartea unicat cu hârtie confecționată manual, legată în piele și concepută de graficianul Mircia Dumitrescu, „un spirit geometric cu o imaginație plină de rigoare", cum bine observa acad. Eugen Simion. *Cartea Unirii*, cum a fost intitulată, a fost donată Muzeului Literaturii din Chișinău. Cărțile bibliofile manufacturate cu gravuri originale și cărțile-obiect sunt dovezi ale felului în care graficianul rânduiește legăturile substanțiale între literatură și artă, în proiecte cum sunt *Nichita astăzi – La călătoriile lui Mircia Dumitrescu*, o carte cu pagini de doi metri, și facsimilizarea manuscriselor lui Mihai Eminescu. Și menționăm aici doar câteva dintre lucrările despre care vom vorbi peste timpuri și deasupra vremurilor.

Gabriela TOMA

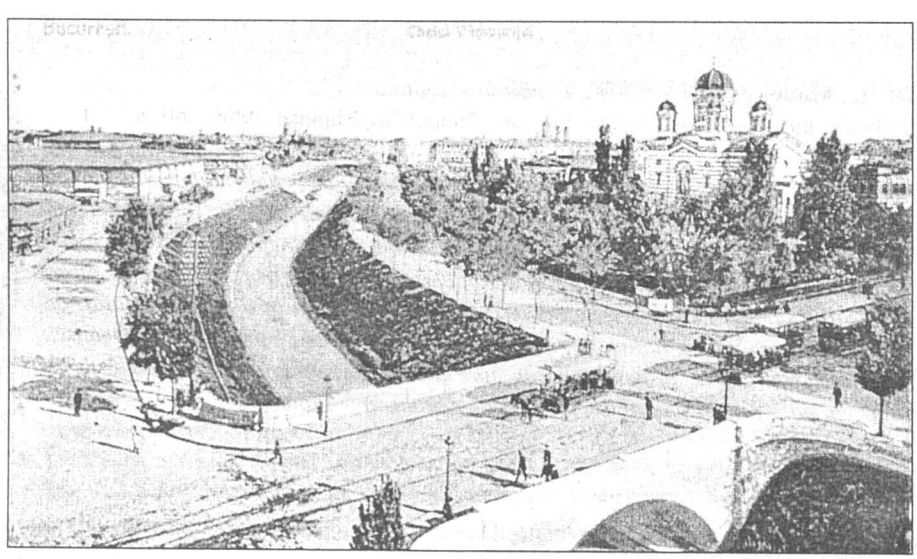

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendar

februarie 2009

♦ 1 februarie 1894. 115 ani de la nașterea pictorului **Lucian Grigorescu** (1 feb. 1894 – 28 oct. 1965)

♦ 1 februarie 1934. 75 de ani de la nașterea prozatorului **Nicolae Breban**

♦ 1 februarie 1944. 65 de ani de la nașterea istoricului **Lucian Boia**

♦ 1 februarie 1944. 65 de ani de la moartea pictorului olandez **Pieter Cornelis Mondrian** (7 mart. 1872 – 1 feb. 1944)

♦ 1 februarie 1944. 65 de ani de la nașterea scriitorului **Petru Popescu**

♦ 2 februarie 1594. 415 ani de la moartea lui **Giovanni Pierluigi Palestrina**, compozitor italian (3 feb. 1525 – 2 feb. 1594)

♦ 2 februarie 1879. 130 de ani de la nașterea lui **Iancu Constantin Vissarion**, prozator (2 feb. 1879 – 5 nov. 1951)

♦ 2 februarie 1889. 120 ani de la nașterea lui **Traian Săvulescu**, botanist, biolog (2 feb. 1889 – 29 mart. 1963)

♦ 2 februarie 1909. 100 de ani de la premiera piesei *Apus de soare* de Barbu Delavrancea

♦ 2 februarie 1919. 85 de ani de la apariția, la Iași, a revistei **„Însemnări literare"**, sub conducerea lui Mihail Sadoveanu și George Topârceanu

♦ 2 februarie 1939. 70 de ani de la premiera, la New York, a *Suitei a III-a* de George Enescu

♦ 2 februarie 1964. 45 de ani de la moartea lui **Ion Marin Sadoveanu**, poet, prozator, eseist și dramaturg (15 iun. 1893 – 2 feb. 1964)

♦ 2 februarie 2009. A decedat criticul literar și scriitorul **Constantin Ciopraga** (12 mai 1916 – 2 feb. 2009)

♦ 3 februarie 1874. 135 de ani de la nașterea prozatoarei americane **Gertrude Stein** (3 feb. 1874 – 27 iul. 1946)

♦ 3 februarie 1809. 200 de ani de la nașterea lui **Felix Mendelssohn-Bartholdy**, pianist, compozitor, dirijor și organist german (3 feb. 1809 – 4 nov. 1847)

♦ 3 februarie 1944. 65 de ani de la nașterea lui **Petre Anghel**, poet, prozator și eseist

♦ 3 februarie 1954. 55 de ani de la moartea scriitorului **Ionel Teodoreanu** (7 ian. 1897 – 3 feb. 1954)

♦ 4 februarie 1809. 200 de ani de la nașterea poetului **Vasile Cârlova** (4 feb. 1809 – 18 sept. 1831)

♦ 4 februarie 1849. 160 de ani de la moartea lui **Costache Conachi**, poet, cărturar (14 sept. 1778 – 4 feb. 1849)

♦ 4 februarie 1929. 80 de ani de la nașterea pictorului **Traian Hrișcă**

♦ 4 februarie 1929. 80 de ani de la nașterea pictorului **Constantin Piliuță** (4 feb. 1929 – 3 mai 2003)

♦ 4 februarie 1954. 55 de ani de la nașterea **Denisei Comănescu**, poetă, publicistă și traducătoare

♦ 4 februarie 1974. 35 de ani de la moartea lui **Mihail Andricu**, compozitor, pianist (22 dec. 1894 – 4 feb. 1974)

♦ 5 februarie 1859. 150 de ani de la moartea lui **Alecu Russo**, poet, prozator, eseist, memorialist (17 mart. 1819 – 5 feb. 1859)

♦ 5 februarie 1939. 70 de ani de la moartea lui **Gheorghe Țițeica**, matematician (4 oct. 1873 – 5 feb. 1939)

♦ 5 februarie 2009. A decedat poetul, eseistul și istoricul literar **Dumitru Bălăeț** (8 nov. 1935 – 5 feb. 2009)

♦ 6 februarie 1564. 445 de ani de la nașterea lui **Christopher Marlowe**, dramaturg și poet englez (6 feb. 1564 – 30 mai 1593)

♦ 7 februarie 1934. 75 de ani de la nașterea poetului **Florin Mugur** (7 feb. 1934 – 9 feb. 1991)

♦ 8 februarie 1894. 115 ani de la moartea lui **Iorgu Caragiali**, dramaturg (1826 – 8 feb. 1894)

♦ 8 februarie 1979. 30 de ani de la moartea lui **Alexandru Philippide**, poet, prozator, eseist și traducător (1 apr. 1900 – 8 feb. 1979)

♦ 9 februarie 1874. 135 de ani de la moartea lui **Jules Michelet**, istoric și eseist francez (21 aug. 1798 – 9 feb. 1874)

♦ 9 februarie 1904. 105 ani de la nașterea lui **Mircea Vulcănescu**, filosof, sociolog, economist (9 feb. 1904 – 28 oct. 1952)

♦ 9 februarie 1949. 60 de ani de la moartea lui **Octav Șuluțiu**, prozator și critic literar (5 nov. 1909 – 9 feb. 1949)

♦ 10 februarie 1874. 135 de ani de la moartea lui **Eudoxiu Hurmuzaki**, istoric, politician (29 sept. 1812 – 10 feb. 1874)

♦ 10 februarie 1934. 75 de ani de la moartea lui **Vasile Goldiș**, om politic, publicist (12 nov. 1862 – 10 feb. 1934)

♦ 11 februarie 1829. 180 de ani de la moartea lui **Alexandr S. Griboedov**, dramaturg rus (4 ian. 1795 – 11 feb. 1829)

♦ 11 februarie 1879. 130 de ani de la moartea lui **Honoré Daumier**, pictor, gravor și sculptor francez (26 feb. 1808 – 11 feb. 1879)

♦ 11 februarie 1929. 80 de ani de la nașterea lui **Traian Filip**, eseist, prozator și traducător (11 feb. 1929 – 1994)

♦ 12 februarie 1804. 205 ani de la moartea filosofului german **Immanuel Kant** (22 apr. 1724 – 12 feb. 1804)

♦ 12 februarie 1809. 200 de ani de la nașterea lui **Charles Darwin**, naturalist englez (12 feb. 1809 – 19 apr. 1882)

♦ 12 februarie 1899. 110 ani de la nașterea lui **Isac Peltz**, prozator (12 feb. 1899 – 10 aug. 1980)

♦ 12 februarie 1924. 85 de ani de la nașterea lui **Banu Rădulescu**, prozator (12 feb. 1924 – 10 dec. 1998)

♦ 14 februarie 1404. 605 ani de la nașterea lui **Leon Battista Alberti**, umanist și arhitect italian (14 feb. 1404 – 25 apr. 1472)

♦ 15 februarie 1564. 445 de ani de la nașterea lui **Galileo Galilei**, fizician și astronom renascentist italian (15 feb. 1564 – 8 ian. 1642)

♦ 15 februarie 1834. 175 de ani de la nașterea lui **V. A. Urechia**, istoric, om politic, scriitor și editor (15 feb. 1834 – 22 nov. 1901)

♦ 15 februarie 1944. 65 de ani de la nașterea regizorului **Alexandru Bocăneț** (15 feb. 1944 – 4 mart. 1977)

♦ 16 februarie 1939. 70 de ani de la nașterea lui **Ilie Constantin**, eseist, poet și prozator

♦ 18 februarie 1564. 445 de ani de la moartea lui **Michelangelo Buonarroti**, pictor, sculptor, arhitect și poet italian (6 mart. 1475 – 18 feb. 1564)

♦ 18 februarie 1924. 85 de ani de la nașterea lui **Radu Albala**, prozator, traducător (18 feb. 1924 – 10 mai 1994)

♦ 18 februarie 1959. 50 de ani de la moartea lui **Alfred Alexandrescu**, pianist, dirijor, compozitor (2 aug. 1893 – 18 feb. 1959)

♦ 18 februarie 1974. 35 de ani de la moartea poetului **Cicerone Theodorescu** (9 feb. 1908 – 18 feb. 1974)

♦ 20 februarie 1924. 85 de ani de la nașterea lui **Eugen Barbu**, prozator, dramaturg, publicist (20 feb. 1924 – 7 sept. 1993)

♦ 21 februarie 1984. 25 de ani de la moartea lui **Mihail Șolohov**, scriitor rus, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1965 (24 mai 1905 – 21 feb. 1984)

♦ 22 februarie 1814. 195 de ani de la nașterea poetului **Grigore Alexandrescu** (22 feb. 1814 – 25 nov. 1885)

♦ 22 februarie 1819. 190 de ani de la nașterea lui **James Russell Lowell**, poet american (22 feb. 1819 – 12 aug. 1891)

♦ 22 februarie 1864. 145 de ani de la nașterea lui **Jules Renard**, scriitor și memorialist francez (22 feb. 1864 – 12 mai 1910)

♦ 24 februarie 1929. 80 de ani de la nașterea actriței **Marga Barbu**

♦ 25 februarie 1939. 70 de ani de la nașterea lui **Virgil Duda**, prozator și publicist

♦ 25 februarie 1964. 45 de ani de la moartea lui **Alexandr Archipenko**, sculptor și pictor american (30 mai 1887 – 25 feb. 1964)

♦ 26 februarie 1919. 90 de ani de la nașterea poetului **Constant Tonegaru** (26 feb. 1919 – 10 feb. 1952)

♦ 28 februarie 1754. 255 de ani de la nașterea lui **Gheorghe Șincai**, istoric, filolog, poet, traducător (28 feb. 1754 – 2 nov. 1816)

♦ 28 februarie 1959. 50 de ani de la moartea lui **Maxwell Anderson**, dramaturg american (15 dec. 1888 – 28 feb. 1959)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Informare Bibliografică al Bibliotecii Metropolitane București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Contents

B. FUNDOIANU – The Right To Read 2

Centenary – Eugen Ionescu

The Writer and His Problems (II) 3

Gelu IONESCU – Portrait "in Fragments" (I) 5

A 1897 Construction Project of Bucharest City Hall on Bulevards and Embankments (I) 8

Alexandru V. DIŢĂ – Nicolae Iorga: Epistolary Fragmentarium 11

Bucharest Metropolitan Library – Patrimony 13

History of the Book – FRIEDRICH GUNDOLF 14

Contemporary Autographs – *Dumitru BĂLĂEŢ* 16

EBLIDA – "A Library Policy for Europe" 18

Laurence TARIN – Evolution of Library Profession (I) 20

Elsevier – Library Connect 24

Irish Library News 25

Ştefania-Roxana PLĂIAŞU – Ergonomics in the University Info-Documentary Structures 26

News on Bucharest Metropolitan Library's Branches 29

Ion CONSTANTIN – "Europe for Citizens: Promotion of Active European Citizenship" 30

– Parallel Destinies: Romania and Poland in Front with the 20th Century Totalitarianisms 32

Catalogue 36

Gabriela TOMA – Reference Reviews – LUCEAFĂRUL DE DIMINEAŢĂ 38

Calendar – February 2009 39

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA

Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1
ABIDOR: Tel./Fax: 021 316.36.25
BMB: Tel./Fax: 021 316.83.00/04/05/06
Redacţia: Tel./Fax: 021 316.83.06/Int. 129
E-mail: bibliobuc@yahoo.com / Web: www.bmms.ro

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redacţia: Ion HOREA (redactor şef), Georgeta FILITTI
Iulia MACARIE (secretar de redacţie), Radu VLĂDUŢ

CUPON

ABONAMENT LA
BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR

Numele .....
Prenumele .....
Adresa .....
Cod..... Telefon.....
Solicit abonarea la revista **BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR** pe o perioadă de ..... luni.
Adresa: Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1, Cod poştal 010354, Bucureşti.
Anexez chitanţa de plată a sumei de ..... RON în contul dvs.
nr. RO82 RNCB 0072 0497 1003 0001 BCR Sector 1. C.U.I. 10141341.

Asociaţia noastră ABIDOR şi Biblioteca Metropolitană Bucureşti sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociaţiile INTAMEL şi EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicaţie care vă oferă ultimele noutăţi din comunitatea internaţională a bibliotecilor.

Administraţia noastră face, prin plata directă sau prin mandat poştal, abonamente la revista lunară **BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR**. Preţul unui număr este de 2 RON. Preţul unui abonament anual (12 numere) este de 24 RON.

Tipărit la Tipografia COPERTEX

Redacţia revistei BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR respectă opţiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

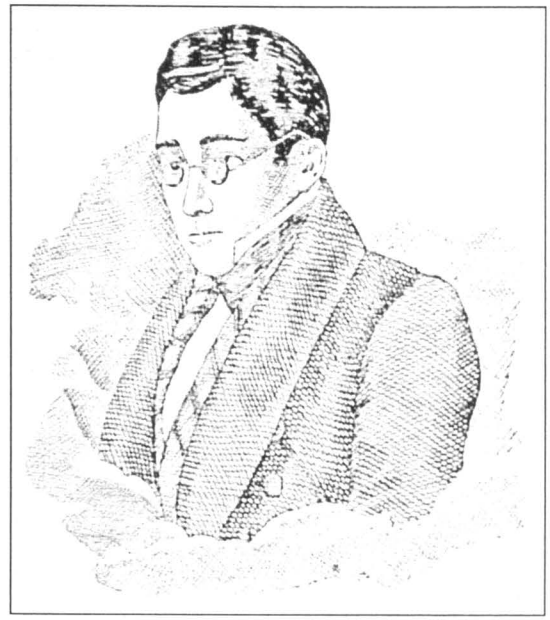

ALEXANDR GRIBOEDOV

1795-1829

180 de ani de la moarte

„… Caracterul melancolic al lui Alexandr Sergheevici, mintea lui acerbă, ascuțită, mărinimia lui, toate slăbiciunile şi viciile inerente firii omeneşti, totul era la el de un farmec neobişnuit, nespus de atrăgător… Puțini prieteni cunoşteau valoarea lui şi vedeau zâmbetul neîncrederii, acest zâmbet prostesc, insuportabil, apărând pe chipul oamenilor cărora îi povesteau despre extraordinara personalitate a lui Griboedov… Viața lui Griboedov a fost întunecată de nouri; urmări ale pasiunilor înflăcărate şi ale unor împrejurări potrivnice. El a simțit necesitatea să-şi lichideze tinerețea şi să apuce o cale cu totul diferită. Părăsi Petersburgul, viața mondenă, uşuratică şi plecă în Caucaz".

Puşkin

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

CONSTANTIN CIOPRAGA

1916-2009

„Preocupați pînă la obsesie de drama morții, unii nu mai înțeleg rostul existenței. A face din creație un argument împotriva neantului, înseamnă a înfrunta destinul. Literatura, muzica, pictura şi celelalte arte sînt moduri de a sfida".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro